

MATICA

Od 1. srpnja Hrvatska je
punopravna članica Europske unije

Predsjednička obitelj Orlić iz Kostarike
podrijetlom s otoka Krka

U Zagrebu održan 47. tamburaški
festival mladih HBZ-a

Ivica Košak, predsjednik Hrv.
kulturne zajednice u Wiesbadenu

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LXIII
Broj / No. 7/2013

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Marin Knežević

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Znanje, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:
Zastave na Hrvatskom saboru
(foto: Ratko Mavar)

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:
■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

4 Zagreb: Tamburaški festival HBZ-a	28 Zagreb: Promocija monografije o Čunovu
8 Hrvatski tjedan u Frankfurtu	30 Zagreb: Retrospektivna izložba Miroslava Šuteja
10 HMI Split: Dan državnosti	32 Prvi kazališni festival u Orašju
12 Salzburg: Obilježeno pristupanje Hrvatske u EU	33 Hrvatska proslavila pristupanje u EU
15 Varšava: Proslava ulaska Hrvatske u EU	36 Što je najbolje u hrvatskome turizmu?
16 Hrvatske muke s Danom državnosti	39 Obitelj Orlić iz Kostarike
18 Godišnja skupština Nacionalne federacije američkih Hrvata	44 Ivica Košak, istaknuti Hrvat iz Wiesbadena
20 Biskup Bogović posjetio Hrvate u Švicarskoj	47 Matičin vremeplov
22 Susret pjesnika u Beču	50 Natalie Periš, mlada povratnica iz Kanade
24 U Rešetarima otvorena izložba Antona Cetina	53 New York: Udruga žena otoka Krka
25 Kanada: Vesna Bailey, autorica pedagoških bestselera	54 Istaknuti francusku Hrvati: Visko Berković
	59 Dorothea Zeichmann, gradišćanskohrvatska pjesnikinja

48 NAŠI GRADOVI CRIKVENICA

KOLUMNE

11
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica) | 42
(S)kretanja
(Šimun Šito Ćorić) | 48
Naši gradovi
(Zvonko Ranogajec) | 56
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac) | 58
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić) | 60
Glas iz tuđine
(Jozo Župić) |
|--|--|---|--|---|---|

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države / other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države / other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

“Really, really good!”

Program je dinamično tekao od 15 do 20 sati pod visokim pokroviteljstvom Vlade RH i u zajedničkoj organizaciji HMI-ja i Kulturne federacije mladih HBZ-a. Nastupilo je 15 ansambala iz Amerike i Kanade u pratnji mladih prijatelja iz Ogulina

Napisala: **Vesna Kukavica** Snimio: **Ratko Mavar**

Tamburaški festival Kulturne federacije mladih Hrvatske bratske zajednice Amerike: stotine i stotine mladih izvođača, mahom četvrte generacije potomaka hrvatskih iseljenika iz Sjedinjenih Američkih Država i Kanade, članova Podmlatka Hrvatske bratske zajednice, odjeveni u hrvatske narodne nošnje na pozornici Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskoga u Zagrebu 6. srpnja 2013. pjevaju - Lijepu našu, *The Star Spangled Banner* i *O Canada!* - hrvatsku, američku i kanadsku himnu! Tako je počeo 47th Annual Croatian Fraternal Union Junior Tamburitza Festival. Program je dinamično tekao od 15 do 20 sati pod visokim pokroviteljstvom Vlade RH i u zajedničkoj organizaciji HMI-ja i Kulturne federacije mladih HBZ-a. Nastupilo je 15 ansambala iz Amerike i Kanade u pratnji mladih prijatelja iz Ogulina.

Puno gledalište
dvorane Lisinski

Nazočni su bili ugledni gosti: izaslanik predsjednika Hrvatskoga sabora - zastupnik Ivo Jelušić, izaslanica pokrovitelja predsjednika Vlade RH Zorana Milanovića Darija Krstičević - predstoj-

nica Državnoga ureda za Hrvate izvan Hrvatske, u ime gradonačelnika Milana Bandića njegova zamjenica Vesna Kusin, ravnatelj Inozemne pastve Katoličke crkve u Hrvata fra Josip Bebić i niz ostalih

uglednika iz javnoga života Hrvatske - među kojima su bili i karlovački župan Ivan Vučić te gradonačelnik grada Ogulina Jure Turković.

AMERIČKI MAJSTORI PROCEDURE

Voditelja festivalskoga programa Ivana Begga predstavio je glavni tajnik i dugogodišnji rizničar HBZ-a Edward W. Pazo. Ivan Begg je aktualni tajnik KFM-a HBZ-a, koji izvrsno poznaje djelatnost ansambala, što se vidjelo tijekom Festivala. Blagoslov je svim sudionicima udijelio gospičko-senjski biskup mons. Mile Bogović, čestitavši roditeljima i vodstvu HBZ-a na ustrajnosti u njegovanju nacionalnoga, kulturnoga i duhovnoga identiteta hrvatskog iseljništva na sjeverno-američkom kontinentu 120 godina, još od osnutka Zajednice 1894. godine.

Ravnatelj Marin Knezović prima zahvalnicu HBZ-a od Edwarda Pazo

Uz Donalda Weakleya, predsjednika Kulturne federacije mladih HBZ-a, pozdravne govore održali su ravnatelj HMI-ja Marin Knezović te zamjenica gradonačelnika grada Zagreba Vesna Kusin. U ime pokrovitelja predsjednika Vlade RH Zorana Milanovića govorila je Daria Krstičević, predstojnica Državnoga ureda za Hrvate izvan Hrvatske. Poticajan govor održao je Bernard M. Luketich, glavni predsjednik HBZ-a. U ime predsjednika Sabora Josipa Leke govorio je saborski zastupnik Ivo Jelušić, ujedno i domaćin budući da je aktualni predsjednik Upravnoga odbora HMI-ja, otvorivši Festival.

Počasnu dirigenticu 47. tamburaškog festivala KFM-a za 2013. – Katarinu Lukačević iz Clevelanda predstavio je predsjednik KFM-a Donald Weakley.

Svi sudionici Festivala zajedno na pozornici

Koncert dobrodošlice

Mnoštvo pred zagrebačkom palačom glazbe i Domom iseljenika u večernjim satima. Zagrljaji, usklici dobrodošlice, fotoaparati i mobiteli, rodbina i obožavatelji, folkloristi od zanata i amateri, diplomati i obični građani, profesionalni tamburaši i pjevači, plesači i narodni svirači gajdi, glazbene zvijezde... U srcu Zagreba, ondje gdje se susreću Ulica Hrvatske bratske zajednice i Trg Stjepana Radića, na kojem se nalaze ploče Hrvatske matice iseljenika i Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskoga, domaćin Matičin ravnatelj Marin Knezović i voditeljica Matičina Odjela za kulturu Srebrenka Šeravić srdačno se pozdravljaju s glavnim predsjednikom HBZ-a Bernardom M. Luketichem, čelništvom HBZ-a, kao i stotinama pristiglih mladih američkih Hrvata, sudionika i pratitelja 47. tamburaškog festivala Kulturne federacije mladih HBZ-a Amerike. Tamburaški orkestar HRT-a, Zagrebački folklorni ansambl *dr. Ivana Ivančana*, solisti Đani Stipaničev i Renata Sabljak, kao i klapa Hrvatske ratne mornarice *Sveti Juraj* digli su publiku u Lisinskomu na noge! Iz gledališta su se čule samo riječi hvale za trosatni program koncerta i za sve izvođače poput ovih koje mi je rekao jedan mladi tamburaš iz Rankina - *Really, really good!*

Zatim je uslijedio impresivni prvi skupni nastup svih zborova pod ravnanjem Katarine Lukačević, koji su otpjevali prvo skladbu *Rukavice*, zatim *Dom* te domaću popijevku *Na Sleme*. Bio je to fascinantn prizor koji nikoga ne ostavlja ravnodušnim.

15 ANSAMBALA

Razigrani ansambli nastupali su, prema tradicionalnim pravilima KFM-a HBZ-a, utvrđenim redoslijedom po 12 minuta. Na 47. tamburaškom festivalu KFM-a HBZ-a Amerike, pred prepunim gledalištem u KD V. Lisinski, počevši od 15 do 20 sati nastupilo je 15 ansambala iz SAD-

a i Kanade te jedan iz Hrvatske: *Hoosier Strings Junior Tamburitzans* (Merrillville, Indiana), *Hrvatski Tanac Junior Tamburitzans* (Pittsburgh, Pennsylvania), *St. George Junior Tamburitzans* (Cokeburg, Pennsylvania), *Happy Hearts Junior Tamburitzans* (Youngstown, Ohio), *Okolica Junior Tamburitzans* (Pueblo, Colorado), *Sacred Heart Junior Tamburitzans* (McKeesport, Pennsylvania), *Rankin Junior Tamburitzans* (Rankin, Pennsylvania), *Folklore Group Jadran* (Toronto, Ontario), *Sv. Lovro Junior Tamburitzans* (Steelton, Pennsylvania), *Cleveland Junior Tamburitzans* (Cleveland, Ohio), *Croatian Junior Tamburitzans* (St. Lou-

is, Missouri), *American Croatian Waukegan Tamburitzans* (Waukegan, Illinois), *KUD Sv. Juraj* (Zagorje Ogulinsko, Hrvatska), *American Zagreb Junior Tamburitzans* (Cleveland, Ohio), *Jadran Junior Tamburitzans* (Aliquippa, Pennsylvania) i *Milwaukee Croatian Tamburitzans* (Milwaukee, Wisconsin).

SVEČANO FINALE FESTIVALA

U svečanom finalu, odnosno nastupu glazbenih voditelja, koreografa i pomoćnih voditelja svih grupa pod vodstvom gostujuće dirigentice Katarine Lukačević, bilo je zaista fantastično.

Uslijedila je podjela priznanja sudionicima 47. tamburaškog festivala Kulturne federacije mladih HBZ-a Amerike, kojima je priznanja dodijelio ravnatelj HMI-ja Marin Knezović. Ivo Jelušić, predsjednik Upravnoga odbora HMI-ja i izaslanik predsjednika Sabora RH Josipa Leke, uručio je prigodni dar i posebno priznanje glavnome predsjedniku HBZ-a Amerike Bernardu M. Luketichu za njegov 35. jubilej uspješnog vođenja Zajednice, kako u poslovnom tako i kulturnom životu te naše najutjecajnije iseljeničke organizacije u svijetu.

TAMBURAŠKA MISA I PIKNIK

U opuštenoj atmosferi zabava je trajala do jutra, plesalo se i pjevalo do zore. Turistička agencija Speranza i HMI dale su sve od sebe da Festival proteče u nezabo-

Donacija HBZ-a Dječjoj
bolnici u Klaićevoj

Tamburaška misa u katedrali

Predsjednik Josipović primio je izaslanstvo HBZ-a

Predsjednik Ivo Josipović primio je 6. srpnja izaslanstvo HBZ-a i HMI-ja koje ga je izvijestilo o održavanju Tamburaškoga festivala Kulturne federacije mladih.

Hrvatska bratska zajednica najstarija je i najveća organizacija Hrvata u Sjevernoj Americi te predstavlja dobrotvorno društvo hrvatskog iseljništva koje je i ovom prigodom narodu u domovini uručilo golemu donaciju. Glavni predsjednik Bernard M. Luketich predao je ček od 25.000 dolara Osmanu Kadiću, ravnatelju Klinike za dječje bolesti grada Zagreba iz Klaićeve ulice. Predsjednik Josipović zahvalio je vodstvu HBZ-a na humanitarnim aktivnostima namijenjenim narodu u domovini, kao i svemu što naraštaji Zajedničara čine na očuvanju hrvatske kulture i nacionalnoga identiteta.

ravnom ozračju. Festival je ispunio sva očekivanja Zagrepčana i njihovih američkih prijatelja, članova HBZ-a.

U rano jutro svi su izvođači Festivala, djeca i odrasli, roditelji i pratitelji iz Amerike - oni koji su spavali i oni koji nisu stigli od veselja, u potpunoj duhovnoj sabranosti sudjelovali u svetoj misi koju je u zagrebačkoj katedrali služio uzoriti pomoćni biskup Mijo Gorski u koncelecijaciji s ravnateljem Inozemne pastve Katoličke crkve u Hrvata fra Josipom Bebićem i mnogobrojnim misionarima hrvatskoga iseljništva, od Europske unije do Kanade i SAD-a. Fra Josip Bebić, čestitavši 35. jubilej Bernardu M.

Luketichu, posebno je zahvalio roditeljima i čelnstvu HBZ-a na iznimnom doprinosu očuvanju i razvitku etničkoga, kulturnoga i duhovnoga identiteta hrvatskoga naroda na sjeverno-američkom tlu, želeći da upravo takvo iskustvo naš narod u domovini prakticira ubuduće u velikoj obitelji europskih naroda – Europskoj uniji.

U popodnevним satima svi su izvođači i domaćini uživali na izletu u Bunčičkeli u Dugom Selu, gdje su se izmjenjivala iskustva i kreirali planovi za buduću kulturnu veze iseljništva iz SAD-a i Kanade i HMI-ja, istaknula je voditeljica Odjela za kulturu Srebrenka Šeravić. ■

ENG Zagreb played host July 6th to the Croatian Fraternal Union's 47th Junior Tamburitza Festival. The dynamic event programme, running from 3 to 8 pm, was held under the patronage of Croatian Government and was jointly organised by the CHF and the CFU Junior Cultural Federation. Fifteen ensembles from America and Canada took part, accompanied by their young friends from the town of Ogulin.

I u Frankfurtu dobrodošlica Hrvatskoj u EU

Vrhunac svečanosti u povodu hrvatskoga pristupa Europskoj uniji u Frankfurtu dogodio se u velebnom prostoru gradske vijećnice Römer, u kojem se okupilo više od dvjesto uzvanika

Hrvatska glazba odjekivala je središtem Frankfurta

Središnji trg u Frankfurtu ispunjen hrvatskim štandovima

Napisao: **Edi Zelić**

U samom središtu Frankfurta, na uglednom Zeilu, odmah pokraj Hauptwache, otvoren je Hrvatski tjedan u povodu ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju. U organizaciji CityForum ProFrankfurt, grada Frankfurta, Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu i Hrvatskoga gospodarskog saveza u Njemačkoj i svesrdnu pomoć Hrvatske turističke zajednice, u hessenskoj su metropoli prezentirani hrvatski turizam, hrvatski specijaliteti, folklorna baština i glazba te gospodarski potencijali.

Uz ostale, na Hrvatskome tjednu nastupili su pjevači Kole, Robert Čolina, Slash bend, Karmen Kočila, klapa Nostalgija iz Zagreba, folklorne skupine iz Neu Isenburga, Frankfurta, Mainza i Darmstadta i mnogi drugi.

HRVATSKA JE VELIKI DOBITAK ZA EU

Vrhunac svečanosti u povodu hrvatskoga pristupa Europskoj uniji u Frankfurtu dogodio se u velebnom prostoru gradske vijećnice Römer. U organizaciji grada Frankfurta, Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu i Hrvatskoga gospodarskog saveza, u Römeru se okupilo više od dvjesto uzvanika iz gradskih struktura, Landtaga i Bundestaga, crkveni i diplomatski predstavnici i prijatelji Hrvatske iz cijelog Hesse-na, Rheinland-Pfalza i Saarlanda.

Svečanost je započela pjevanjem hrvatske i njemačke himne u izvedbi zbora Hrvatske katoličke župe

u Frankfurtu pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović. Vijećnica grada Frankfurta dr. Nargess Eskandari-Grünberg srdačnim riječima pozdravila je Hrvatsku u Europskoj uniji. "Kada nešto srasta, onda se uvijek nešto dobiva, a kada se nešto dijeli, onda to znači gubitak. Uvjeren sam da je ulazak Hrvatske u EU veliki dobitak, isto tako za grad Frankfurt u kojem živi oko dvanaest tisuća Hrvata koji su svojim radom značajno pridonijeli izgradnji ove regije. Dobro došla Hrvatska", rekla je dr. Eskandari-Grünberg.

Generalni konzul Republike Hrvatske u Frankfurtu, Josip Špoljarić, u svom govoru naglasio je da je Hrvatska ponosna na uspjeh priključenja Europskoj uniji. "Hrvatska se odluči-

la za trajnu stabilnost. U ovome povijesnom trenutku Hrvatska se prisjeća i svih prijatelja koji su se založili za ovu zemlju. Njemačka je bila jedan od najvažnijih prijatelja i partnera, što Hrvatska nikada neće zaboraviti. Uvijek ćemo se sjetiti tadašnjega saveznog kancelara Helmuta Kohla i zamjenika kancelara Hans-Dietricha Genschera čija su stajališta imala odlučujuće značenje za Hrvatsku i stabilnost jugoistočne Europe. Uz mnoge Nijemce, želio bih podsjetiti i na veliki angažman Hrvata u Njemačkoj u posljednja dva desetljeća i na veliku žrtvu hrvatskih branitelja”, rekao je generalni konzul.

GUVERNER VUJČIĆ OTVORIO BURZU

Guverner Hrvatske narodne banke, dr. Boris Vujčić, na dan priključenja Hrvatske Europskoj uniji otvorio je trgovanje na njemačkoj burzi u Frankfurtu. Naglasio je da su dva najčešća pitanja na koja nailazi posljednjih tjedana i mjeseci je li hrvatski pristup preuranjen i zašto

se Hrvatska odlučuje za pristup prilično poljuljanoj Europskoj uniji u smislu financijske stabilnosti. “Odgovaram na takva pitanja da Hrvatska ne ulazi prebrzo, nego prekasno. Naime, Hrvatska je po gospodarskim kriterijima bila spremna za EU još 2004. godine, samo što je bilo političkih razloga koji su odgađali hrvatski ulazak u EU. Za nas EU znači jedan izniman politički i ekonomski projekt. Vjerujemo da će se problemi brzo riješiti, a Hrvatska sigurno nije zemlja koja će donijeti nove probleme Europskoj uniji. Tu želim pomalo smiriti strasti. Hrvatski financijski sustav stoji na čvrstim temeljima i dobrim nogama. Štoviše, taj je sustav zdraviji od mnogih ostalih europskih sustava. Istina, Hrvatska ima drugih problema. Najvažnije će sada biti privući strane investitore i vjerujem da će nam članstvo u EU u tom smislu pomoći. Puno toga ovisi o nama samima. Nastavit ćemo s reformama, punopravni pristup će nas u tom smislu svakako motivirati”, rekao je Boris Vujčić.

POHVALA ZA HRVATSKI ENTUZIJAZAM

Čelnik generalne direkcije za upravu Europske centralne banke u Frankfurtu, Werner Studener, također je čestitao Hrvatskoj na članstvu u EU. “Pohvalan je hrvatski entuzijazam za Europsku uniju. Jedan dugi put pregovora sada je došao kraju, ali Hrvatsku čeka novi put dodatnih reformi i prilagođavanja. Nove strane investicije sigurno će poslužiti kao motor za daljnje pokretanje hrvatskoga gos-

Predstavljanje Fenixa

Na Hrvatskome tjednu u Frankfurtu u kulturnome dijelu programa predstavljen je i dvojezični hrvatsko-njemački mjesečnik Fenix. O jedinoj hrvatskoj novosti iz iseljeničtva, koja je predstavljena u sklopu bogatoga programa Hrvatskoga tjedna u Frankfurtu, na središnjoj bini govorili su glavna urednica lista Marijana Dokoza i novinar Kristijan Bodrožić. Predstavljanje je vodila Irena Pavić.

- Nakon osam mjeseci od izlaska prvoga broja Fenixa te nedavnog početka rada portala Fenix-Magazin.com usuđujem se reći kako Fenix postaje nezaobilazno štivo mlađih, ali i starijih generacija Hrvata izvan domovine. Zapravo, Fenix postaje dvojezični informativni medij hrvatskog iseljeničtva, bar što se tiče zemalja njemačkoga govornog područja. Imamo dobar koncept i iskusne novinare. Imamo i mlađe novinare koji su perspektivni, brzi u pronalasku informacija i željni dokazivanja. To je dobitna kombinacija za svaki dobar medij. A Fenix upravo želi biti takav, i kao tiskano izdanje i kao portal – rekla je glavna urednica Marijana Dokoza.

podarstva. Trenutno u Europi vlada krizna situacija i raspoloženje. Solidarnost je vrlo bitna kako bi se prevladala kriza, a za to je potrebno da svatko postupi odgovorno”, rekao je Studener i ujedno zaželio Hrvatskoj narodnoj banci i guverneru Vujčiću dobrodošlicu za stolom Europske centralne banke.

Za prigodan glazbeni okvir manifestacije u Römeru pobrinuli su se violinistica Almut Frenzel-Riehl, klapa Nostalgija i Matea Brko. Nakon službenoga dijela protokola, u svečanu dvoranu u Römeru unesena je europska zastava te je odsvirana europska himna iz posljednjega stavka Devete simfonije Ludwiga van Beethovena. Za goste je zatim priređen svečani prijam s hrvatskim specijalitetima te se uz pjesmu klape “Nostalgija” nastavila fešta do večernih sati. ■

ENG Frankfurt was the scene of a Croatian Week to mark Croatian accession to the EU, presenting Croatian tourism, culinary specialities, folklore heritage, music and economic potential.

S proslave u gradskoj vijećnici Römer

Turneja u povodu Dana državnosti

U Bitoli je bilo posebno svečano jer je prošlo 10 godina od prve zajedničke proslave Dana državnosti u tome makedonskom gradu koju je organizirao splitski ured HMI-ja i počasni konzul RH Branko Maretić

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Hrvatska matica iseljenika, podružnica Split, već niz godina organizira programe u povodu Dana državnosti RH u susjednim zemljama. Ovogodišnja turneja započela je u Beogradu u suradnji sa Zajednicom Hrvata Beograda, knjižnicom i čitaonicom "Tin Ujević" i njezinim predsjednikom Stipom Ercegovićem, podrijetlom iz Krila Jesenica kraj Splita. Programom je prikazan dokumentarni film *Split iza kantuna*, autora Gorana Borčića, savjetnika u Muzeju grada Splita, koji se i sam na kraju obratio publici. Tema filma je splitska povijest u rasponu od 1860. do 1960. godine prikazana na 350 fotografija iz muzejskoga fundusa. Na kraju prezentacije predstavio se vlastitim filmom i Stipe Ercegović. Njegov dokumentarac *Sumpetar – Jesenice, ljubav kamena i duha* govori o benediktinskom samostanu u Sumpetru i o kartularu iz

tog samostana koji datira iz 1080. godine, a čuva se u splitskoj katedrali.

Program je održan 20. lipnja u klubu restorana Šumatovac u središtu Beograda, a bio je upotpunjen nastupom Nenada Labora koji je na klavijaturama izvodio mediteranske melodije.

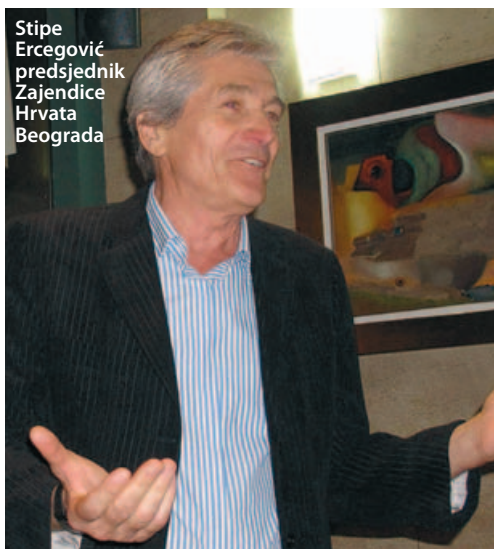
Turneja u povodu Dana državnosti nastavljena je u Makedoniji, u Bitoli, u suradnji s Počasnim konzulatom RH i konzulom Splićaninom Brankom Maretićem. Ovo je bila posebno svečana prigoda jer je prošlo 10 godina od prve zajedničke proslave Dana državnosti u Bitoli koju je organizirao splitski ured HMI-ja i Branko Maretić. Ovaj mali jubilej obilježili smo 22. lipnja u Zavodu i muzeju Bitole predstavljanjem knjige "Zbirka oružja Muzeja grada Splita", također autora Gorana Borčića, koja je vrlo visoko ocijenjena u splitskim stručnim krugovima. Na kraju je bio prikazan i već spomenuti dokumentarac *Split iza kantuna*. Uz nazočnost mnogobrojnih Hrvata, predstavnika Konzularnog zbora Bitole, nazočnima se obratila ravnateljica muzeja Ljiljana Hristova, počasni konzul RH Branko Maretić, veleposlanik RH u Skoplju Zlatko Kramarić, Branka Bezić Filipović u ime HMI-ja, te sam autor. Počasni konzulat ovim programom obilježio je i ulazak Hrvatske u Europsku uniju. Manifestaciju je uveličala i ženska klapa Tamarin koja je za ovu prigodu došla iz Vranjica kraj Splita, a poznata je po mnogobrojnim domaćim i međunarodnim priznanjima. U klapskoj maniri članice Tamarina otpjevale su hrvatsku, europsku i makedonsku himnu, a svečanost je završila njihovim koncertom.

Kako tema povijesnoga oružja povezuje sve naše krajeve i kako zbirke postoje u svim muzejima na ovom područ-

Bitola: Goran Borčić, Branka Bezić Filipović, Zlatko Kramarić i Branko Maretić

ju, turneju smo završili prezentacijom knjige i DVD-a o oružju iz Muzeja grada Splita, u Pomorskome muzeju u Kotoru. Manifestacija je održana u suradnji s Hrvatskim građanskim društvom Crne Gore – Kotor. U ime Pomorskoga muzeja nazočnima se obratila ravnateljica Mileva Pejaković Vujošević s osvrutom na zbirku oružja ovoga muzeja. U ime HMI-ja pozdravila je Branka Bezić Filipović, te na kraju i sam autor. Prezentacija je pobudila veliko zanimanje među publikom, posebno među stručnjacima pa je dogovorena suradnja bokeljskih muzeja sa splitskim, koji se pokazao kao pouzdan partner HMI-ju u predstavljanju kvalitetnih programa. ■

Stipe Ercegović
predsjednik
Zajednice
Hrvata
Beograda

ENG The Split branch office of the Croatian Heritage Foundation has for years organised events to mark Statehood Day in neighbouring countries and did so again this year in Belgrade, Bitola (Macedonia) and Kotor (Montenegro).

NOVA ZVIJEZDA EUROPE

Sabor Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu iz cijeloga svijeta AMAC/AMCA, nedavno održan u čast ulaska RH u EU, s optimizmom gleda na izazove akademske mobilnosti nove zvijezde Europe – Republike Hrvatske

Pristupanjem Europskoj uniji Hrvatska je ostvarila najvažniji vanjsko-politički cilj od osamostaljenja, postavši 28. članica europske obitelji naroda. Slavlju u Zagrebu 1. srpnja 2013. pridružile su se i pojedine ugledne iseljeničke udruge poput naših lobista iz znanstvene dijaspe AMAC/AMCA, čiji je veliki skup održan ovih dana u domovini, okupivši članstvo od Australije do Amerike, kao i europskih sveučilišnih središta. Pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH Ive Josipovića tako je u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu upriličen dvodnevni Sabor Saveza društava bivših studenata i prijatelja Sveučilišta u Zagrebu AMAC/AMCA, točnije 28. i 29. lipnja.

- Sveučilište je velika pokretačka snaga u društvu pa je ovih povijesnih dana, kad se na poseban način sjećamo svih koji su pridonijeli ulasku Hrvatske u Europsku uniju, prigoda prisjetiti se kako je među njima velik broj ljudi sa Sveučilišta i onih koji su tome pridonijeli svojim akademskim radom, uključujući mnogobrojno članstvo AMAC/AMCA koje djeluje u svijetu - istaknuo je predsjednik Josipović.

Uz 12 dosadašnjih udruga, u Savez je primljeno šest novoosnovanih organizacija alumna. One će, s pravom se očekuje, donijeti pozitivne pomake u akademskoj mobilnosti na individualnoj, institucionalnoj i široj društvenoj razini. Mobilni studenti i nastavnici nositelji su novih ideja, čime utječu na jačanje međunarodnih veza te na razvoj korisnih mreža u visokom školstvu. Uz to, na društvenome planu cirkulacija akademski obrazovanih ljudi utječe na pozitivne socijalne promjene budući da oblikuje kulturu međusobnog razumijevanja i tolerancije te potiče na suradnju između različitih društvenih skupina.

Jačanju mobilnosti naše akademske

Piše: Vesna Kukavica

zajednice pridonijet će i nedavno pokrenuta Zaklada Sveučilišta u Zagrebu, utemeljena na poticaj filantrop-skih donatora Sveučilištu iz redova AMAC/AMCA. Upravitelj Zaklade je rektor Sveučilišta u Zagrebu, a Vijeće povjerenika djeluje u sastavu: Tvrtko Andrija Mursalo, Helena Jasna Mencer, Ksenija Turković, Gojko Bežovan i student Danko

Relić. Danas Zaklada raspolaže imovinom u vrijednosti od 1,9 milijuna kuna, koja se temelji na sredstvima privatnih donatora namijenjenim ponajprije stipendiranju učenja hrvatskoga jezika i studiranju djece iseljenika na Sveučilištu u Zagrebu. Tijekom 2012. i 2013. radilo se na razvoju Zaklade s ciljem otvaranja novih stipendijskih programa uz istodobno definiranje prepoznatljive politike korištenja prikupljenih sredstava. Misija Zaklade je da svojim prihodima, koje stječe trajno, pruža potporu općekorisnim infrastrukturnim, razvojnim i istraživačkim sveučilišnim projektima iz svih područja i stupnjeva sveučilišnog obrazovanja, znanosti i umjetnosti, financijski podupire studente i nastavnike te potiče međunarodnu suradnju i suradnju s hrvatskom dijasporom.

Na globalnoj razini 21. stoljeće obilježeno je snažnim rastom broja obrazovanih migranata i mobilnih studenata. Lani je više od 2,7 milijuna studenata studiralo izvan svoje zemlje, što predstavlja porast od 55 posto u usporedbi s 1,74 milijuna u 1999. godini. Najprivlačnija odredišta akademskim građanima su SAD, Velika Britanija, Njemačka, Francuska, dok po privlačnosti međunarodnim studentima ne zaostaje ni Australija. Hrvatska trenutno ima nizak postotak mobilnosti studenata i nastavnika prema procjenama navedenim u OECD *Thematic Review of*

Tertiary Education: Country Background Report for Croatia. No, prilike će se u RH u europskom okviru znatno brže mijenjati, čulo se na Saboru AMAC/AMCA, osobito na plodnome tlu Unijinih fondova iz kojih Sveučilište provodi, uz ostale, projekt poput MEDINFO za specijalistički poslijediplomski studij medicinske informatike u sklopu IV. komponente programa IPA za razvoj ljudskih potencijala. Projekt će rezultirati pokretanjem studija medicinske informatike.

Treba spomenuti da su na ovome Saboru Saveza društava AMAC/AMCA, nakon 24 godine njegova uspješnoga djelovanja, prvi put dodijeljena priznanja "Žarko Dolinar" zaslužnim alumnima za razvoj i napredak alumni pokreta i AMAC društava u Hrvatskoj i inozemstvu. Nagrada je nazvana prema poznatome hrvatskom anatomu i stolnotenisaču koji je djelovao u Švicarskoj prof. dr. sc. Žarku Dolinaru (1920. – 2003.), jednome od najaktivnijih promicatelja alumni ideje u inozemstvu i matičnoj zemlji.

Medalje "Žarko Dolinar" Savez je dodijelio Zvonimiru Šeparoviću za iniciranje ideje okupljanja alumna na Sveučilištu u Zagrebu i Branku Kunstu za osnivanje prve alumni udruge na Sveučilištu u Zagrebu. Plaketa za promicanje alumni filozofije na Sveučilištu u Zagrebu dodijeljena je Greti Pifat-Mrzljak (postumno), Ivici Džebi i Krunoslavu Kovačeviću iz Hrvatske, te Nini Sydneyu iz Australije i Nikoli Demarinu iz Toronta.

Tijekom održavanja Sabora provedeni su izbori za novi saziv tijela Saveza AMAC društva Sveučilišta u Zagrebu za sljedeće četverogodišnje razdoblje. Za predsjednicu Saveza ponovno je izabrana prof. dr. sc. Helena Jasna Mencer. Za koordinatora iz svijeta izabrani su: Katherine Curic - za Australiju i ostatak svijeta, Aleksandra Brnetić i Mladen Jonke - za Europu te Ante Padjen i Nikola Demarin - za Ameriku. ■

ENG A congress of AMAC, the alumni and friends of the University of Zagreb, was staged in honour of Croatian accession to the EU on 28 and 29 June of this year. The university is tapping into EU funding to implement the MEDINFO project for the specialist study of medical information science in the frame of component IV of the IPA programme for human potential development.

Glazbenici iz Dubrovnika ozarili lica Hrvata u Salzburgu

U bogatome 6-satnome glazbenom kolažu najraznovrsnijih muzičkih stilova, Hrvate i njihove austrijske prijatelje oduševila je ženska klapa "Amfora" iz Dubrovnika, te pijanistica Željka Caparin i violinistica Tara Horvat

Nastup klape Amfora na vanjskoj pozornici

Napisale: **Snježana Herek (Večernji list)**
i **Maja Mozara**

“U laskom Hrvatske 1. srpnja u veliku zajednicu Europske unije hrvatski san postaje stvarnost”, rekla je ministrica savjetnica za kulturu u Veleposlanstvu RH u Austriji Zdenka Weber na svečanom skupu dobrodošlice salzburških Hrvata održanom na Residenzplatzu u Salzburgu u organizaciji Hrvatske kulturno-umjetničke udruge “Hrvatski san”, na čelu s Verom Papić, u povodu ulaska Hrvatske u EU. Pokrovitelj mu je bilo Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Austriji, a organizator gostovanja Dubrovčanki u Mozartovu rodnom gradu bila je Hrvatska matica iseljenika (HMI) Dubrovnik. Suorganizatori su bili salzburški *Heimatwerk* i Hrvatsko-austrijsko društvo iz Dubrovnika.

U bogatome 6-satnome glazbenom kolažu najraznovrsnijih muzičkih stilova, Hrvate i njihove austrijske prijatelje te veliki broj stranih turista oduševila je ženska klapa “Amfora” iz Dubrovnika, dvije sjajne mlade hrvatske glazbenice, pijanistica i najpopularnija hrvatska izvandomovinska glazbenica 2012. prema odluci žirija “Večernjakove domovnice”, Željka Caparin i dubrovačka violinistica Tara Horvat, kao i Dječji zbor OŠ “Silvije Strahimir Kranjčević” iz Zagreba koji je zahvaljujući financijskoj potpori Udruge roditelja “Ziherica” i roditelja mladih izvođača, a ne nadležnih hrvatskih institucija kao što bi se to očekivalo, uspio doći u Salzburg promovirati Hrvatsku.

VELIK BROJ UZVANIKA

Buran pljesak publike dobio je i austrijski ansambl “Flutisimo”, gitaristički duo Sara Gröschl i Birgit Islek, Ženski crkveni

zbor St. Elisabeth, međunarodni ansambl Sorinata i *Gemischte Jaus’n* iz Salzburga pod vodstvom profesorice glasovira iz Zagreba Ksenije Čengić. Posebna atrakcija svečanosti bili su sjajni ženski vokali klape “Amfora”, koji su Austrijanci ma upečatljivo pokazali zašto je upravo hrvatsko klapsko pjevanje uvršteno na UNESCO-v popis nematerijalne svjetske kulturne baštine.

Na svečanosti su bili nazočni mnogobrojni salzburški gradski i pokrajinski dužnosnici, među njima i pokrajinski poglavar Salzburga Wilfried Haslauer, Andrea Blöchl Köstner iz Odjela za posebne kulturne projekte Pokrajinske vlade Salzburga te predsjednik salzburške i dopredsjednik austrijske Radničke komore Siegfried Pichler, kao i članica Predsjedništva RK Salzburg Đuja Bečirević. “Austrijanci, s kojima Hrvate vežu višestoljetne neraskidive povijesne veze, posebno se vesele ulasku Hrvatske u EU i žele joj srdačnu dobrodošlicu”, rekao je prvi čovjek pokrajine Salzburg Haslauer, istaknuvši odličan kontakt Salzburžana s hrvatskom zajednicom u tom gradu i pokrajini.

Violinistica Tara Horvat

“Sve pohvale udruzi Hrvatski san i njezinoj predsjednici Veri Papić koja je pridonijela unapređenju austrijsko-hrvatskih kulturnih odnosa s Hrvatima koji žive u Salzburgu i važan su dio njegova stanovništva”, rekla je Blöchl Köstner. “Od 13.000 Hrvata, koliko ih živi u Salzburgu, njih pet tisuća ima austrijsko državljanstvo”, napomenuo je predsjednik salzburške RK Pichler zaželjevši dobrodošlicu Hrvatskoj u EU koja je, kako je rekao, “veliki mirovni projekt u kojem sve njezine članice zajedno srastaju”.

BURAN PLJESAK

Voditeljica HMI-ja Dubrovnik Maja Mozara rekla nam je kako je bilo lijepo biti sudionicom salzburške svečanosti u čijem je središtu bila Hrvatska i njezini umjetnici te doživjeti buran pljesak i poklike “bravo” veličanstvenoj promociji ženske klape “Amfora” koja je kao i mlada dubrovačka violinistica Tara Horvat sjajno kulturno i turistički promovirala Dubrovnik.

Voditeljica “Amfore”, prof. Marija Manjić, zahvalila je HMI-ju Dubrovnik i domaćinima što su upravo ovu žensku klapu izabrali za promociju RH u Salzburgu.

Pijanistica Željka Caparin i violinistica Tara Horvat svojim su nastupima opravdale ugled koji uživaju. Zajedno su izvele I. stavak Paraćeve Sonate za violinu i glasovir, a svaka je još posebno izvela po jedno djelo: Caparin “Diabolezzu” predsjednika Ive Josipovića, a Horvat djelo ruskoga skladatelja. Dubrovačka violinistica Tara Horvat dobitnica je 10 prvih nagrada na državnim i međunarodnim natjecanjima, a da “ime violinistice Tare Horvat treba zapamtiti” riječi su glazbene kritičarke dr. sc. Zdenke Weber.

U sklopu svečanosti postavljene su i dvije zanimljive izložbe: izložba crteža učenika zagrebačke OŠ “S. S. Kranjčević” na temu “Kravata” i izložba plakata s nekim od prepoznatljivih hrvatskih materijalnih i nematerijalnih dobara pod zaštitom UNESCO-a. Cijeli izložbeni prostor krasilo je 80-ak različitih kravata kako bi se nazočnima istaknulo da je upravo Hrvatska domovina kravate.

O promociji hrvatskih kulinarских specijaliteta brinuo se Ante Papić iz udruge “Hrvatski san”. “Želja nam je bila obilježiti ovaj za Hrvatsku povijesni trenutak i Salzburžanima predstaviti sve raznolikosti bogate hrvatske kulturne ba-

štine koju imamo, a koja će uskoro krašiti i EU”, rekla nam je na kraju svečanosti u ime organizatora, udruge “Hrvatski san”, njezina glasnogovornica i kandidatkinja austrijske Narodne stranke (ÖVP) na izborima za Gradsko vijeće Salzburga sljedeće godine Delfa Papić.

ŽUPA OKUPLJA HRVATSKU MLADEŽ

Župnik Hrvatske katoličke župe bl. Alojzija Stepinca u Salzburgu fra Zlatko Špehar, koji je također nazočio svečanosti, rekao je kako župa održava kontakt s oko devet tisuća osoba ili tri tisuće obitelji. “Naša pastoralna zadaća je, između ostalog, okupljati hrvatsku mladež, pa smo utemeljili i Hrvatsku dopunsku dječju školu koju pohađa oko 140 učenika i čije su svjedodžbe priznate i u RH”, istaknuo je fra Špehar. Apelirao je na nadležna hrvatska tijela vlasti da iskoriste ulazak Hrvatske u EU i prorađe na tome da hrvatski, kao 24. službeni jezik EU-a, bude i u austrijskim školama

tretiran kao samostalni jezik, a ne da se predaje u “konglomeratu s takozvanim BKS - bosanskim, hrvatskim i srpskim jezikom”, što je sada slučaj u Austriji.

Hrvatska katolička župa bl. Alojzija Stepinca u Salzburgu, na čelu s fra Zlatkom Špeharom, ugostila je dubrovačku žensku klapu “Amfora” na jednome od njezinih svećanih nedjeljnih misnih slavlja. Sudjelovanje u misi te sjajnom izvedbom duhovnih pjesama posebno: Divici Mariji (stari brački napjev) i Večernja (Ave Marija), dubrovačkog autora Krešimira Magdića, ženska klapa “Amfora” još jednom je dokazala i opravdala svoju nespornu glazbenu darovitost glasovima: Silvane Bjelovučić, Ine Botice, Nikoline Đangradović, Marije Manjić, Marine Šegetin, Vere Skaramuce, Ane Stabile i Marije Beusan Ursić. Izrazivši svoju radost sudjelovanjem klape “Amfora” u misnom slavlju, fra Zlatko Špehar je pred tisuću okupljenih Hrvata na nedjeljnoj sv. misi u svojoj propovijedi rekao kako su Hrvati nacija koja svoju pripadnost temelji na Bogu te da posve sigurno imamo budućnost koja se očituje u Kristovu životu. Stoga uz Kristovu snagu upravo Bog hoće da kao takvi svjedočimo pripadnost njemu i zajedničku pripadnost europskim kršćanskim korijenima. Svečano misno slavlje u Hrvatskoj župi bl. Alojzija Stepinca snimala je austrijska nacionalna ORF televizija.

Posve sigurno su Hrvati u Austriji, kao i Austrijanci te mnogobrojni turisti u Salzburgu uživali u bogatome kulturnom programu, kako svjetovnom tako i duhovnom, na osobitu radost domovinske i iseljene Hrvatske. ■

Fra Zlatko
Špehar

ENG A culture programme was staged in the Austrian city of Salzburg to celebrate Croatian accession to the EU. The lavish 6-hour programme featured a musical collage of the most diverse styles, including Dubrovnik's own women's *klapa* band Amfora, pianist Željka Caparin and violinist Tara Horvat.

Boris Martinac izabran za člana Australske akademije znanosti

AUSTRALIJA - Na svečanosti u sjedištu Australske akademije znanosti u australskome glavnom gradu Canberri od 29. do 31. svibnja ove godine profesor Boris Martinac uveden je u članstvo ove ustanove. Tako je među 460 australskih akademika prof. Martinac, uz prof. Stjepana Marčelju i prof. Francis Šeparović, postao treći Hrvat u članstvu te svjetski ugledne akademije. Na Akademijinoj internetskoj stranici navedeno je kako je "Boris Martinac svjetski vodeći membranski biofizičar međunarodno poznat po pionirskim istraživanjima ionskih kanala u mikroba, posebno po otkriću, kloniranju i strukturnoj i funkcionalnoj karakterizaciji mehanosenzitivnih kanala u bakterijama. Njegovo otkriće tih kanala i razjašnjenje temeljnih fizičkih načela njihove funkcije silama deformacije membranskog dvosloja snažno je utjecalo na područja mehanosenzoričkog provođenja i ionskih kanala. Borisov sadašnji rad proširio se na istraživanje moguće uloge me-

hanosenzitivnih kanala u neurološkim i srčanim bolestima."

Prof. Martinac rođen je u Zagrebu, gdje je maturirao na Klasičnoj gimnaziji. Diplomirao je fiziku i doktorirao iz biofizike na Visokoj tehničkoj školi (fakultetu) Sveučilišta u Aachenu, Njemačka. Nakon trogodišnjega postdoktorskog studija na Sveučilištu u Bochumu prešao je na Sveučilište države Wisconsin u Madisonu, Sjedinjene Američke Države, gdje započinje rad na elektrofiziologiji jednostaničnih organizama. Godine 1993. postaje nastavnik na Sveučilištu u Perthu, Zapadna Australija, gdje napreduje do zvanja redovitoga profesora. Od 2005. do 2009. profesor je biofizike na Sveučilištu u Brisbaneu, Queensland, a od 2009. vodi Laboratorij za mehanosenzoričku biofiziku pri *Victor Chang Cardiac Research Institute* u Sydneyu. Poblize o životu i radu prof. Martinca može se naći u knjizi *Istaknuti hrvatski znanstvenici u svijetu*, 4. svezak, u izdanju Hrvatsko-američkog društva, Zagreb, 2010.

Izložba hrvatsko-kanadskoga slikara Tomislava Dubičanca

DUBROVNIK - U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Dubrovniku je sredinom lipnja otvorena izložba

hrvatsko-kanadskoga slikara Tomislava Dubičanca. Riječ je o platnima velikih formata koji

su ujedinjeni pod nazivom "Plutajući svijet". Izložbu je organizirala Nives Antoljak Kostadinov i nakon Zagreba i Vukovara odlučila ju je predstaviti dubrovačkoj publici.

Otvorenje je upriličeno u prostoru Luže u samome srcu Dubrovnika, a nazočne je pozdravila voditeljica Matičine podružnice u Dubrovniku Maja Mozara, nakon koje je osvrst na djelo dao povjesničar umjetnosti Marin Ivanović, a ravnatelj mr. sc. Marin Knezović istaknuo je da Dubičanac, poput pravoga hrvatskog putnika, kako se voli nazivati, diljem svijeta pronosi glas o svojoj hrvatskoj domovini. Tomislav Dubičanac umjetnik je vrlo širokih pogleda i velikog raspona stvaralačkih mogućnosti koji se ne boji neposredno izraziti svoje ideje.

Ovaj ciklus u pravome smislu riječi je osvježenje za dubrovačku publiku.

“Djeca bez granica”

Polaznici škole prezentirali su igre i sadržaje inspirirane morem: odjeveni u mornarske majice zaplesali su na pjesmu “Sve bi seke ljubile mornare”, otpjevali pjesmu “Abeceda”, a uz pomoć njihovih vještih ruku na velika bijela platna oslikani su more, brodići i ribice

Nastup mališana na velikoj pozornici

Napisala: **Timea Šakan-Škrlin**

Proslave u povodu ulaska Hrvatske u Europsku uniju održane su i diljem Poljske. Taj događaj obilježen je svečano 30. lipnja 2013. godine u reprezentativnom prostoru tvrđave “Fort Sokolnickiego” u Varšavi nizom kulturno-umjetničkih događaja, promotivnim štandovima s gastronomskom i turističkom ponudom hrvatskog obilježja, te nastupom fantastične violončelistice Ane Rucner.

Učenici Hrvatske nastave u Varšavi pod vodstvom nastavnice Timee Šakan-Škrlin također su se predstavili na proslavi s interaktivno-edukativnim programom pod naslovom “Djeca bez granica”. Polaznici škole prezentirali su igre i sadržaje inspirirane morem: odjeveni u mornarske majice zaplesali su na pjesmu “Sve bi seke ljubile mornare” grupe Magazin, otpjevali pjesmu “Abeceda”, a uz pomoć njihovih vještih ruku na velika bijela platna oslikani su more, brodići i ribice. Vesela djeca improvizirala su sat hrvatskoga jezika: od slova na velikim kartonima složila su kratke hrvatske riječi, a njihovo značenje svojim

tijelom i pokretima pokazivali mnogo-brojnoj poljskoj publici. Neke od učenica toga dana pretvorile su se u manekenke i na postavljenoj pozornici nosile odjeću hrvatske dizajnerske kuće *daVidaš*.

Cijela manifestacija bila je u organizaciji Veleposlanstva Republike Hrvatske u Poljskoj, a pod pokroviteljstvom Sejma (poljski parlament) i Ministarstva vanjskih poslova Republike Poljske.

Hrvatsku nastavu u Varšavi pokrenulo je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske u listopadu prošle godine. Nastava obuhvaća hrvatski jezik i kulturu u širem smislu: temeljne kulturne i povijesne činjenice iz hrvatske prošlosti, zemljopisne pojmove vezane uz domovinu, likovnu i glazbenu kulturu. Za učenike i roditelje tijekom školske godine organizirane su različite izvanredne aktivnosti: prigodna priredba u povodu Božića, maškare s krafnama, božićna i uskrсна radionica, obilježavanje Majčina dana, zajednički piknik u jednome od popularnih varšavskih parkova...

Prvi put škola je sudjelovala na Natječaju literarnih i novinarskih radova “Zlatna ribica” u organizaciji Hrvatske matice iseljenika – Podružnice Rijeka, na kojem je učenica Ana Škrlin osvojila prvo mjesto za svoj novinarski rad o pokladnim običajima rodnoga kraja njezine prabake, a za nagradu je dobila od HMI-ja boravak u Maloj školi hrvatskoga jezika i kulture u Novome Vinodolskom. ■

Dizajnerica Andrea Cmrečki s modelima

ENG Croatian accession to the European Union was celebrated in Warsaw where students of Croatian staged a culture and entertainment programme.

Samo rijetki znaju što se slavi 25. lipnja

Nema dvojbe kako su i ove godine hrvatski iseljenici, po uzoru na zemlje u kojima žive, dostojanstveno proslavili hrvatski Dan državnosti, dok se on u domovini sveo na nekoliko prigodničarskih izjava, uz puste gradske ulice i poneku zastavu

Napisao: **Božo Skoko**

Samo 35% hrvatskih građana zna da Hrvatska slavi Dan državnosti 25. lipnja, a dvije trećine građana nema pojma zašto je taj dan neradni. Čak 27% njih uvjeren je kako glavni nacionalni blagdan još slavimo 30. svibnja. Dan neovisnosti koji pada 8. listopada prepoznaje jedva 15% ispitanika. Gotovo 23% građana misli kako je Dan neovisnosti 5. kolovoza, kad je oslobođen Knin. Sveopću zbrku u glavama Hrvata kad su pitanju nacionalni praznici otkrilo je istraživanje agencije TIC - Moj telekom iz Zagreba. Takvi podaci nimalo ne iznenađuju kad znamo kako je "novi" hrvatski Dan državnosti 2001. godine proglašen naprečac, nakon što je punih deset godina hrvatski narod taj dan slavio 30. svibnja, u znak sjećanja na konstituiranje prvoga višestranačkoga Hrvatskog sabora i zaživljavanje toliko iščekivane demokracije. Još se sjećamo kako je tada bilo normalno izvjesiti hrvatski barjak, slušati domoljubne pjesme, odlaziti na parade i svečanosti, gledati prijenos polaganja vijenaca na Medvedgradu, pripremati roštilj za prijatelje ili jednostavno otići na izlet. Neke je to živciralo jer ih je podsjećalo na bivši Dan (ondašnje jugoslaven-ske) republike 29. studenoga, a nekima su štetili preveliki izljevi domoljublja...

SIMBOLIKA I NACIONALNI PONOS

No, prvi hrvatski predsjednik Tuđman znao je koliko su važni simbolika, državnost i nacionalni ponos za svaku normalnu državu pa je kopirajući napredne i samosvjesne zapadne države poticao svečano obilježavanje tih proslava, ponekad i pretjerujući. Uostalom, dva puta je priredio svečani vojni mimohod, redovito

je tražio postrojavanje povijesnih straža u svečanim odorama, na Dan državnosti u optjecaj je puštena kuna, otvoreni su nova zgrada Nacionalne i sveučilišne knjižnice, a i Oltar domovine... Ma koliko neki njegovi oponenti to držali nepotrebnim pretjerivanjem, i te kako je koristilo za zdravlje i samosvijest mlade države.

A onda promjenom vlasti i dolaskom crveno-žute koalicije i predsjednika Mešića 2000. sva ta mukotrpno građena simbolika počela se urušavati. Pod izgovor smanjenja troškova, zaustavljanja krivotvorenja povijesti i nepotrebnog

paradiranja, najprije su ukinute crvene povijesne odore počasne bojne Prvoga gardijskog zdruge, novoizabrani predsjednik je već na ustoličenju odbacio lentu (iako je njezino nošenje nalagao zakon), ukinuto je polaganje vijenaca na Oltaru domovine, a taj spomenik Kuzme Kovačića na povijesnim zidinama Medvednice počeo je zarastati u korov.

BIZARNA ODLUKA

I na kraju Ivo Škrabalo, utjecajni član tadašnjega HSLS-a, mudro se sjetio kako bi trebalo ukinuti i općeprihvaćeni Dan

Oltar domovine, spomenik
Kuzme Kovačića na
Medvedgradu

državnosti. Nije mu dugo trebalo da naterja Račanovu koaliciju na tu bizarnu odluku, uvjetovanu svakako više hirom i osvetom HDZ-u nego ispravljanjem povijesne činjenice. Istina je da se 30. svibnja formalno ne može povezati s državnošću, ali narod je u tom danu prepoznao početak velikih promjena koje su vodile stvaranju hrvatske države. Zato ga je zdušno prihvatio i slavio. Uostalom, različite države biraju različite datume za dan državnosti, koje nužno i ne moraju biti povezane s početkom njihova državotvornog puta - od spomendana svetica zaštitnika do povijesnih datuma prvih spomena ili oslobođenja od tlačitelja.

U svakom slučaju ishitrenom promjenom i lošom prezentacijom Dana državnosti vlast je zbunila Hrvate u domovini i u svijetu tako da danas tek rijetki znaju kad što slavimo. S druge strane odsutnost bilo kakvog osjećaja za simboliku i nacionalni ponos, a u mnogih naših dužnosnika i iskrenog domoljublja, dodatno je naše praznike pretvorila u neradne dane, lišene potrebne svečanosti i patriotizma. Neki pametnjakovići među našim političarima proteklo desetljeće pokušali su nas podučiti kako je maha-

nje barjacima, vojno paradiranje i feštanje u čast države stvar prošlosti i nacionalističkog izjvljavanja koje bi trebalo biti strano modernim i demokratskim nacijama. Taman posla! Baš kao da nitko ne putuje izvan ove države i ne vidi s koliko ponosa, ljubavi i kreativnosti svoje dane državnosti slave Francuzi, Amerikanci, Nijemci, Kanadani, pa i stanovnici skandinavskih država inače nesklonih nacionalnom šepurenju... Uostalom, to najbolje znaju naši iseljenici koji žive u tim državama i sami sudjeluju u proslavama, koliko zbog osjećaja poštovanja prema novoj domovini, toliko kako ih se ne bi etiketiralo kao neodgovorne budući da ćete u mnogim državama izgledati sumnjivo, ako ne i smiješno, ako ne istaknete državni barjak...

POTREBNI PATRIOTIZAM

Tog dana države svečanostima, vatrometima, političkim govorima, koncertima i piknicima slave svoju povijest, političku tradiciju, nacionalne uspjehe i šire patriotizam potreban za izgradnju samosvjesne i uspješne zajednice u globaliziranome svijetu. Mudri političari s iznimnom odgovornošću pristupaju vlastitim vrednotama, tradiciji, državnošću i simbolima. Ne dovode ih u pitanje, a ponajmanje se usuđuju sprdati se njima ili ih koristiti u dnevno-političke obračune. Na žalost, baš se to kod nas redovito događa. Zašto je ignorirano polaganje vijenaca na Oltar domovine na Medvedgradu? Sigurno ne zato što taj prostor nije adekvatan, što je udaljen od hrvatske metropole ili što nosi ime koje iritira Crkvu. Odgovor je puno banalniji - očito drugi hrvatski predsjednik Mesić nije podnosio svoga prethodnika Tuđmana pa je htio izbrisati iz sjećanja sve što se povezivalo s njime! Inače kako protumačiti činjenicu da u svoja dva mandata ni jednom nije položio vijenac na Medvedgradu, a Tuđmanov grob obišao je tek u drugome mandatu.

Usporedbe radi, aktualni predsjednik Josipović položio je vijenac na grob prvoga hrvatskog predsjednika nekoliko mjeseci nakon inauguracije, a smogao je snage i odati počast svim poginulima i stradalima za domovinu na Oltaru do-

movine na Dan državnosti 2011. Iako je ismijavao Medvedgrad, Mesić se nije pretjerano trudio naći ni zamjenski prostor unatoč tome što se hrvatski protokol punih trinaest godina crveni pred inozemnim kolegama kad inozemni predsjednici i premijeri pozele položiti vijenac u sklopu službenoga posjeta u čast zemlje domaćina.

NELAGODA PREDSEDNIKA JOSIPOVIĆA

Tu nelagodu osjetio je tijekom prvog posjeta SAD-u 2011. i aktualni hrvatski predsjednik Ivo Josipović. Nakon povratka iz državničkoga posjeta Washingtonu, Josipović je u svome dnevniku, objavljenom u *Vjesniku* 9. svibnja 2011. napisao: "Svečana, krajnje formalna i ozbiljna ceremonija polaganja vijenaca na Spomen-groblju Arlingtonu intenzivno me podsjeća na nepostojanje slične ceremonije i sličnoga mjesta u Zagrebu. Volio bih kad bismo se i mi u Hrvatskoj prema onima koji su žrtvovali svoje živote za dobrobit zajednice odnosili s takvim poštovanjem. Žalosno je, i za to ne može biti opravdanja, da u glavnome gradu zemlje koja je svoju opstojnost tek prije petnaest-dvadeset godina potvrdila obrambenim ratom, ne postoji dostojno spomen-obilježje palima za našu slobodu, pred kojim bismo mi i strani državnici polagali vijenac odujući tako poštovanje nama, našoj uspomeni, našoj legitimnoj i legalnoj borbi za opstanak." Uistinu državničko zapažanje. Međutim, proteklih godina puno se raspravljalo o tome, ali ništa se nije poduzelo. Kao da ga nitko u Vladi nije čuo, a on sam nije imao dovoljno upornosti da nešto pokrene.

Nema dvojbe kako su i ove godine hrvatski iseljenici, po uzoru na zemlje u kojima žive, dostojanstveno proslavili hrvatski Dan državnosti, dok se u domovini sveo na svečanu sjednicu Vlade, posjet državnoga vrha groblju i nekoliko prigodničkih izjava, uz puste gradske ulice i poneku zastavu. Zato bi se mnogo s pravom mogli pitati zaslužujemo li ovu državu ako ne znamo poštovati i slaviti njezine vrijednosti i simbole, poput normalnih nacija!?

ENG Statehood Day in limbo: there is no doubt that Croatian emigrants, following the model of the countries in which they live, were proud to celebrate Croatian Statehood Day, while in the homeland it all boiled down to a few statements, empty city streets and the odd flag.

Paul Tonšetić-Kunder novi predsjednik

Sabor NFCACF-a bio je svečani događaj održan 1. lipnja u Dolphin Beach Resortu u gradu St. Pete Beachu. Sjednici je noć prije prethodila dobrotvorna priredba kušanja vina u Hrvatskome klubu Tampa Baya, u gradu Clearwateru

Delegati sa uzvanicima

Tekst: **NFCACF** (s engleskog prevela **V. Kukavica**) Snimke: **NFCACF**

Zaklada za kulturu Nacionalne federacije američkih Hrvata (NFCACF) izabrala je novoga predsjednika, Paula Tonšetića-Kundera, kao nasljednika Billa Vergota koji odlazi u mirovinu nakon što je odradio dva predsjednička mandata od 2011. godine. NFCACF je neprofitna organizacija posvećena promicanju interesa hrvatskoga naroda – utjelovljuje naslijeđe kulture i jezika, zauzima se za integritet u ljudskim pravima i jednakost u samoodređenju, unaprjeđenje ekonomskoga razvoja i slobodu od progona.

Glasovanje zastupnika i članova izvršnoga odbora održano je na 20. godišnjoj konferenciji u gradu St. Pete Beachu u Floridi, a rezultati su objavljeni odmah tijekom konferencije. Predsjednik na odlasku Vergot rekao je: “Upo-

znao sam Paula prije nekoliko godina i nedavno smo blisko surađivali na rješavanju spornih pitanja ključnih za postizanje naših ciljeva. Paulovo imenovanje jednoglasno su podržali svi zastupnici i izvršni odbor. Uvjeren sam da će nastaviti unaprjeđivati tradicionalno i predano vodstvo naše organizacije.”

ZBLIŽAVANJE NAŠIH ZEMALJA I NARODA

Tonšetić-Kunder iz Coral Springsa u Floridi američki je Hrvat treće generacije, rođen i odrastao u Pittsburgu. Djed i baka, kako s majčine tako i s očeve strane, došli su iz Hrvatske ranih 1900-tih (iz Samobora, odnosno Grubišnog Polja) i naselili se u području zapadne Pennsylvanije.

Paul je pozdravio zastupnike na konferenciji i primijetio: “Zahvalan sam cijenjenome bratu Billu Vergotu kako za njegovo dosadašnje rukovođenje organizacijom, tako i za savjete koje mi je dao.

Veselim se što ću surađivati sa svima vama na izvršenju naše ključne preuzete obveze predstavljajući američke Hrvate i hrvatsku dijasporu ovdje u SAD-u, ali i u BiH. Nastavit ćemo s misijom intenzivnijeg zbližavanja naših zemalja i naroda.”

Uz izbor novog predsjednika, zastupnici su imenovali i novi izvršni odbor za razdoblje 2013. – 2014. godine. Čine ga: predsjednik – Paul Tonšetić-Kunder, izvrši potpredsjednik – Zvonko Labas, rizničar – Michael Stempihar, tajnica – Anne Pavlich, neposredni bivši predsjednik – Bill Vergot, pomoćni rizničar – Jay Hunter, te parlamentarac – Tom Steich. Imenovani su i regionalni potpredsjednici: istočni – Steve Rukavina, središnji – Frank Jerbic, zapadni – Jim Kresnick. Za službene predstavnike imenovani su: John Kraljić, Mario Spalatin i Charles Stefanac.

OSVRT NA SJEDNICU

Dvadeseti godišnji sabor NFCACF-a bio je svečani događaj održan 1. lipnja 2013. u Dolphin Beach Resortu u gradu St. Pete Beachu. Sjednici je noć prije prethodila dobrotvorna priredba kušanja

Veleposlanica Jagoda Negodić s delegatima

Delegati na godišnjoj skupštini

Paul Tonšetić-Kunder novi predsjednik NFCACF-a

Paul Tonšetić-Kunder

Prije nego što je imenovan za predsjednika, Paul je bio član upravnog odbora NFCACF-a i iznimno se zalagao u prošlim aktivnostima organizacije. Među njima su primanje Hrvatske u članstvo NATO-a, osnivanje Hrvatskoga kongresnog odbora, promicanje jednakoga ekonomskog i političkog tretmana Hrvata u BiH, te vezani poslovi u kongresu. Trenutno je izvršni upravitelj Amera-Veritasa, međunarodne konzultantske tvrtke za procjenu rizika smještene u južnoj Floridi, usredotočene na područja aeronautike, svemira i obrane. Iako je obrazovan za inženjera strojarstva, Paul je prepoznat i kao stručnjak za upravljanje kvalitetom, međunarodne standarde i upravljanje sigurnosnim rizicima. Nedavno je primio nagradu "Robert McFarland" koju mu je dodijelilo SAE International – trgovinsko udruženje i međunarodno tijelo zaduženo za standarde – za postignuća u sektoru aeronautike i astronautike.

vina u Hrvatskome klubu Tampa Baya, u gradu Clearwateru. Naš počasni gost na toj priredbi bila je Teresa Scanlan iz Nebraske, Miss Amerike 2011., koja je održala govor o svome jedinstvenome hrvatsko-irskom podrijetlu i iznimnome nacionalnom uspjehu na svečanoj izbora za Miss 2011. godine. Preci po majci gospođice Scanlon potječu iz Dalmacije. Naša ljubazna domaćica te večeri bila je predsjednica Hrvatskoga kluba, Katica Pavičić. Dobrotvorna priredba održana je kako bi se osigurala novčana potpora za nezaposlene obitelji u Hrvatskoj te kako bi se pomoglo domovini da unaprijedi svoju mrežu društvene sigurnosti, pri čemu će sredstva NFCACF-a biti distribuirana preko udruženja Hrvatskih međunarodnih humanitaraca (CIH). Gđa Nirvana Kos Matthey iz CIH-a doputovala je iz Miamijske i izrazila svoju duboku zahvalnost za NFCACF-ovu inicijalnu pomoć pri osnivanju CIH-a (www.fbhumanitarci.com) te novčane priloge koji neprekidno pristižu.

Sabor se sastao sljedećega dana te je imao puno točaka dnevnoga reda, uz redovite godišnje zadatke NFCACF-a. Predsjednik na odlasku Vergot iznio je zastupnicima sažetak prošlogodišnjih

aktivnosti. Posebno je čestitao dvojici ranijih predsjednika na primljenim nagradama tijekom prethodnih 12 mjeseci. Dobitnici nagrada bili su prvi predsjednik NFCA-a Ed Damich te predsjednik NFCA-a od 2004. do 2009. Ed Andrus, a obojica su primili pravnu nagradu Udruge američkih odvjetnika hrvatskoga podrijetla i odlikovanje "Reda Stjepana Radića" koje im je dodijelila Republika Hrvatska. Vergot je također kratko izvijestio zastupnike sabora o primanjima čiji su domaćini u Veleposlanstvu RH bili hrvatski veleposlanik Joško Paro i Jasenka Paro, a održala su se za dobitnike nagrada iz naše organizacije i sada već umirovljene supredsjedateljice Hrvatskoga odbora: američke predstavnice Eltona Galleglyja (R-CA) i Dennisa Kucinicha (D-OH).

PREGLED AKTIVNOSTI

Rizničar Mike Stempihar prikazao je tekuću financijsku situaciju organizacije i odgovarao na pitanja. Ona su bila usredotočena na rastuće članstvo u NFCACF-u i razvoj inovativnih metoda kojima bi se nastavio taj pozitivan trend. Medijski direktor Jay Hunter dao je nove obavijesti zastupnicima o unaprijeđenju mrežne stranice, novom Facebook profilu NFCACF-a, izdanim i planiranim biltenima, te vezanim digitalnim poboljšanjima poslovanja organizacije.

Direktor za odnose s javnošću Joe Foley zatim je iznio pregled aktivnosti u Washingtonu. Njegov izvještaj istaknuo je važnost upućivanja u proceduru Senata SAD-a rezolucije 131 – poznate i kao "Begicheva rezolucija" – te je dao prikaz glavnih izvješća o toj novoj zakonodavnoj inicijativi koja su uslijedila u

balkanskim tiskovinama. Rezoluciju 131 podnio je odboru senator Aljaske Mark Begich 8. svibnja i njome traži imenovanje posebnoga predsjedničkog izaslanika u BiH koji bi procijenio uspješnost dosadašnje provedbe Daytonskoga mirovnog sporazuma (DPA). Posebni izaslanik trebao bi podnijeti izvještaj kongresu nakon konačne prosudbe mnogih političkih teškoća koje prijete BiH i regiji. Nakon pauze u kojoj su zastupnici slobodno razgovarali i obnovili stara prijateljstva, dva važna diplomatska predstavnika govorila su pred saborom i odgovarala na pitanja koja su im postavljali javni uzvanici. Hrvatski veleposlanik u SAD-u, Njegova Ekscelencija Joško Paro, i bosanskohercegovačka veleposlanica u SAD-u, Njezina Ekscelencija Jadranka Negodić, održali su govore na konferenciji. ■

Miss Amerike Teresa Scanlan sa veleposlanicama Negodić i Paro

ENG The National Federation of Croatian Americans Cultural Foundation (NFCACF) has elected a new president, Paul Tonšetić-Kunder, at its 20th annual convention held June 1st at the Dolphin Beach Resort in the town of St. Pete Beach.

Spomenik za 200 Hrvata pobijenih u Švicarskoj 1800.

Pred masom vjernika sa svih strana Švicarske biskup Bogović je misama, propovijedima, svečanim blagoslovima i povijesno-vjerskim predavanjima na poseban način obogatio ovdašnje Hrvate

Vjernici u vrtu Hrvatske kuće u Oltenu

prva stoljeća zabranjene kršćanske vjere, puna hrabrosti, osobnog osvjedočenja i mučeništva, ali i prva stoljeća kršćanstva u hrvatskome narodu, bez kojeg je nezamisliva hrvatska povijest i nacionalna sudbina. Biskup Bogović također je bio jedan od sudionika na Okrugloj stoli u povodu ulaska RH u EU i 20. obljetnice Hrvatskoga svjetskog kongresa. S njime su još bili poznati fizičar i javni djelatnik dr. Davor Pavuna, psiholog mr. Frane Vugdelija i misionar fra Šimun Šito Ćorić, koji je i organizirao ovo višednevno slavlje kao i postavljanje ovoga neobičnog spomenika.

POSEBAN I VIŠEZNAČAN SPOMENIK

Ova višednevna slavlja završila su jednim posebnim događajem u nedjelju popodne. U vrtu Hrvatske kuće u Oltenu, uz nazočnost švicarskih crkvenih i civilnih predstavnika, biskup Bogović otkrio je i blagoslovio poseban i višeznačan spomenik u povodu 1700. obljetnice prve slobode kršćanstva, djelo umjetničke radionice Litoglif iz Međugorja. To je posebno oblikovan obelisk, napravljen od najbolje vrste hrvatskoga kamena, težak tri tone i visok oko četiri metra. Na velikome prostoru obeliska na četiri strane umjetnički su uklesani i razasuti simboli i ukrasi kao što su klas, grozd grožđa, maslina, riba te hrvatski križ s krstionice kneza Višeslava, hrvatski i švicarski grb. Na njemu je također simbolično uklesana hrvatska prisutnost u Švicarskoj u imenima osam reprezentativnih Hrvata koji su pridonijeli i švicarskoj nacionalnoj baštini u posljednjih šest stoljeća. To su: kardinal i diplomat IVAN STOJKOVIĆ (Dubrovnik 1309. – Lausanne 1443.), biskup ANDRIJA JAMOMETIĆ (Nin 1420. – Basel 1484.), prvi svjetski

Napisao: **Šimun Šito Ćorić**

Prigodom ove jubilarne Godine vjere i spomena prve slobode kršćanstva kojem je rimski car Konstantin Veliki Milanskim ediktom o toleranciji 313. godine dao slobodu djelovanja izjednačivši ga s ostalim religijama, boravio je i vodio duhovna i kulturna slavlja gospičko-senjski biskup i povjesničar dr. Mile Bogović u Centralnoj Švicarskoj, u HKM Solothurn, sredinom lipnja.

Pred masom vjernika sa svih strana Švicarske biskup Bogović je misama, propovijedima, svečanim blagoslovima i povijesno-vjerskim predavanjima na poseban način obogatio ovdašnje Hrvate izvan domovine. U ciklusu svojih misa i propovijedi posvetio je posebnu pažnju nedvojbenim obiteljskim vrijednostima i vjerskom zajedništvu hrvatske zajednice u tuđem svijetu, ali i zdravoj usmjerenosti druge i treće generacije hrvatskih potomaka koji se ovdje već rađaju.

U svojim povijesno-vjerskim predavanjima znalački i atraktivno predočio je

pisac bestselera MARKO MARULIĆ (Split 1450. – 1524.), teolog i reformator MATIJA VLAČIĆ ILIRIK (Labin 1520. – Basel 1575.), izumitelj enciklopedije PAVAO SKALIĆ (Zagreb 1534. – Danzig 1575.), pisac i povjesničar IVAN F. BIUNDOVIĆ (Hvar 1573. – Aubonne 1645.), nobelovac LAVOSLAV RUŽIČKA (Vukovar 1887. – Zuerich 1976.) i nobelovac VLADIMIR PRELOG (Sarajevo 1906. – Zuerich 1998.).

NEPOZNATA HRVATSKA TRAGEDIJA

Na obelisku je uklesan spomen i na jednu veliku i u domovini najvjerojatnije nepoznatu hrvatsku tragediju u Švicarskoj, a zahvalni smo švicarskom povjesničaru dr. Ferdinandu Gigonu da nam ju je objavio u jednoj svojoj knjizi o povijesti i događajima vezanim uz alpske prijelaze. Naime, povijest je zabilježila nasilnu smrt dvije stotine hrvatskih redovnih vojnih obveznika Habsburške monarhije. Na 15. svibnja 1800. godine, pokraj alpskoga prijelaza Veliki St. Bernard u švicarskome mjestu Saint-

Biskup Bogović kod novootkrivenog spomenika

Rhemyju, u noćnome prepadu Napoleonovih trupa sa švicarske strane, između ostalog objavljuje F. Gigon, "poklana je austrijska straža – u stvari dvije stotine Hrvata, koji su od na brzinu mobiliziranih mjesnih jedinica za pojačanje sramotno ostavljeni na cjedilu". Stoga na posebnome mjestu na obelisku, koji na vrhu krase hrvatski križ s krstionice kneza Višeslava, s jedne strane na hrvatskome, a s druge na njemačkome, uklesan je sljedeći tekst: *U sjećanje na 200 Hrvata koji su kao redovni vojni obveznici Habsburške monarhije 15. svibnja 1800. u Švicarskoj (Saint-Rhemy, Veliki St. Bernhard) tragično stradali.*

Biskup Bogović, kao predsjednik Komisije HBK HR i HBK BiH za istraživanje hrvatskih žrtava, zaželio je da žrtva, znoj i krv tih nastradalih nevinih mladića bude na blagoslov Hrvatima i njihovim potomcima u Švicarskoj i u cijelome izvandomovinstvu. ■

ENG Mile Bogović, Bishop of Gospić and Senj and historian was in Central Switzerland in mid June, at the Croatian Catholic Mission in Solothurn, where he led spiritual and cultural celebrations to mark this jubilee Year of Faith.

ISELJENIČKA VIJEST

OTVORENA SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE

ZAGREB - U auli Rektorata svečano je otvorena 24. lipnja Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture koju dugi niz godina zajednički organiziraju Sveučilište u Zagrebu i Hrvatska matica iseljenika. Polaznike su pozdravili rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Aleksa Bjeliš, ravnatelj HMI-ja mr. sc. Marin Knezović, ravnateljica Škole prof. dr. sc. Zrinka Jelaska i voditeljica Ureda za međunarodnu suradnju Sveučilišta u Zagrebu dr. phil. Branka Roščić.

Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture namijenjena je mladim ljudima hrvatskoga podrijetla, ali i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o našoj zemlji te naučiti ili usavršiti hrvatski jezik. U radu Sveučilišne škole ove godine sudjeluju 33 polaznika iz 14 europskih i prekooceanskih zemalja (Danska, Fran-

cuska, Hrvatska, Italija, Luxembourg, Mađarska, Njemačka, Španjolska, Švedska, Švicarska, Australija, Brazil, Kanada, SAD). Polaznici koji polože ispite u sklopu Sveučilišne škole hrvatskoga jezika i kulture dobit će diplomu Sveučilišta u Zagrebu, svjedodžbu s upisanim ocjenama i potvrdu o osam ostvarenih ECTS bodova.

Program iz hrvatske kulture i povijesti sastavni je dio Škole koji organizira HMI. Program podrazumijeva akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti, stručno vođene posjete različitim muzejima, galerijama, umjetničkim izložbama te kulturnim i znanstvenim institucijama, odlaske na kazališne predstave i koncerte te susrete s poznatim hrvatskim umjetnicima, kao i studijske izlete u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera.

‘Na pragu doma’

Oko 40 pjesnika iz Amerike, Australije, Kanade, Danske, Francuske, Italije, Njemačke i Austrije u izvandomovinstvu brižljivo njeguju voljeni hrvatski jezik pretačući ga u stihove kako ne bi pao u zaborav

Svi pjesnici zajedno

Napisala: **Snježana Herak/VLM**

Trinaesti Susret pjesnika hrvatske izvandomovinske lirike održan od 6. do 8. lipnja u Beču pod nazivom “Na pragu doma” bio je pun emocija. Oko 40 pjesnika iz Amerike, Australije, Kanade, Danske, Francuske, Italije, Njemačke i Austrije koji u izvandomovinstvu brižljivo njeguju voljeni hrvatski jezik pretačući ga u stihove kako ne bi pao u zaborav, pokazali su da Hrvatska ne samo u Europi, već i tamo daleko preko Atlantika i Pacifika i šire ima velebnu snagu, na koju ne samo da može nego i mora računati.

Ponos, radost, čežnja i suze smjenjivali su se u pjesmama tih divnih ljudi koji nose Hrvatsku u srcu. Mnogi od njih nisu se uspjeli svladati pa su javno otkrili osjećaje začinivši stihove suzama. Bujica pjesničkih emocija, među kojima su pre-

vladavale one vezane uz čežnju za rodnom krajem, slomila je i publiku u kojoj je bilo puno uglednih osoba iz hrvatskoga i austrijskoga javnog života. Između ostalih, hrvatski veleposlanik u Austriji Gordan Bakota, savjetnica iz Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Ivana Goranić, hrvatski konzul u Austriji Branimir Lončar, voditeljica splitske podružnice Hrvatske matice iseljenika Branka Bezić Filipović, bivša hrvatska veleposlanica u Argentini Neda Rosandić Šarić, slikar i književnik Marjan Bilosnić, urednik *Hrvatskoga slova* Stjepan Šešelj, književnik i povjesničar Đuro Vidmarović, glumac Joško Ševo i mnogi drugi.

HVALEVRIJEDAN ANGAŽMAN

“Hrvatska je pred ulaskom u EU, koju će dodatno obogatiti svojom kulturom”, rekao je veleposlanik Bakota na otvorenju Susreta ustvrdivši kako je kultura “najuža poveznica Europe”. Zahvalivši nazočnim

pjesnicima na očuvanju hrvatske kulture, jezika i identiteta napomenuo je kako je Hrvatski povijesni institut odnosno Hrvatski kolegij u bečkoj ulici sv. Kanizija oduvijek bio središte okupljanja hrvatskih intelektualaca.

Zahvalivši izvandomovinskim Hrvatima na njihovom hvalevrijednom angažmanu na očuvanju i jačanju hrvatskoga identiteta u zajednicama gdje žive i na unapređenju odnosa s hrvatskom domovinom, savjetnica iz Državnoga ureda Ivana Goranić pozvala ih je na suradnju te rad na afirmaciji ugleda i interesa RH.

“Hrvatska matica iseljenika surađuje više od 60 godina s Hrvatima izvan domovine”, rekla je Bezić Filipović, čelnica HMI-ja Split, istaknuvši nužnost potpore svima koji u višejezičnim prostorima izvan granica Lijepe Naše rade na očuvanju hrvatskoga jezika. Pohvalila je sjajnu ideju o osnivanju udruge Susreta hrvatske izvandomovinske lirike (HIL) u

New Yorku Nade Pupačić, predsjednice te udruge.

Pupačić je istaknula kako je udrugu HIL utemeljila s ciljem očuvanja hrvatskoga jezika popularizacijom hrvatske pisane riječi kako ne bi pala u zaborav i kako bi ostala u nasljedstvo mladim naraštajima Hrvata diljem svijeta. Istaknula je kako će se sljedeći Susret HIL-a održati sljedeće godine u Vukovaru, a zatim 2015. u New Yorku, gradu iz kojeg je sve počelo.

Goste su uvodno pozdravili i Željko Batarilo u ime globalnoga Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK) odnosno Ana Petrović, pjesnikinja i dopredsjednica HSK Austrija, koji je u suradnji s Hrvatskim povijesnim institutom – Hrvatskim kolegijem u Beču bio glavni organizator ovoga uglednog i zahtjevnog skupa.

HIL IZ NEW YORKA

“Hvala Državnome uredu za Hrvate izvan RH koji su nam značajno pomogli u realizaciji ovog projekta posvećenog ulasku Hrvatske u EU te Veleposlanstvu RH u Austriji koje nas također podržava”, rekao je Batarilo, zahvalivši i rektoru dr. Ivanu Kopraku i prorektoru don Ivici Stankoviću iz Hrvatskoga povijesnog instituta odnosno Hrvatskoga kolegija u Beču koji su besplatno smjestili sudionike.

Mr. Željko Batarilo

Skup je otvoren hrvatskom himnom u izvedbi opernog pjevača, doktoranda na Sveučilištu u Beču Luke Gudelja i pjesmom S. S. Kranjčevića “Moj dom” koju je pročitala pjesnikinja iz SAD-a Ivanka Mađunić Kuzmanović. Zatim je uslijedio recital “Na pragu doma” u kojem su svoje pjesme predstavili Vera Belić Valčić i Željka Čorak iz Kanade, Davor Božin, Gabriela Brajevich, Ivan Dobra, Ivan Gerić, Ivanka Mađunić Kuzmanović, Nada Pupačić, Ivanka Sabolić Rukavina i Marija Fumić Samardžić iz SAD-a, Nadica La Rosa iz Danske te Ana Petrović i Anica Zdunić iz Austrije.

Književnik Đuro Vidmarović iz Zagreba predstavio je XII. zbirku pjesama HIL-e New York “U potrazi za izgubljenim obzorima” i pjesnike Mariju Dubravac (Australija), Željka Ercega (SAD), Anđelka Kružičevića (Francuska), Loredana Kuna, Ninu Novak, Milu Pletikosu i Dariju Smitić Herceg (Kanada) te Frančesku Liebmann (Austrija), predsjednicu Organizacijskog odbora Susreta koja je vodila program.

KOD GRADIŠČANSKIH HRVATA

Posljednjeg dana Susreta recenzent Željko Batarilo predstavio je pjesme i živopisne deset novih hrvatskih pjesnika: Nasje Bošković Meyer i Marije Samardžić Fumić (SAD), Malkice Dugeč (Njemačka), Ante Ivesića (Australija), Josipa Klostranca, Ivana Puhala (Kanada), moliškoga Hrvata Antonija Sammartina (Italija), Berislava Breljaka (Austrija) te gradišćanskih Hrvatica iz Austrije Ane Schoretits i Dorothee Zeichmann. Skup je završio kulturno-umjetničkim programom u čijem je sklopu hrvatski glumac Joško Ševo izveo monodramu “Govorite li hrvatski?” čiji je autor, a što je oduševljena bečka publika nagradila burnim pljeskom.

Uz tenora Luku Gudelja, koji je uz pratnju gitarista Krune Ringsmutha i mandolinista Mije Miše Bijukića izveo uglazbljene pjesme poznatih hrvatskih pjesnika, glazbeni okvir Susretu dali su sjajnim nastupom koji je podigao publiku na noge i Tamburaški zbor studenata tambure Konzervatorija “Franz Schubert” u Beču pod vodstvom Dari-

Rade Lukić predsjednik HSK-a iz Graza

ja Cebića te Glazbena škola iz Dugoga Sela izvedbom slavonskih plesova, kao i Folklorni ansambl Šokadija iz Beča, posebice njezini mališani.

Sudionike Susreta hrvatske izvan-domovinske lirike, među kojima je najstarija sudionica slavila 88. rođendan, ugostili su i gradišćanski Hrvati te ih pozvali na druženje u Hrvatski centar u Beču gdje je bilo riječi o mogućnostima i vidovima suradnje. Pokrovitelji sjajno organiziranih Susreta bili su Državni ured za Hrvate izvan RH i Veleposlanstvo RH u Beču. ■

Frančeska Liebmann pjesnikinja iz Graza i voditeljica programa

ENG Forty poets from America, Australia, Canada, Denmark, France, Italy, Germany and Austria participated in the 13th meeting of Croatian poets abroad, staged in Vienna from June 6th to 8th under the moniker At The Threshold of Home.

“Čast nam je što slikar izlaže u našoj sredini”

Na likovnoj koloniji okupilo se tridesetak slikara iz Hrvatske, uglavnom iz Slavonije, budući da je tema bila Slavonija i slavonski motivi. Središnja ličnost ovogodišnjega likovnog okupljanja u Rešetarima bio je priznati kanadsko-hrvatski slikar Anton Cetin

Zlatko Aga, načelnik općine Rešetari, Anton Cetin i Ivan De Villa

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

U sklopu 16. likovne kolonije “Petrović-Rešetari”, u organizaciji Književno-likovnog društva (KLD) “Rešetari” i Hrvatske matice iseljenika, u Rešetarima je u subotu, 15. lipnja, otvorena izložba slika Antona Cetina, hrvatskoga umjetnika iz Toronta.

Tom prigodom izloženo je 25 crteža-kolaža, koje je slikar donirao Hrvatskoj matici iseljenika i pet slika KLD “Rešetari”. - Prvi put sam u Rešetarima i čast mi je biti s vama na ovako lijepom i za vas važnom događaju. Kada sam čuo da HMI ovdje organizira izložbu, rekao sam da ću vam donirati pet slika. Ovom prigo-

dom želim darovati predsjedniku De Villi jednu sliku - naglasio je Anton Cetin.

Tom prigodom sve nazočne pozdravio je načelnik Općine Rešetari, Zlatko Aga.

- Zadovoljstvo je i sreća što mogu pozdraviti priznatoga umjetnika Antona Cetina koji je pronašao vremena da dođe ovdje, ali i njegovu dobrotu da nam daruje slike - istaknuo je u pozdravnom govoru načelnik Zlatko Aga koji je i otvorio Cetinovu izložbu.

- Ovo je 16. likovna kolonija u Rešetarima koju organiziramo u čast Antuna Petrovića, umjetnika iz Rešetara, i u čast sveca Antuna Padovanskoga. Na koloniji su slikari iz Hrvatske, ali i slikari iz iseljeništa. Izlaganje velikoga slika-

ra Cetina puno nam znači i čast nam je što izlaže u našoj sredini. Ovdje pokušavamo napraviti susretište pjesnika i likovnih umjetnika Hrvata iz iseljeništa - naglasio je predsjednik KLD “Rešetari” Ivan De Villa te rekao kako će u njihovoj galeriji biti četiri zbirke slika: jedna zbirka Antuna Petrovića, zatim Hrvata iz iseljeništa koji su bili u koloniji i darovali svoj rad, akademskih slikara iz Hrvatske te slikara, domaćih autora.

Nazočne, među kojima su uglavnom bili slikari s likovne kolonije, pozdravila je u ime ravnateljice Hrvatske matice iseljenika Diana Mašala Perković, pravna savjetnica i rukovoditeljica Matičina Odjela za pravne i opće poslove.

Na likovnoj koloniji okupilo se tridesetak slikara iz Hrvatske, uglavnom iz Slavonije, budući da je tema bila Slavonija i slavonski motivi. Središnja ličnost ovogodišnjega likovnog okupljanja u Rešetarima bio je priznati kanadsko-hrvatski slikar Anton Cetin.

Slikama iz ovogodišnje kolonije je galerijski fundus obogaćen je za pedesetak slika. U fundusu je, naime, oko 500 likovnih radova. Ove godine umjetnici su radili u lijepim novim prostorima koji se dovršavaju, a otvorenje se predviđa sredinom rujna. Nakon otvorenja Cetinove izložbe upriličen je cjelovečernji koncert Hrvatsko-pjevačkog društva “Slavča”, koji su zajedno s prijateljima u novogradiškome Domu kulture pripremili lijepi glazbeno-recitatorski doživljaj. ■

ENG An exhibition of the work of Toronto-based artist of Croatian extraction Anton Cetin opened in Rešetari June 15th as part of the 26th Petrović-Rešetari art colony organised by the Rešetari Literary & Art Society and the Croatian Heritage Foundation.

Optimističan put u zrelost

“U sljedećem segmentu naših života, poluumirovljenju i umirovljenju, nadam se da ću provoditi sve više vremena u Hrvatskoj i veselim se što ću se osjećati sve više kod kuće! Možda će jednoga dana moje knjige čak biti prevedene na hrvatski jezik – voljela bih to”

Razgovarala: **Vesna Kukavica**

Vesna Bailey, rođena Dubrovčanka, iz Hrvatske se odselila s roditeljima u Kanadu kao desetogodišnja djevojčica. Živi u gradiću Leamingtonu u ontarijskoj pokrajini Essex sa suprugom i njihovo troje djece. Prije spisateljske karijere radila je 22 godine kao priznata terapeutkinja komunikacijskih smetnji budući da je diplomirala psihologiju na *University of Western Ontario* (London, Kanada) i magistrirala komunikacijske teškoće na *Wayne State Universityju* u Detroitu (SAD). Vesninu obitelj povezuje nježna ljubav, koju međusobno osnažuju dijeleći zajedničku strast za jedrenjem u trenutcima duljih obiteljskih druženja tijekom praznika. Njezine dvije nagrađivane knjige *Notes To My Son - Before You Go* (*Poruke mome sinu – Prije nego što kreneš dalje*) i *Notes To My Daughter - Before You Go* (*Poruke mojoj kćeri – Prije nego što kreneš dalje*) čitatelje nenametljivo upućuju da u vlastitom srcu otkriju snažne izvore iskrenosti i iskonske roditeljske ljubavi, koji združeni bivaju najpouzdaniji znak optimističnoga puta u zrelost i osamostaljenje naših sinova i kćeri. Pisane s lakoćom, lepršava stila, te su dvije knjige fascinantnom brzinom ušle u mnogobrojne kanadske obitelji kao dar prigodom Majčina ili Očeva dana, vjenčanja ili dolaska novorođenčeta mladim roditeljima.

Vesna sa suprugom Billom i djecom Stephenom, Lauren i Karyn

Otkrivši na Internetu te dvije pedagoške uspješnice kanadske Dubrovčanke, poslali smo joj pitanja za intervju elektroničkom poštom. Užitak u brzim odgovorima spisateljice Bailey podijelit ćemo s Matičinim čitateljima.

Na Internetu nalazimo da je čitateljska javnost naklonjena Vašim knjigama. Koliko ste knjiga dosad objavili?

- Dosad sam objavila dvije knjige *Notes To My Son - Before You Go* i *Notes To My Daughter - Before You Go*. Čita-

telji me često pitaju planiram li napisati još ovakvih knjiga, kao nekakav niz. Najbolje što sam napisala za taj tip knjiga mora doći s mjesta dubokog nadahnuća, namjere i autentičnosti pa se stoga ni prije nisam dala u pisanje druge knjige samo zato da bih i taj naslov dodala nizu. Međutim, nedavni gubitak majke ostavio me, dakako, s dubokim nadahnućem da napišem *Poruke mojoj majci* i već sam počela raditi bilješke. Također imam i materijal za roman i nestrpljiva sam da uskoro počnem raditi na njemu.

Smatrate li ih konvencionalnim knjigama, pedagoškom literaturom ili nekim drugim literarnim žanrom?

- *Poruke mome sinu* i *Poruke mojoj kćeri* zapravo ne pripadaju niti jednoj konvencionalnoj literarnoj kategoriji. Zapravo su one nastale kao osobno obraćanje mojoj djeci, to su poruke koje su napisane u namjeri da ih nadahnu, ohrabre, osiguraju im čvrsti temelj i osnaže ih, a pratile su ih crno-bijele fotografije, od kojih su neke iz mog albuma. Ugod-

Vesna Bailey i bivša državna tajnica Hillary Rodham Clinton

Vesna s nekolicinom radosnih uzvanika na potpisivanju knjige

ono donijelo. Izrazito sam zahvalna na tome i svjesna sam kakav je to dar. Budući da sam donirala dio novca od prodaje knjiga programu Ujedinjenih naroda koji se bori protiv gladi u svijetu (*United Nations World Food Program*), pozvana sam na svečanu dodjelu nagrada kada su bivša državna tajnica Sjedinjenih Država Hillary Rodham Clinton i Bill Gates primili nagrade za svoj trud u pronalaznju rješenja za problem gladi u svijetu. Bilo je vrlo poticajno biti u društvu toliko puno ljudi koji dijele svoju viziju i strast za rješavanjem tako složenog i uznemirujućeg problema.

Što za Vas znači Hrvatska? Osim imena Vesna, kakvu poveznicu Vi kao uspješna Kanađanka imate s Hrvatskom?

- Što za mene znači Hrvatska? Ona znači mene samu. Ona je temelj iz kojeg sam se razvila i čak dok pišem ove riječi borim se s knedlom u grlu; prese-

no me iznenadilo što su se mnogi ljudi diljem svijeta povezali s tom idejom. Neki te knjige smatraju pedagoškom literaturom, a drugi u njima pronalaze literarnu vrijednost. U konačnici, knjige su postale čest poklon koji ljudi daruju kako bi proslavili mnoge životne prigode.

Možete li kratko našim čitateljima opisati svoju karijeru?

- Većinu svoje karijere provela sam radeći kao logoped. Nakon diplome provela sam nekoliko godina radeći u kliničkom i odgojno-obrazovnom okruženju, a nakon toga otvorila sam privatnu praksu gdje sam radila 23 godine. Na pregleda su mi dolazili i djeca i odrasli, sa širokim rasponom govornih i jezičnih poremećaja, a moj posao bio mi je vrlo vrijedan i stimulirajući, međutim, nakon što sam neočekivano objavila svoje dvije knjige kao da me obuzela potpuno nova, intenzivna strast za pisanjem! Pisanje me

oduvijek veselilo, ali nikada nisam smatrala da ću se time baviti na ovoj razini. Ne samo da volim pisati, nego također uživam i u novim ljudima u mom životu, kao i u novim iskustvima koje mi je

Barica s kćerkama

Barica Dedo, fotografija iz putovnice, 1968.

Obiteljsko stablo Vesne Bailey

Spisateljici roditelji dijelili su sudbinu mnogobrojnih migrantskih obitelji iz Hrvatske, koje su se odselile u Kanadu olovnih šezdesetih 20. stoljeća. Njezina je majka iz Poznanovca, smještenog u Hrvatskome zagorju, Barica Dedo rođena Novački (1932.), a otac Baldo Dedo rođen u Dubrovniku 1932. Zajedno sa sestrom Zdenkom, udanom Logan (1954.), buduća psihologinja i spisateljica Vesna, udana Bailey (1957.), odlazi s obitelji 1967. u inozemstvo u potrazi za zaposlenjem i boljim životom. Spisateljčina sestra Zdenka Logan ima dvoje djece - Sarah i Zacharya. Vesna Bailey ima troje djece - Stephena, Lauren i Karyn, čija ju je životna radost inspirirala za pisanje majčinski toplih knjiga. Unuci naših vrijednih iseljenika Barice i Balda: Sarah i Zachary Logan, kao i Stephen, Lauren te Karyn Bailey obožavaju bakine magične priče iz njezina djetinjstva u Hrvatskoj koje će uskoro, nakon žalovanja zbog nedavne smrti nezaboravne babe Barice, objaviti njihova teta i majka u novoj knjizi radnoga naslova *Šetnja prostranstvima srca* - čiji ulomak ekskluzivno objavljujemo u sljedećem broju *Matice*.

Bestseleri Vesne Bailey: Poruke mome sinu – Prije nego što kreneš dalje, i Poruke mojoj kćeri – Prije nego što kreneš dalje

lili smo se u Kanadu kada mi je bilo deset godina, a vrlo je složen proces kada netko napusti svoju matičnu zemlju u dobi kada uz nju vezuje događaje na koje ima najranija, najdraža i najsnažnija sjećanja. Na primjer, živo se sjećam crveno-bijelog pojasa na napuhavanje, čak i njegova mirisa, u kojeg sam tako voljela skliznuti kako bih plivala u Jadranu dok smo živjeli u Dubrovniku. Jednako živopisno prisjećam se mirisa i tvrdoće gline u Zagorju koju smo koristili kako bismo napravili malene blatne loptice, nabili ih na kraj štapa i natjecali se tko će svoju najdalje baciti. To ne znači da pamtim samo sretnih trenutke; sjećam se također premetanja šume s mamom u potrazi za gljivama koje bismo mogle pojesti i skupljanja drveta da bismo mogle upaliti vatru za kuhanje i održavanje topline, i to ne u smislu da smo išle u neku zabavnu avanturu nego smo bile svjesne da to moramo učiniti kako bismo mogle jesti i ostati u toplom toga dana. Unatoč tome, ne bih željela ništa promijeniti, istinski sam zahvalna na svemu; vjerujem da je sve to pridonijelo oblikovanju najboljih dijelova mene.

Ipak, pamtim također koliko mi je nakon dolaska u Kanadu bilo važno, kao djetetu useljeniku, da se pokušam uklopiti i prilagoditi novoj zemlji i kulturi. Mislim da djeca useljenici prolaze kroz vrlo složen proces zongliranja s dva identiteta tijekom svoga školovanja, a većina tog procesa je izvan bilo čije kontrole. Kada promislim o svim proteklim godinama, čini mi se da sam zatvorila puni krug. Tijekom godina kada nisam živjela kod kuće, dok sam studirala, vjerojatno sam dublje utonula u kanadski identitet. Ne vjerujem da je to nešto loše; Kanada je predivna zemlja i radi odličan posao pružajući tako puno životnih prilika useljenicima pa mislim da u znak poštovanja treba osjećati zahvalnost zbog toga

te vjerujem da je to zdrava perspektiva koju treba prihvatiti svatko tko se nada da će se uspjeti prilagoditi životu u novoj zemlji.

No, ipak sam doživjela jedno iskustvo na posljednjem putovanju u Dubrovnik koje me pomalo rastužilo. Pošla sam sama u šetnju i kada sam podešavala fotoaparat za slikanje jedan gospodin mi je prišao i ponudio se da napravi fotografiju kako bih i ja mogla biti na njoj. U kratkom razgovoru koji je uslijedio s ovim njemačkim turistom rekla sam mu da sam iz Kanade, ali da sam zapravo rođena u Dubrovniku! Tako ponosno! I tada mi je uputio najprodornije pitanje koje sam ikada čula: "Osjećate li se više kao Kanađanka ili kao Hrvatica?" Bila sam gotovo zaprepaštena, oklijevala sam i zatim odlučila biti iskrena. Zapravo sam se tijekom tih proteklih nekoliko dana osjećala više kao stranac nego kao turist. Bila sam svjesna da govorim s naglaskom, da se geste i govor tijela "lokalnih ljudi" razlikuju od mojih, nisam se snalazila po gradu, nisam znala kako svari funkcioniraju u prodavaonicama itd. Mislim da je i logično što sam

se osjećala kao "autsajder", ali kad sam kasnije probavljala ovaj razgovor, ispunio me dubokom tugom. Kako se mogu osjećati poput takvog stranca u svojoj domovini? No, mislim da je to stvarnost useljenika i treba je prihvatiti kao takvu.

Odgajala sam svoje troje djece sa suprugom koji je rođeni Kanađanin i nismo bili uključeni u organiziranu hrvatsku zajednicu *per se*, a ipak su moja djeca odrastala sa snažnim osjećajem svoga hrvatskoga identiteta i vrlo su ponosna na taj segment svoga naslijeđa. Izgleda da im kako odrastaju taj osjećaj povezanosti biva sve važniji i postaje za njih veliko izvoriste ponosa. Nakon putovanja u Hrvatsku na obiteljski odmor prirodno smo ostali u kontaktu s rođacima; divno je što današnja komunikacijska tehnologija održavanje tih veza znatno olakšava te možemo češće komunicirati nego što se to moglo u prošlim generacijama.

U sljedećem segmentu naših života, poluumirovljenju i umirovljenju, nadam se da ću provoditi sve više vremena u Hrvatskoj i veselim se što ću se osjećati sve više kod kuće! Možda će jednoga dana moje knjige čak biti prevedene na hrvatski jezik – voljela bih to. ■

Barica i Baldo Dedo slave Božić 2011. godine sa svojom obitelji

ENG Vesna Bailey was born in Dubrovnik and left Croatia with her parents as a ten-year-old. She is the author of two award-winning books *Notes To My Son - Before You Go* and *Notes To My Daughter - Before You Go*.

“Čuvar prošlosti za nove naraštaje Hrvata”

Dvojezična, hrvatsko-slovačka monografija na 351 stranici donosi podatke koji u ovoj formi još nisu bili publicirani i predstavljaju sintezu onih poznatih, ali do sada javnosti nepoznatih činjenica

Napisala: **Željka Lešić**

Snimke: **Snježana Radoš, knjiga**

U Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu 11. lipnja predstavljena je monografija Čunovo - Naše selo/Naša obec autora Jive Maásza i Jozefa Mallineritsa. Na-

Prizor s promocije koju je vodila Vesna Kukavica

kladnik ove vrijedne knjige je Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj.

Dvojezična, hrvatsko-slovačka monografija na 351 stranici donosi podatke koji u ovoj formi još nisu bili publicirani i predstavljaju sintezu onih poznatih, ali do sada javnosti nepoznatih činjenica. Knjiga je informativna i poučna te bogato ilustrirana fotografijama i mapama, kao i povijesnim zemljopisnim kartama. Na upriličenoj promociji nazočne je pozdravio mr. sc. Marin Knezović, ravnatelj Hrvatske matice iseljenika, koji je u pozdravnom slovu rekao i kako je knjiga životna priča o revitaliziranoj kulturi slovačkih Hrvata. “Stare karte, fotografije, predmeti za uporabnu vrijednost u domaćinstvu stvaraju ozračje kada ljudi pričaju u vremenu kojega nema.” Predstavljanje je vodila rukovoditeljica Odjela za nakladništvo HMI-ja Vesna Kukavica. Među nazočnima bilježimo Dubravku Severinski iz Državnoga ureda za Hr-

Regnuti: Ferdinand Puhović, Jozef Cserepes, Robert Weintrager, Štefan Klemenčić, Štefan Bogović, Mate Maáz, Jandrác Štefancić, Edi Kovačić, Štefan Maáz, Pavao Broz

Svadba Jončija Miletića i Marije Štefancić, 1941.

Autor monografije
Jive Maasz oduševio je
sviranjem na dudama

vate izvan RH, Dubravka Vidovića iz Hrvatske gospodarske komore i Tihomira Tonkovića iz Gradskoga ureda za obrazovanje, kulturu i sport. U ime nakladnika iz Slovačke bili su prisutni Marta Palešić, Marija Broz i predsjednik Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj dr. Radoslav Janković, te koautor knjige Jozef Mallinerits.

O knjizi su govorili dr. sc. Koraljka Kuzman Šlogar, etnologinja Instituta za etnologiju i folkloristiku iz Zagreba, dr. sc. Irena Miholić, znanstvena suradnica Instituta za etnologiju i folkloristiku i autor Jive Maasz.

EMOTIVNI STIL PISANJA

- Osobitu čar ovoj knjizi daje jedanosebujan, topao, prisan, emotivni stil pisanja i opisa Čunova kakav je mogao proizaći samo iz pera jednog *insajdera*, stanovnika toga mjesta, čovjeka koji dobro zna i istinski je zaljubljen u tradiciju i baštinu svoga mjesta i naroda - naglasila je iz-

među ostaloga dr. sc. Koraljka Kuzman Šlogar i dodala kako monografija želi postati spomenikom, čuvarom prošlosti za nove naraštaje Hrvata. Napominje kako je knjiga autorov pokušaj da povijest i tradicijsku baštinu svoga mjesta spasi od zaborava. U njoj su dokumentirana njegova sjećanja i sjećanja njegovih sumještana koji su svojim pričama omogućili da knjiga nastane. Uz pomoć koautora knjige Jozefa Mallineritsa prikazuje kako se mijenjao izgled Čunova od 17. stoljeća do danas. Također je naglasila kako je monografija nezaobilazna za daljnja istraživanja. - Pisana dvojezično, na specifičnome čunovskom dijalektu gradišćanskohrvatskoga govora, koji je svrstan na listu ugroženih europskih jezika, ova knjiga dobiva i dodatni značaj jer dokumentira i pridonosi očuvanju toga jezika - istaknula je dr. Kuzman Šlogar.

Dr. sc. Irena Miholić predstavila je poglavlja knjige te autora knjige s glazbenog aspekta, predstavljajući nam autora kao vrsnoga kazivača te pjevača i

Koautor monografije Jozef
Mallinerits s vrijednim uratkom

svirača starih napjeva.

Prigodom predstavljanja knjige donali smo kako se od oko 1.000 stanovnika Čunova njih 150 izjasnilo Hrvatima premda je realnija činjenica koju navodi autor knjige da ondje živi 450 - 500 Hrvata.

U glazbenome programu nastupio je Jive Maasz na dudama, koji je svojim jačkama oduševio sve nazočne. ■

ENG Čunovo *Our Village* is a monograph about the village of Čunovo near the Slovakian capital of Bratislava presented at the Croatian Heritage Foundation in Zagreb June 11th.

Lopata, lopatice i grablje

Učenci, 1925.

Katarina, Ruza i Štefan
Kovačić, 1907.

Velika izložba samozatajnoga majstora preobrazbe

Među izloženim radovima važnim za povijest hrvatske likovnosti druge polovice 20. stoljeća, a koje hrvatska publika nije imala prigodu vidjeti, ističe se 'Bombardiranje očnog živca' koje je 1965. otkupio *Museum of Modern Art* iz New Yorka, ambijent 'Kiša' i instalacije 'Identitet' iz *Universalmuseuma Joanneuma* u Grazu

Otvaranje izložbe: Ravnateljica MSU-a i autorica izložbe Snježana Pintarić, Vesna Kusin i pomoćnica ministrice kulture Vesna Jurić Bulatović

nih rješenja ili, pak, naglom napuštanju istraživanja i okretanju nečemu posve novom i drukčijem.

NEUHVATLJIV I ŠUTLJIV

Među izloženim radovima važnim za povijest hrvatske likovnosti druge polovice 20. stoljeća, a koje hrvatska publika nije imala prigodu vidjeti, Pintarić je istaknula 'Bombardiranje očnog

Miroslav Šutej (1936. - 2005.)

Javnosti možda najpoznatiji kao dizajner hrvatskoga grba i novčanica kune, Miroslav Šutej rođen je 1936. u Dugoj Resi. Studirao je na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu gdje je diplomirao 1961., a pozornost međunarodne publike privukao je već 1963. nastupom na Biennalu mladih u Parizu gdje osvaja prvu nagradu za slikarstvo. Od prvog izlaganja radova 1960. pa sve do prerane smrti 2005. godine, izlagao je na mnogobrojnim samostalnim i skupnim izložbama diljem svijeta, a njegovi su radovi prisutni u svjetskim muzejima i galerijama, kao što su *The Museum of Modern Art* (New York), *Tate Modern* te *Victoria and Albert Museum* (London), *Universalmuseum Joanneum* (Graz), *Brigstone Museum of Art* (Tokio), *Stedelijk Museum* (Amsterdam), *Ho-Am Art Museum* (Seul) i mnogi drugi.

Tekst: Uredništvo Snimke: Hina

U subotu, 29. lipnja, u Muzeju suvremene umjetnosti u Zagrebu otvorena je retrospektivna izložba Miroslava Šuteja (1936. - 2005.). Izložba je otvorena do 3. studenoga.

"Šutej je bio majstor mobilne grafike i skulpture, a svojim radovima uvrstio se u poslijeratnu avangardu. Retrospektivnom izložbom obuhvatili smo gotovo pedeset godina umjetnikovih različitih tematskih i medijskih promišljanja ostvarenih u mnogobrojnim ciklusima – od

figurativnih studentskih crteža i gvaševa iz dugoreških dvorišta, nastalih pod utjecajem nadrealizma i picassovskoga kubizma do apstraktnih slikocrteža iz devedesetih godina u kojima sažima svoj cjelokupan rad", rekla je autorica izložbe i ravnateljica Muzeja suvremene umjetnosti Snježana Pintarić. "Željeli smo pokazati što više različitih Šuteja koje smo tijekom desetljeća mogli pratiti na manjim izložbama", rekla je Pintarić. Ova izložba, dodala je, pruža mogućnost da prvi put sagledamo ne samo brojnost njegovih tematskih krugova, nego i uzročno-posljedične veze koje su u određenom trenutku vodile prema nalaženju likov-

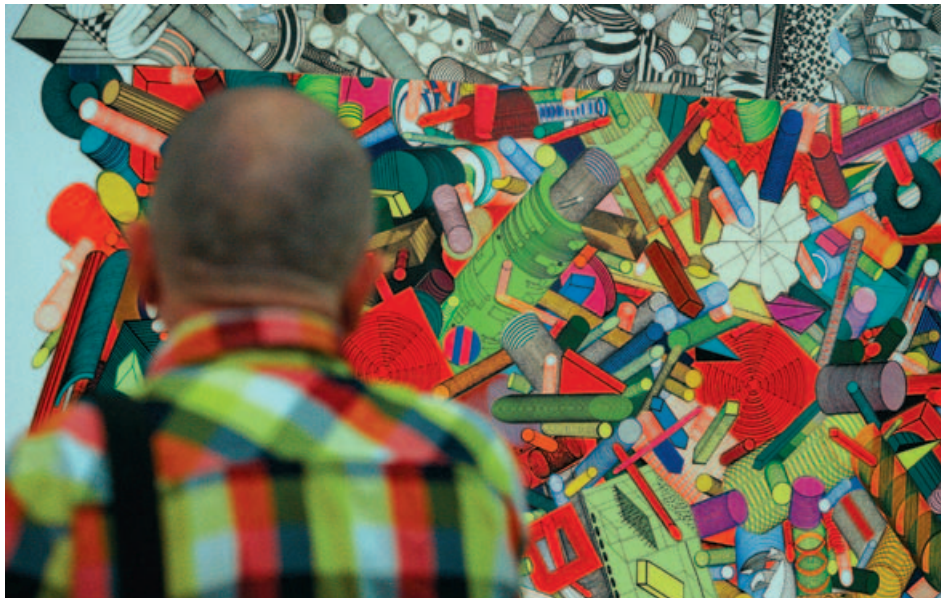
živca' koje je 1965. otkupio *Museum of Modern Art* iz New Yorka, ambijent 'Kiša' i instalacije 'Identitet' iz *Universalmuseum Joanneum* u Grazu.

"Pokušali smo na nekoliko mjeseci 'uhvatiti' toga neuhvatljivog i šutljivog individualca koji je rijetko govorio o svome radu. Šutejevo djelo otvoreno je djelo koje želi komunicirati", rekla je Pintarić ističući zahvalnost sponzoru Toshiba čiji su mladi stručnjaci, upravo potaknuti interaktivnošću Šutejevih radova, izradili aplikaciju za tablet, što će zasigurno najviše razveseliti mlađu publiku, školsku djecu za koju je u sklopu izložbe osmišljena i izložba pod nazivom 'Mini Šutej'.

ČOVJEK KOJI PRŠTI OD IDEJA

U tom dijelu izložba je postavljena na razinu očiju djece u dobi od deset godina, a tijekom dvaju ljetnih mjeseci u besplatnim će radionicama u sklopu projekta 'Kuliranje u MSU' najmlađi posjetitelji moći crtati, modelirati i na kraju za svoje djelo, ako bude izabrano, biti nagrađeni.

"Šutej je bio klasa šutljivoga čovjeka koji pršti od ideja. On je majstor preobrazbe, majstor stvaranja identiteta koji

se uvijek mogu mijenjati. On je od nedovršenosti sagradio opus, reciklirao je sam sebe, a da se pritom nije potrošio", naglasio je autor izložbenoga kataloga Vladimir Rismondo.

U katalogu uz izložbu sažimaju se i problematiziraju sve Šutejeve umjetničke

faze, a suveniri nadahnuti njegovim poznatim radovima svakako će pridonijeti popularizaciji toga jedinstvenog opusa.

Izložba će biti otvorena do početka studenoga, a održava se pod visokim pokroviteljstvom hrvatskoga predsjednika Ive Josipovića. ■

ENG A retrospective exhibition of the works of Miroslav Šutej (1936–2005) opened on Saturday, June 29th at the Museum of Contemporary Art in Zagreb. The exhibition runs through to November 3rd.

Glumci se rado vraćaju Orašju

Festival je bio ujedno i promocija Gradskog amaterskog kazališta Orašje kojem su svojim dolaskom i prikazanim predstavama potporu dali kazalištarci Vinkovaca, Osijeka i Varaždina

Predstava: Traži se novi suprug

Napisala: **Nada Koturić**

Orašje je grad triju festivala što je rijetkost u Bosni i Hercegovini, pa i regionalnim okvirima. U županijskom središtu Orašju uz filmski festival i festival lutkara dobili su i festival kazališta. Time dokazuju da privilegij velikih kulturnih događaja nemaju samo kulturna središta, već i manje sredine. Inicijator projekta je potvrđeni zaljubljenik filma Iljo Benković. Prvi put u povijesti posavskoga kraja utemeljeno je i registrirano Gradsko amatersko kazalište "Orašje" u Orašju s ciljem promicanja stvaralačkih i glumačkih sposobnosti mladih ljudi i razvijanja interesa u građana prema kazališnoj umjetnosti i razvoju kazališnog amaterizma.

Tijekom Dana kazališta u Orašju oraška publika s najviše ovacija i burnim pljeskom ispratila je predstavu domaćih kazalištaraca i predstavu "Traži se novi suprug" autora Mire Gavranca. Ap-

solutna zvijezda večeri koja se uspješno transformirala u četiri lika je Benković, po mnogima gotovo profesionalni kazališni glumac. Predstava je za svaku pohvalu jer je nastala u suradnji dviju kazališnih družina, one iz Orašja te GK "Joza Ivakić" iz Vinkovaca. Njome će se, kaže Benković, predstaviti na nizu festivala kazališta, kako u BiH tako i u Hrvatskoj. Prekogranična suradnja time je oraški kraj približila preko kulture europskim kretanjima i prije ulaska Hrvatske u europsko društvo.

- Svojim govorom predivne tišine kojom je oraška publika ispratila našu cijelu predstavu potvrdili su svoju kazališnu kulturu i educiranost. Pratili su cijelu priču s velikim zanimanjem kao uostalom i sve predstave s kojima smo dolazili iz HNK Osijek u Orašje. Upravo zato svi glumci rado dolaze u Orašje, umjetnički grad i grad zaljubljenosti u kazalište i film - rekla nam je u jednom dahu nakon predstave "Tena" Sandra Lončarić-Tankosić, prvakinja Drame HNK Osijek

i glavna junakinja predstave. - Nastavite s tom tradicijom umjetničkih događaja vrhunske organizacije i prepoznatljive topline kojom nas dočekate u Orašju. Nama glumcima je gušt i čast igrati pred takvom publikom koja razumije i zna pratiti kazališne predstave, a punom kinodvoranom pokazuju da vole i filmsku umjetnost. Uvijek se rado vratim u Orašje bez obzira na to o kojem je festivalu riječ - rekla je Sandra Lončarić-Tankosić.

Ne skriva zadovoljstvo ni glavni inicijator manifestacije Ilija Benković, inače desna ruka glumca Ive Gregurevića pri organiziranju filmskoga festivala u Orašju. - Naravno da sam zadovoljan još jednim festivalom, ali još i više što su građani prepoznali projekt i svojim dolaskom na predstave to potvrdili jer se tražila karta više. Organiziranjem prvoga festivala kazališta značajno smo ojačali kazališni amaterizam kao залог za napredak profesionalnog teatra - istaknuo je Benković. Benković još ne otkriva ovogodišnje adute rujanskoga filmskog festivala "Dana hrvatskog filma", ali već sada kaže kako će ponovno to biti još jedan spektakl i neponovljivo druženje glumaca u Posavini.

U cijeloj festivalskoj priči značajnu ulogu ima i Hrvatska matica iseljenika koja ustrajno prati filmski projekt Orašja. Osobito je zalaganje Nives Antoljak iz HMI-ja od prvog festivalske manifestacije. HMI nije ostala po strani niti kod kazališnih događanja u Posavini. Filmski je festival rodio ideju o kazalištu u Orašju a HMI je dala osnove kazališnog umijeća Benkoviću na organiziranom seminaru za kazalištarce na otoku Školjicu kojeg je vodila Nina Kleflin. ■

ENG The first theatre festival wrapped up in the Bosnian town of Orašje. The event showcased the Orašje Amateur Theatre house and featured shows by visiting theatre troupes from Vinkovci, Osijek and Varaždin.

Hrvatska proslavila ulazak u EU

Predsjednik Ivo Josipović istaknuo je kako je ulaskom Hrvatske u Europsku uniju stvoren temelj za sigurnu, demokratsku i europsku budućnost budućih generacija njezinih građana

Zajednička fotografija ispred crkve Sv. Marka

Tekst: Uredništvo Snimke: Hina

Uživajući u ponoćnoj izvedbi “Ode radosti”, himne EU-a, petnaestak tisuća građana u veselom raspoloženju na zagrebačkome Trgu bana Josipa Jelačića, ali i u gradovima diljem zemlje, dočekalo je ulazak Hrvatske u EU.

Svečani dio programa proslave pristupanja Hrvatske Europskoj uniji na Trgu bana Jelačića završen je uz skladbu “Sunčana polja” Blagoja Berse, začetnika hrvatske glazbene moderne. Bio je to vrhunac svečanoga programa koji je, pod redateljskom palicom Dore

Ruždjak Podolski, Hrvatsku predstavio kao zemlju Nikole Tesle, Fausta Vrančića i kravate, dueta 2Cellos, vrličkog kola i ojkalice iz Poljica, glagoljaškog pjevanja, Haustorovih djevojaka u ljetnim haljinama i jazza Tamare Obrovac.

Spoj tradicije i modernog, koji je bio misao vodilja čitavoga programa, posebne ovacije doživio je u nastupu kastavskih zvončara i njihovu srazu s novim, modernim i blještavim zagrebačkim tramvajem.

‘NAPOKON SU HRVATI S NAMA!’

Politički vrh Europske unije i politički vrh Hrvatske okupljeni na središnjemu zagrebačkom Trgu bana Jelačića česti-

tali su građanima. “Napokon su Hrvati s nama! Hrvatska i Litva – zemlje košarke koje znaju kako je važan svaki član tima”, ovim je riječima predsjednica Litve, aktualna predsjedavajuća Europskom unijom, Dalia Grybauskaitė čestitala prva hrvatskim građanima trenutak nakon ponoći ulazak u Europsku uniju.

Odmah za njom, obraćajući se hrvatskim političarima, ali prije svega okupljenim Zagrepčanima na središnjemu gradskom trgu i svim hrvatskim građanima, predsjednik Europskog vijeća Herman Van Rompuy rekao je: “S otkucajem ponoći, vaša je zemlja prošla preko važnoga praga. To je događaj

Vatromet u Splitu

Predsjednica Litve Dalia Grybauskaitė predaje majicu predsjedniku Josipoviću

Plesna koreografija oko Manduševca - središnji dio svečanosti na Trgu bana Jelčića

koji će zauvijek promijeniti život ovog naroda. Uvijek ste bili Europljani, a sada ste i članovi Unije.”

Predsjednik Ivo Josipović istaknuo je kako je ulaskom Hrvatske u Europsku uniju stvoren temelj za sigurnu, demokratsku i europsku budućnost budućih generacija njezinih građana. Po njegovu sudu, “priča o hrvatskome uspjehu je priča o zajedništvu, upornosti, ambiciji i viziji, i to je glavna poruka današnjega dana – poruka da zajedništvom možemo ostvariti i one ciljeve koji izgledaju teško dostižnima”.

Predsjednik Europskoga parlamenta Martin Schultz nazvao je Hrvatsku pi-

onirom pravoga europskog duha. “Dokazali ste da se do članstva u Europskoj uniji može doći odlučnim djelovanjem i napornim radom”, naglasio je u svojoj čestitci.

‘PODUZELI STE TEŠKE REFORME’

Hrvatski premijer Zoran Milanović rekao je, uz ostalo, kako je “na nama da pružimo ruku zemljama iz regije u što bržem usvajanju europskih kriterija”. Hrvatsku sa zemljama regije povezuje zajednička antifašistička prošlost, ali udaljavaju ratni događaji iz devedesetih. “Hrvatska je izabrala biti most prema boljoj budućnosti regije kojoj su proeuropske težnje,

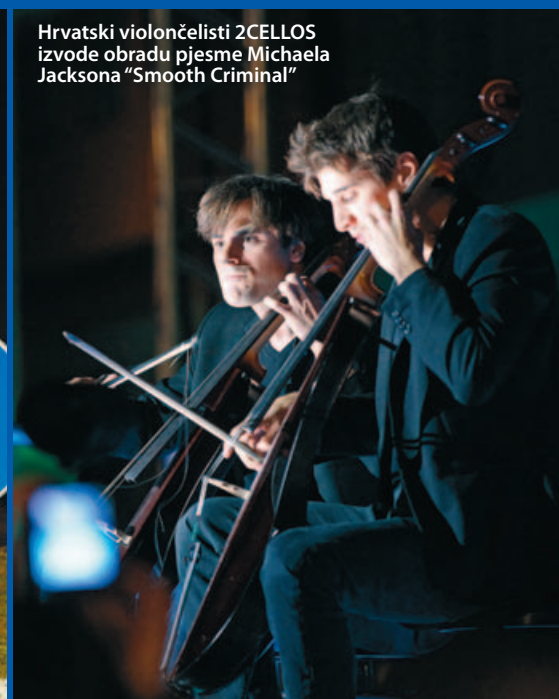
uz najviše standarde zaštite manjinskih nacionalnih prava, najefikasnije sredstvo za prevladavanje prošlih trauma”, rekao je Milanović.

Predsjednik Europske komisije Jose Manuel Barroso poželio je Hrvatskoj dobrodošlicu u Europsku uniju i najavio da će EK, koja je do sada pomagala Hrvatskoj u pristupnom procesu, nastaviti pomagati i sada kada je postala država članica. On je pozitivno ocijenio hrvatsku najavu pomoći susjedima na jugoistoku Europe. “Poduzeli ste teške reforme i pružili ruku pomirenja. Kao država članica Europske unije jasno ste dali do znanja da ćete drugima pomoći da sli-

Glavni ravnatelj policije Vlado Dominić otkriva ploču s oznakom EU na graničnom prijelazu Bajakovu

Hrvatski violončelisti 2CELLOS izvode obradu pjesme Michaela Jacksona “Smooth Criminal”

Premijer Milanović govori tijekom središnjeg dijela svečanosti

Ministar financija Slavko Linić nakon skidanja ploče Carinske uprave na graničnom prijelazu Bregana

Građani na Trgu bana Jelačića u Zagrebu tijekom središnje proslave

jede isti put”, rekao je Barroso.

U ime Irske kao dojučerašnjega predsjedavajućeg Europskom unijom, zamjenik irskog premijera Eamon Gilmore poželio je Hrvatskoj dobrodošlicu u EU na irskome jeziku.

NOVI REŽIM NA GRANICI

Na graničnome prijelazu Bregani prema Sloveniji ministar financija Slavko Linić skinuo je ploču “Carinska uprava Republike Hrvatske”, a na graničnome prijelazu Bajakovo prema Srbiji ispod ploče s natpisom “Republika Hrvatska” postavljena je i ploča “Europska unija” te podignuta – uz hrvatsku – i zastava Europske unije.

Nedjelja, 30. lipnja, u svim krajevima Hrvatske bila je posvećena proslavi ulaska u Europsku uniju – od jutro do ponoći te središnjoj proslavi u Zagrebu, ali i posvuda drugdje. Slavilo se na kontinentu, slavilo se na Jadranu, u hotelima na jadranskoj obali priređuju se programi za turiste – velikom većinom upravo iz Europske unije.

Čak stotinu i sedamdeset najviših dužnosnika europskih zemalja došlo je na svečanost obilježavanja hrvatskog ulaska u EU - 15 predsjednika država, tri predsjednika parlamenta, 13 predsjednika vlada, 12 prvih potpredsjednika vlada, sedam ministara vanjskih poslova i na ostalim razinama 20 visokih gostiju ■

ENG Some fifteen thousand delighted citizens enjoyed a midnight performance of the European anthem *Ode to Joy* on Zagreb's Ban Josip Jelačić Square. Across the country people celebrated Croatian accession to the EU.

Najbolje u Hrvatskoj za EU

Projekt prati i zanimljiva izložba fotografija postavljena u Hrvatskoj matici iseljenika na kojoj su izložene fotografije hrvatskih ljepota mladih fotografa do 25 godina

Vesna Pritchard - potpredsjednica Udruge hrvatskih putničkih agencija (UHPA), Max Krizmanić - direktor hotela Esplanade, Meri Matešić - direktorica Hrvatske turističke zajednice, Darko Lorencin - ministar turizma RH, Ivica Tatjana Rajković - direktorica istraživanja GfK - centra za istraživanje tržišta i Dražen Cvijetić - autor projekta *Najbolje u Hrvatskoj - izabrali građani 2013.* (foto: Dino Bernard)

Napisala: **Ivana Rora**

Snimke: *Najbolje u Hrvatskoj*

Nedavno je u Zagrebu održana prezentacija zanimljivoga projekta i istraživanja simboličnoga naziva: *Što je NAJBOLJE, a što NAJGORE u hrvatskome turizmu prema mišljenju građana?* Prezentaciji su nazočili u hotelu Esplanade Darko Lorencin - ministar turizma RH, Meri Matešić - direktorica Hrvatske turističke zajednice, Ivica Max Krizmanić - direktor hotela Esplanade, Vesna Pritchard - potpredsjednica Udruge hrvatskih putničkih agencija (UHPA), Tatjana Rajković - direktorica istraživanja GfK - centra za istraživanje tržišta i Dražen Cvijetić - autor projekta *Najbolje u Hrvatskoj - izabrali građani 2013.*

Veliku pažnju prezentaciji projekta posvetili su i hrvatski mediji, ali i predstavnici turističkih agencija i ministarstava koje su usko povezane s turizmom. Ovaj zanimljiv projekt dobre budućnosti

hrvatskoga turizma sastoji se od nekoliko "pametnih dijelova": besplatne aplikacije za iPhone i ANDROID mobilne telefone bestCROATIA, koja je istodobno GPS turistički vodič koji vas preko Googleove mape vodi do odabrane lokacije. Zatim planer putovanja u kojem možete precizno planirati svoja putovanja, a vaše fotografije lokacija koje obilazite pohranjuju se s nazivom lokacije i datumom u fotoalbum putovanja, s mogućnošću slanja ili ispisa.

TURISTIČKE ATRAKCIJE

"BestCROATIA uglavnom radi OFF LINE i ima preko 3.400 posebnih turističkih atrakcija Hrvatske koje su izabrali građani. To je trenutno najpotpunija i informacijski najopsežnija turistička mobilna aplikacija za Hrvatsku. Iz aplikacije se može nazvati restoran i rezervirati stol ili sobu u hotelu, poslati mail i vidjeti web atrakcije, poslati komentar i sugestiju... Mogu se slati e-razglednice, turistički mailovi, obaviti komunikacija preko Twittera, Facebooka... Svaka

atrakcija ima link na portal www.VIKENDPLANER.info koji daje ideje za savršen vikend, što je jedna od smjernica razvoja hrvatskoga turizma", istaknuo je autor projekta Dražen Cvijetić.

Ministar turizma Darko Lorencin naglasio je kako je ponuda vikendom važan dio turističke ponude na kojoj zasigurno treba poraditi. "Hrvatska ima toliko bogatu turističku ponudu koju treba puno jače prezentirati i ponuditi u svim njezinim oblicima, u suradnji s turističkim zajednicama i agencijama.

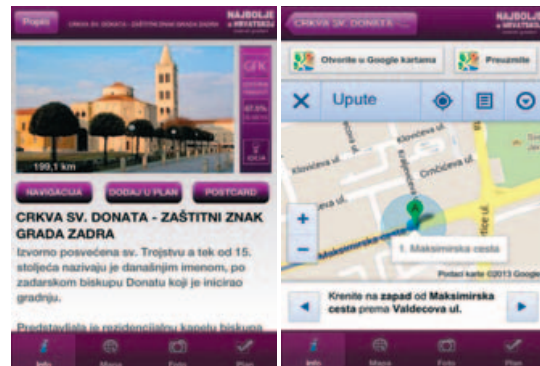
Jedan ovakav projekt dobra je smjernica za svakoga turističkog subjekta", mišljenja je Vesna Pritchard, potpredsjednica Udruge hrvatskih putničkih agencija (UHPA).

OBOGATITI PONUDU

Građani su prema istraživanjima GfK - centra za istraživanje tržišta, najviše primjedbi imali na ugostiteljske usluge, stručnost i ljubaznost osoblja, a najbolje su ocijenili ljepote naše obale te od turističkih ponuda morske orgulje u Zadru.

Na pitanja novinara što će se to bitnog promijeniti Meri Matošić, direktorica Hrvatske turističke zajednice, rekla je da se žurno radi na izradi dobrog plana i bitnih programa koji će obogatiti našu ponudu te uvelike pomoći razvoju hrvatskoga turizma.

Nazočnima je na poseban način - šetnjom jednoga običnog turista - po-

Aplikacija bestCROATIA - atrakcija, navigacija

bliže prikazana aplikacija bestCROA-TA za koju se preporučuje da se nakon dolaska u Hrvatsku skine s App Storea ili Google Playa uz napomenu da je ANDROID verzija u punoj funkcionalnosti, a za iOS (iPhone) čeka se odobrenje AppStorea za najnoviju verziju koja omogućuje FAST DOWNLOAD. U stoljeću modernih elektroničkih uređaja to je najbrža pomoć za pronalaženje svega onoga što vam u jednome gradu treba, ili najbliže destinacije točno od mjesta na kojem se trenutno nalazite. Primjerice, ako se nalazite pokraj Koncertne dvorane V. Lisinski, kad preuzmete aplikaciju odmah vam pokaže najbliži hotel, Hrvatsku maticu iseljenika koja je pozicionirana u publikaciji, najbliži restoran, prometnu poveznicu i sve što vam treba za brzo snalaženje na toj lokaciji. Krenete li dalje, opet vam pokazuje sve što bi vam moglo biti zanimljivo iz povijesti, kulture, baštine, znamenitosti... Najbolje rečeno – imate svoga osobnog vodiča kroz bilo koju destinaciju u Hrvatskoj.

Trenutno se slike i tekst za jednu regiju skidaju oko tri minute, ali dalje sve osim mapa radi off line. Isplati se biti malo strpljiv te dobiti uslugu – sve uključeno!

IZLOŽBA FOTOGRAFIJA – GLAS NARODA

Projekt NAJBOLJE u HRVATSKOJ prati i zanimljiva izložba fotografija koja je od 1. srpnja postavljena u Hrvatskoj matici iseljenika. O čemu je zapravo riječ?

Mladi fotografi do 25 godina nekoliko mjeseci fotografirali su ljepote Hrvatske svojim amaterskim fotografskim odabirom. Foto savez mladih aktivno se uključio u ovu zanimljivu priču te svo-

jim fotografima omogućio prezentaciju umjetničke fotografije i na ovaj poseban način. Fotografije za izložbu izabrane su između 1.300 fotografija pristiglih od 75 mladih autora. Prema sustavu – izabrali građani, na web stranicama projekta *Najbolje u Hrvatskoj*, uz potporu Foto saveza mladih i Hrvatske matice iseljenika, izabrana je 21 fotografija, koje prikazuju kako oni vide najbolje u Hrvatskoj. Upravo je ta izložba prvi put upriličena u Hrvatskoj matici iseljenika u povodu dolaska mladih Hrvata iz Amerike i Kanade, u sklopu Festivala HBZ-a u Zagrebu i Hrvatskoj. U HMI-ju će biti postavljena do 10. kolovoza kada će u organizaciji HMI-ja krenuti prema Murteru i Dubrovniku te zatim i u iseljeničke zajednice u Europi. Ali to nije sve.

Natječaj se nastavlja dalje pa će do kraja godine svoje viđenje kroz fotografski aparat moći poslati i svi oni koji ne žive u Hrvatskoj, ali su u posjetu svojoj domovini zabilježili neki zanimljiv životni trenutak i ljepotu naše zemlje. Dakle, poziv je to i hrvatskim iseljenicima da na svoj način – fotografijom, zabilježe ono što je njihovu oku bilo posebno. Svoje fotografije mogu poslati na mail: marketing@matis.hr, kako bi od svih pristiglih fotografija uz potporu Foto saveza mladih i projekta *Najbolje u Hrvatskoj* izabrali one najbolje i priredili upravo njihovu izložbu.

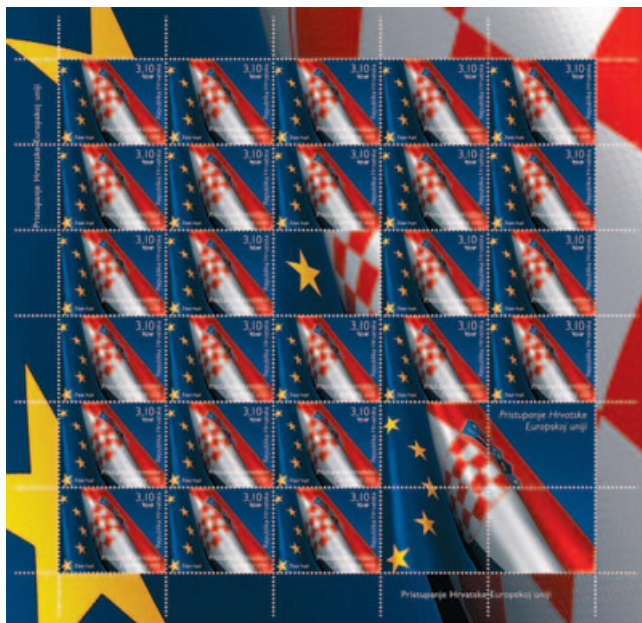
Čini se da je ostvarena još jedna posebna veza domovine i Hrvata koji žive izvan RH - uz ljepotu fotografije. ■

Dračen Cvijetić (foto: Jan Humski)

ENG A presentation was recently staged in Zagreb for an interesting project and research effort that aims to discover "What is the Best and Worst in Croatian tourism in the opinion of the public?"

POŠTANSKE MARKE PRIGODOM PRISTUPANJA HRVATSKE EUROPSKOJ UNIJI

ZAGREB - Hrvatska pošta pustila je 1. srpnja 2013. godine u promet dvije prigodne poštanske marke u povodu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji. Motiv marke nominalne vrijednosti 3,10 kuna izdane u tzv. hrvatskom

arku (25 maraka u 30 polja) prikazuje sljubljene zastave EU-a i RH, dok motiv marke u bloku, nominalne vrijednosti 20,00 kuna, prikazuje Hrvatsku na zemljovidu Europe. Autorica maraka i filatelističkih proizvoda je dr. sc. Jana Žiljak Vujić,

diplomirana dizajnerica iz Zagreba. Pristupanje svojih zemalja Europskoj uniji mnogobrojni poštanski operatori obilježili su na markama: 1973. godine – Velika Britanija, Irska i Danska; 1986. godine – Španjolska i Portugal; 1995. godine – Austrija, Finska i Švedska; 2004. godine – svih deset država novih članica EU-a: Cipar, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Mađarska, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija izdalo je marku u zajedničkom izdanju s motivom zemljovida Europe i zastavama država novih članica. Neke su države tim povodom izdale više maraka, primjerice Mađarska, koja je 30. travnja 2004. godine izdala marku u bloku. Rumunjska i Bugarska također su prigodom pristupanja EU 2007. godine izdale marke. Ovoj temi ove godine pridružuje se i Republika Hrvatska. (Ivo Aščić)

'GODINE PONOSA I SLAVE' U POUGARJU

VUKOVIĆI/DOBRETIĆI - U pougarskom selu Vukovićima (općina Dobretići, središnja BiH), pred petstotinjak hrvatskih domoljuba, izaslanstava Hrvatskoga sabora, Veleposlanstva RH u BiH, Državnog ureda za Hrvate izvan RH, Grada Zagreba, Grada Pakraca, Udruga gardijskih brigada iz RH (Tigrovi, Pume, Vu-

kovi, Kune...), HVIDRA-e, Udruge specijalne policije Herceg-Bosne te drugih udruga proizišlih iz Domovinskoga rata i KUD-ova (Rodna Gruda, Pougarje...) obilježena je 22. lipnja 2013. godine 21. obljetnica pogibije hrvatskih branitelja pod motom "Godine ponosa i slave". Također, Oružane snage BiH svo-

jom nazočnošću i logističkom potporom uveličale su svečanost. Program je započeo misom zadušnicom koju je predvodio pougarski sin fra Ivanko Vuk uz koncelebraciju župnika fra Krešimira Vukadina i župnika u Đakovačkim Selcima vlč. Davora Vukovića. Misno slavlje uveličao je crkveni zbor iz župe Gospe Snježne iz Đakovačkih Selaca.

Nakon pozdravnih govora i polaganja vijenaca, organiziran je ručak za sve nazočne koji su došli iz različitih krajeva BiH, Hrvatske, Slovenije i drugih zapadnoeuropskih zemalja.

Makadamski putovi i srušene kuće jedino je što su loše vidjeli mnogobrojni prijatelji pougarskih Hrvata koji su prvi put bili u prelijepom i siromašnom Pougarju, smještenom na 1.200 metara nadmorske visine, u kojem povratak ide vrlo teško i sporo. Glavni razlog za to je nerazvijeno gospodarstvo i obnova. Na žalost, dan nakon obljetnice u Vukovićima ostalo je samo devet povratnika od prijeratnih 450 Hrvata. "Vidimo se i dogodine u većem broju", poručili su organizatori. (Ivo Aščić)

“LOS ORLICHES”

Obitelj je imala četiri zastupnika u nacionalnome parlamentu: Nicolasa Orlicha Zamoru, Aquilea Orlicha Zamoru, Romana Orlicha Zamoru, a najmlađi od njih, Francisco Jose Orlich Bolmarcich odnosno “Don Chico”, kako ga je od milja zvao narod, postao je 1962. predsjednik Kostarike

Napisao: **Mladen Urem**

Tijekom povijesti veliki broj hrvatskih iseljenika ostavio je traga u svojim novim domovinama, ali možda najdublji trag na povijest jedne zemlje ostavila je obitelj Orlić ili “Los Orliches”, kako ih zovu u Kostarici. Obitelj je imala četiri zastupnika u nacionalnome parlamentu: Nicolasa Orlicha Zamoru, Aquilea Orlicha Zamoru, Romana Orlicha Zamoru, a najmlađi od njih, Francisco Jose Orlich Bolmarcich odnosno “Don Chico”, kako ga je od milja zvao narod, postao je i predsjednik 1962., a zbog svega što je učinio nacionalni parlament posthumno ga je proglasio “dobročiniteljem domovine”. Obitelj je i danas prisutna u životu kostarikanskog društva, a ova je priča možda tek uvod u neku novu priču o mlađim generacijama Hrvata u toj srednjoameričkoj državi.

FRANJO LADIĆ ORLIĆ ŽIC

Franjo Ladić Orlić Žic (5. veljače 1857. – 24. srpnja 1950.) zasigurno zaslužuje ući u povijest kao jedan od najnaprednijih i najbogatijih hrvatskih gospodarstvenika u Latinskoj Americi. Njegovo je djelovanje toliko raznoliko, vremenski u velikom rasponu, prostorno dislocirano na Hrvatsku i Kostariku te bi bilo važno studioznije se pozabaviti njegovim životnim putem i značajnim postignućima. Bio je idejni tvorac i većinski vlasnik Austro-hrvatskoga parobrodarskog društva na dionice, osnovanog 1906. u Puntu (tvrтка je imala četiri broda koji su održavali linije po Kvarneru, smatra se prethodnicom današnje Jadrolinije), suvlasnik Tvornice tjestenine Orlić & Žic, koja je osnovana 1907. u Puntu, a imala je električnu energiju 1907. ili 22 godine prije naselja Punta, vlasnik golemih plantaža i tvornice kave u Kostariki. Francisca Zamora Salazar (1859. –

Franjo Ladić Orlić

1902.) bila je prva žena Franje Ladića s kojim se vjenčala 1879. u Kostariki. Nježina, plaha žena sućutnog pogleda umrla je mlada od tuberkuloze u Trstu i pokopana je u Cresu.

Regina Petris (Cres 1865. – 1938.) bila je druga žena Franje Ladića, s kojim se vjenčala 1906. i bila kao mati mnogobrojnoj djeci. Zbog pomoći u proši-

renju i obnovi puntarske župne crkve još 1934. godine Franjo Ladić Orlić Žic, koji je uz mnoge dužnosti bio i konzul države Kostarike u Puntu, dobio je odlikovanje “vitez svetog Grgura pape” od pape Pija XI., a orden mu je predao tadašnji krčki biskup Josip Srebrnić. Franjo Orlić nikada se nije odrekao svoje hrvatske nacionalnosti.

Obitelj Antona Žica Solara

Tvornica tjestenine Orlić i Žic u Punta

Franjo Ladić u obiteljskom krugu

FRANCISCO JOSÉ ORLICH BOLMARCICH

Predsjednik Republike Kostarike, Francisco José Orlich Bolmarcich, rođen je u veleposjedničkoj, iznimno bogatoj i uspješnoj hrvatskoj iseljeničkoj obitelji u Kostariki, 10. ožujka 1907. u San Ramónu, a umro je u 62. godini 29. listopada 1969. u San Joséu. Bio je predsjednik Republike Kostarike od 1962. do 1966. Kandidirao se za predsjednika 1958. godine, ali je izgubio od Marija Enchandiya. Njegov djed po lozi Orlić (Franjo Ladić Orlić) došao je iz Punta, a njegova majka Jorja Georgina Bolmarčić Kamačić došla je u Kostariku iz Cresa, kao i druga žena njegova djeda Regina Petris. Njihova obiteljska kuća u Punta zove se Villa Kostarika. Zajedno s bratom osnovao je 1928. godine *FJ Orlich & Hnos Ltda* (*FJ Orlich & Brothers Limited*). U početku je to bila samo mala trgovina mješovitom robom u njegovu rodnome gradu San Ramónu da bi s vremenom to poduzeće postalo jedno od najveć-

Marija Orlić

ćih tvrtki za proizvodnju i prodaju kave u Kostariki. Dugo je prijateljevaao s Joséom Figueresom s kojim je otputovao na studije u Ameriku. Bio je drugi u zapovjednome Figueresovu lancu, u nacionalnoj oslobodilačkoj vojsci tijekom građanskoga rata 1948. Nakon toga, na velikome Orličevu obiteljskom imanju u La Pazu (San Ramon, Alajuela, Kostarika) osnovana je Nacionalna oslobodilačka partija (PLN). Poslije rata služio je u Nacionalnoj uniji, a zatim je radio u Figueresovu kabinetu nakon što je Figueres pobijedio na predsjedničkim izborima 1952. Zatim se 1958. kandidirao za predsjednika, ali nije izabran. Kandidirao se ponovno 1962. kad mu je protukandidat bio dr. Rafael Angel Calderon Guardia te je izabran na izborima.

Nakon pobjede na predsjedničkim izborima posjetio je te 1962. godine mjesto Punat i otok Krk, o čemu svjedoče mnogobrojne sačuvane fotografije. Tada je u Punta izjavio: "Možda za svoje uspjehe mogu zahvaliti upra-

vo tome što potječem iz ovih krajeva i što sam naslijedio upornost svoga naroda." Treba spomenuti da je Francisco Orlich bio u Punta samo dva puta. Prvi put kada je imao petnaest godina, s ocem Josipom i djedom Franjom. Tada je posjetio i Cres, rodni kraj svoje majke. Drugi put došao je nakon što je izabran za predsjednika Republike Kostarike. Iako je bio malo u svome rodnom kraju, svojim djelima i materijalnom pomoći pokazao je svoje hrvatsko domoljublje i emotivno neraskidivu vezu s Hrvatskom. Njegovi su ga državljani zvali *Don Chico*, za razliku od djeda kojeg su zvali *Don Nono* jer su imali isto ime i prezime.

INTELIGENTAN I RAZBORIT POLITIČAR

Za vrijeme svoga predsjedničkog mandata suočio se s najvećom katastrofom u gradu Cartagu, erupcijom vulkana Irazu, koja je započela baš kada je američki predsjednik John Fitzgerald Kennedy, njegov veliki prijatelj, posjetio Kostariku. Erupcija je trajala više od godinu dana i izazvala strahovite poljoprivredne odrone, pomicanja tla i druge štete. Razdoblje njegove vladavine zapamćeno je po znatnom povećanju standarda života poljoprivrednika i po promica-

nju obrazovanja i kulture. Predsjednik Orlić bio je iznimno inteligentan i razborit političar koji je znao, kad je trebalo, brzo reagirati; u ključnim trenucima donosio je važne odluke i uvijek je bio spreman za poteze koji su donosili boljitak njegovoj drugoj domovini. Znao je saslušati oporbene predstavnike u parlamentu te je bez obzira na različita stajališta uvijek imao s njima dobre odnose.

Utemeljio je Narodnu ustanovu obrazovanja koja danas nosi njegovo ime. Osnovao je Ured za nacionalnu plinifikaciju koji je zatim prešao u rang ministarstva. Utemeljio je i Upravu za zonu Atlantika i sve što se odnosi na luke, te ustanovu RECOPE koja se bavila pročišćavanjem naftnih derivata te je uspjela proizvoditi gorivo po niskim cijenama, što je dalo veliki poticaj razvoju države. Njegovo veliko postignuće smatra se učlanjenje Kostarike u Srednjoameričku trgovačku zajednicu koju uz Kostariku čine Gvatemala, Salvador, Honduras i Nikaragva. Napustio je politiku kao osoba koju je narod volio, a umro je od srčanog udara tri godine kasnije. Život Francisca Orlicha Bolmarcicha opisao je i Alojzije Ragužin u knjizi *Punat 2* (Povijesno društvo otoka Krka, Krk, 1991.), dok riječki *Novi list* redovito donosi vijesti o njegovim aktivnosti-

Villa Kostarika i Tvornica tjestenine Orlić & Žic u Puntu

ma i dolasku u Punat 1962. godine. Nakon njegove smrti parlament Kostarike proglasio ga je "dobročiniteljem domovine". Na predsjedničkom mjestu naslijedio ga je Joaquín Trejos.

REDOVITO POSJEĆUJU KRK I CRES

Također, više članova obitelji Orlić odigrali su važne uloge u političkoj povijesti Kostarike. Dali su nekoliko ministara (Franjin sin Romano Orlich Zamora, rođen u Cresu, bio je član vlade i ministar građevinarstva, a brat predsjednika Francisca, dr. Jose Luis Orlich, bio je ministar zdravstva) i više visokih dužnosnika u toj državi. Nikada se nisu odrekli svoga hrvatskog podrijetla i nisu gubili vezu s domovinom. Tako je, primjerice, djed

predsjednika Francisca Orlicha, Franjo Ladić Orlić, prešao Atlantik više od četrdeset puta. U vremenskom rasponu od stotinu i više godina značajna su i utjecajna obitelji u Kostariki te su zaslužili barem jednu knjigu, fotomonografiju u kojoj bi se poimence prikazali svi njihovi doprinosi u napretku države u kojoj su živjeli. Svake godine mnogi članovi brojne obitelji iz Kostarike posjećuju Punat i Cres, odakle potječu.

Veliku zahvalnost za realizaciju ovog eseja o obitelji Orlić dugujem gospodinu dipl. ing. Dragutinu Žicu, istaknutome gospodarstveniku, bez čije obiteljske dokumentacije, velikog broja ilustracija i fotografija, osobnih podataka i sugestija ovaj tekst ne bi mogao nastati. ■

Francisco Orlich Bolmarcich u Puntu 1962.

Orlićevi na brodu iz Kostarike za Punat

ENG Costa Rica has had four members of parliament from the Orlić family, and in 1962 Francisco Jose Orlich Bolmarcich became the country's president. The family hails from the Croatian island of Krk.

NATRAG U KAKVU EUROPU?

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Pisac, prevoditelj i humanist Šimun Kožičić-Benja na V. lateranskom koncilu 1513. održao je dva govora o europskoj nesolidarnosti i turskim osvajanjima Hrvatske. Kritizirao je nemar Europe jer dok se jednoga dječaka moglo otkupiti iz ropstva za jednu pogaču, pogače nije bilo. I onda je uvidio da nam pomoć od drugih neće doći ako se sami ne organiziramo. A hrvatski narod je stalno, izuzmu li se krajevi pod turskom okupacijom, bio tu već u stvaranju Europe, u njezinoj obrani, u njezinu civilizacijskom krugu otkad je Branimira kao vladara i Hrvatsku kao nezavisnu državu priznao još u lipnju 879. papa Ivan VIII. pa sve do 1918. kad su nas strpali u bizantinski tor. Dobro je sebi i strancima napomenuti da smo se već od doseljavanja miroljubivo srodili s domorocima tako da u nama drijema i ilirska i rimska i ina genetika, i hrabrost mučenika sv. Duje i umijeće klesara Marina s Raba koji je 301. godine osnovao prvu republiku na svijetu – San Marino; da je hrvatski jezik, kao nijedan drugi narodni, od 9. st. bio službeni u liturgiji Katoličke crkve; da smo domovina kravate i psa dalmatinca, da su tu i Marko Polo, Faust Vrančić sa svojim prapadobranom, Ivan Vučetić kao otac otiska prsta, svjet-

ski istraživači braća Seljan, Slavoljub Penkala s svojim izumom penkala-olovke, Nikola Tesla sa svojim čudima, Andrija Štampar i osnivanje Svjetske zdravstvene organizacije, Andrija Mohorovičić i njegov Moho-diskontinuitet, Zagrebačka škola crtanog filma sa svojim oskarovcem Dušanom Vukotićem, pa i Winnetou ovjekovječen na magičnim Plitvičkim jezerima, a da u sportu i prirodnim ljepotama svjetsku razinu svoga naroda i ne spominjemo.

BLOKADA ZBOG GOTOVINE

Već 60-ih godina dr. Franjo Tuđman napisano je sanjao o Hrvatskoj u Europi kao zajednici suverenih naroda, a stvaranjem hrvatske države to je postavio kao narodni cilj. I došao je 15. siječnja 1992. kada su hrvatsku neovisnost priznale članice EU-a. U svibnju 1999. EU je predložila otvaranje Procesa stabilizacije i pridruživanja. Hrvatska je formalno postala potencijalnom kandidatkinjom za članstvo u EU u listopadu 2001., a u veljači 2003. u Ateni je predan zahtjev RH za to članstvo. Onda je zastao početak pregovora zbog ucjene predajom Gotovine. Početkom 2004. nađeno je rješenje: pripremale su se optužnice za "Hrvatsku šestorku" i RH je obećano da će se početak pregovora odlediti ako se njih odmah izruči. Početkom ožujka u Haagu su potpisane te optužnice i poslone Vladi u Zagreb. Koliko je vlada I. Sanadera tada htjela ulagivački pokazati da odlučno surađuje s Haagom pokazuje i ova umalo tragična anegdota jer u

sličnom slučaju jedan je Hrvat bio teško ranjen, a u drugom jedan Srbin ubijen. Kad su u Vladu stigle optužnice za "Hrvatsku šestorku", petoricu su pozvali da im ih uruče, a na šestog poslali kordon policije. Okupirali su mu u mrkloj noći cijelo seoce i kuću. Bile su tu i kamere za noćno snimanje. Kasnije je netko iz Vlade priznao da su htjeli Haagu pokazati da su spremni i na ovaj način čak i jednoga svoga generala koji je od agresora branio i RH i BiH, u lisicama i s vrećom na glavi "privesti pravdi". A znali su da se ne krije, da će se javiti ako mu stigne optužnica. Božjim darom *show* im je propao jer se on sam, doznajući da je na optužnici, prijavio zagrebačkom uredu Haaškog suda u Zagrebu, pa vijest stiže prije iz Haaga nego iz Zagreba da i on stoji UN-tribunalu na raspolaganju.

Ovakva podrepaška praksa prema EU nastavila se sve te godine, a pokazao ju je i premijer na samoj svečanosti ulaska u EU. Požurio je spomenuti "glavnu" poveznicu sa susjedima: "najuzvišenije zajedništvo u antifašističkoj borbi", bez slova o strašnim zajedničkim zločinima pod petokrakom. Branitelje iz 90-ih nije istaknuo, ali jest njihove (!) "posrtaje".

Čim je ranog popodneva 5. travnja 2004. "Hrvatska šestorka" stigla u Haag, procedura s hrvatskim ulaskom u EU je krenula. U tome mjesecu Europska komisija odmah je predložila otvaranje pristupnih pregovora, a Europsko vijeće je samo dva mjeseca kasnije Hrvatskoj dodijelilo status kandidata. U prosincu 2004. Europsko vijeće odredilo je 17. ožujka 2005. kao datum početka pregovora. Vlada je već bila širom otvorila vrata britanskim obavještajcima i zajedno s Haagom usvojila Akcijski plan za hvatanje Gotovine. Notorna Del Ponte objavila je 2. listopada kako Hrvatska "surađuje u potpunosti" i već u noći s 3. na 4. listopada 2005. na Međuvladinoj konferenciji RH - EU u Luksemburgu

**Kad sam sebi, moj
narode, pomogneš,
onda će ti i Europa
pomoći!**

pregovori su otvoreni, a Gotovina je uhićen 8. prosinca.

BLOKADA LJUBLJANE

Europska komisija najavila je dovršetak pregovora s Hrvatskom do kraja 2009. godine, ali je u listopadu 2008. Ljubljana počela s blokadom. Njoj su se uskoro pridružile Velika Britanija i Nizozemska, s onim nadutim engleskim zahtjevom za "topničkim dnevnicima". Onda je 1. srpnja 2009. premijer Sanader naglo podnio ostavku, a nova premijerka Kosor morala je pristati da se slovenski zahtjev za hrvatskim morem prepusti međunarodnoj arbitraži. Predsjednik Europske komisije J. M. Barroso 10. lipnja 2011. objavio je kako je datum ulaska Hrvatske u EU 1. srpnja 2013. Završetak pregovora dogodio se 30. lipnja i potpisivanje pristupnog ugovora 9. prosinca. Sljedeći korak bio je referendum, na kojem se 22. siječnja 2012. oko dvije trećine od gotovo dva milijuna birača opredijelilo za ulazak Hrvatske u EU. Uslijedila je faza ratifikacije hrvatskoga pristupnog ugovora od svih država članica. Slovenija je ponovno kočila opirući se vratiti novac hrvatskim štedišama Ljubljanske banke. Sredinom travnja 2013. hrvatski građani prvi put su izašli na izbore za Europski parlament te izabrali 12 zastupnika.

Gotovo 22 godine nakon proglašenja neovisnosti, Hrvatska 1. srpnja 2013. započinje novu fazu svoje državnosti, kao 28. punopravna članica Europske unije. Sanjamo biti jači i s više blagostanja u zajednici s drugim narodima i državama, a opet razvijati snažne instrumente za zaštitu baštine i identiteta svoje države i naroda. I teže smo putove kao narod prevalili pa ćemo sigurno i ove. Jer nije nam u Europi jadikovati, nego mudro nastojati svoj i njezin svijet činiti boljim. Modruški biskup Šimun rekao bi - Kad sam sebi, moj narode, pomogneš, onda će ti i Europa pomoći! ■

NAGRADA "FONDAZIONE PICCOLI"

Zaklada "Agostina Piccoli" osnovala je NAGRADU "FONDAZIONE PICCOLI", koja se dodjeljuje za ostvarenje na području kulture i umjetnosti, s temama vezanim uz jezik, tradiciju i povijest moliškohrvatske zajednice. Natječaj ostaje otvoren do 4. Kolovoza 2013.

Nagrada je osnovana sa ciljem da se približi i kroz mas-medije popularizira naša jezična, povijesna i kulturna baština, te da se na taj način promiče interes za našu zajednicu, s naglaskom na njezinom statusu posebne jezične manjine.

Vrste nagrada:

LITERARNA NAGRADA

U obzir dolaze sva prozna djela (članci, studije, prikazi, novele, priče,...) i poezija na moliškohrvatskom jeziku. Prozna djela i poezije mogu biti napisani i na talijanskom i hrvatskom jeziku.

NAGRADA "MALI UMJETNIK"

Nagrada se dodjeljuje djeci do navršene 12. godine. Na natječaj se može prijaviti sa likovnim i sa literarnim ostvarenjima.

Ostali uvjeti natječaja:

- Natječaj traje do 4. kolovoza 2013.
- Natječaj je otvoren za sve.
- U obzir dolaze djela koja nisu ranije objavljena – izložena.
- Na omotnici obavezno napisati za koju vrstu nagrade se natječete (literarna ili nagrada "Mali umjetnik"). Uz djelo obavezno napisati ime, prezime i adresu, te po potrebi dodatna objašnjenja ili opaske vezane uz djelo.

Radove poslati ili donijeti na adresu:

Fondazione "Agostina Piccoli"
Centro di Documentazione
via Castello, 47
I-86030 Montemitro (CB)

Radovi se mogu poslati i elektroničkom poštom na adresu:

fondazione.piccoli@email.it

Ivičino duhovno i zemaljsko putovanje

Posvuda “nepoželjan”, Ivica se našao u nezavidnoj situaciji. Odlučio se za radikalan korak u svom životu. Skupio je novac i krenuo u trapistički samostan u Burgundiji gdje mu se otvaraju novi duhovni horizonti i želja da upozna dotad nepoznato

Ivica Košak za vrijeme razgovora u Matici

Napisa: **Hrvoje Salopek**

Snimke: **Album I. Košak, H. Salopek**

Kao razlog napuštanja domovine naši iseljenici u pravilu navode ekonomske i političke prilike, odnosno neprilike. Nedavno je Maticu posjetio iseljenik koji je u tom pogledu iznimka. Otisnuo se kao mladić u svijet u potrazi za duhovnim izazovima i sa željom da upozna druge religije i vjerske pokrete. Riječ je o Ivici Košaku, istaknutom Hrvatu iz Wiesbadena u Njemačkoj, predsjedniku tamošnje Hrvatske kulturne zajednice te odgovornom uredniku časopisa *Riječ* koji HKZ tri puta godišnje izdaje. Da je riječ o “produhovljenom” čovjeku pokazuju i neki detalji u njegovoj vanjštini – buj-

na sijeda brada i sandale na bosim nogama (tada nas još nisu pritisnule ljetne vrućine).

POLITIČKI OBILJEŽEN

No, kako bismo bolje razumjeli nesvakidašnji iseljenički put našeg sugovornika, moramo zaviriti u njegovo djetinjstvo. Rođen je 1955. u Sisku u radničkoj obitelji. Kaže da je njegovo podrijetlo prava austro-ugarska mješavina – uz hrvatske ima i slovenske, židovske, češke i druge korijene. Uz njega roditelji su imali stariju kćer Vericu i mlađeg sina Marijana. Obitelj je bila u tadašnjoj Jugoslaviji politički obilježena činjenicom da je Ivičin otac potkraj Drugoga svjetskog rata iz domobranstva prisilno prebačen u njemački Wehrmacht. “Neka posebna ograničenja po tom pitanju kao dijete nisam

uočavao. Kasnije sam shvatio da je to bio razlog što, primjerice, u izviđačima ili u radioamaterima nisam mogao napredovati iako sam bio među najboljima”, govori nam Ivica. Negativna karakteristika koja ga je kao dječaka pratila bila je i činjenica što je s majkom redovito odlazio na mise i ondje ministrirao. Kao izvrstan gimnazijalac htio je svoje školovanje nastaviti na fakultetu. “Upisao sam strojarstvo u Zagrebu. No, opet sam bio zaknut jer mi zbog političkih razloga nije odobrena stipendija, bez koje nisam mogao financirati boravak i studij u Zagrebu. Nakon jednog semestra studij sam morao prekinuti. Prije nego što sam odlučio što dalje, otišao sam na odsluženje vojnog roka kako bih se i te obveze riješio.” Ivica kaže kako je i u vojsci bio pod posebnom prismotrom jer su ga kao sina njemačkog vojnika i praktičnog vjernika smatrali sumnjivim. Kaže da su ga nazivali “bogoslov”. Kad su ga javno pozvali da pristupi u SKJ, odbio je rekavši pred svima da u partiju ulaze samo oni koji se žele time okoristiti. Naravno da je i taj istup završio u Ivičinu dosjeu.

Izlet članova HKZ-a, Platte kod Wiesbadena

Primanje u pionire, Sisak 1963.

Kao ministrant s kapelanom Matom Dukićem, 1972.

“Budući da sam i u Zagrebu bio blizak s crkvenim krugovima, dobio sam nakon vojske ponudu da na isusovačkome fakultetu na Jordanovcu započnem studij filozofije. Nisam oklijevao jer su me, uz tehničke znanosti, zanimala duhovne i filozofske teme, a ne manje važna bila je činjenica što sam na Jordanovcu imao osiguran smještaj i hranu. Studij sam završio uspješno, u roku.” Tijekom studija zanimala su ga uz katoličku i sve ostale kršćanske i nekršćanske religije. U tom pogledu u nezaboravnoj uspomeni ostalo mu je predavanje francuskoga trapista Luca Cunnya o indologiji.

NEPOŽELJAN I NEPODOBAN

Nakon završetka fakulteta trebalo se zaposliti. No, tu počinju novi problemi jer “nije bio poželjan”. Sjeća se kako se htio zaposliti na međunarodnim željezničkim linijama kao kondukter. “Prijavio sam se i bio u užem izboru. Kad je već bilo skoro sve gotovo, komisija je uočila da sam završio crkveni fakultet i odbila moju molbu s obrazloženjem da sam politički nepouzdan za to radno mje-

sto.” Zanimljivo da sreće nije imao ni u crkvenim ustanovama. “Predao sam zahtjev za molbu u *Kršćanskoj sadašnjosti*. No, kad je stigla moja kvalifikacija da sam *otvoren prema nekršćanskim religijama*, vrata su mi odjednom i ondje bila zatvorena.”

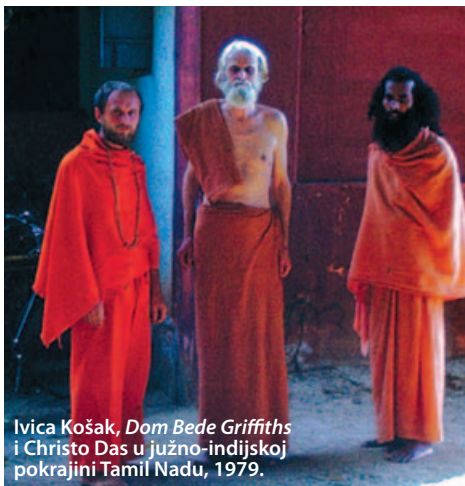
Posvuda nepoželjan, Ivica se našao u nezavidnoj situaciji. Mogao je samo raditi privremene pomoćne poslove, što je i činio kako bi se prehranio. No, s tim stanjem nije se mirio. Bio je na prekretnici. Odlučio se za radikalni korak u svom životu. Skupio je novac i krenuo k već spomenutom trapistu Cunnyju u samostan u Burgundiji. Ivice se ondje otvaraju novi duhovni horizonti i javlja se želja da upozna dotad nepoznato. Nakon boravka u tom kontemplativnome redu, kreće Ivičino duhovno i zemaljsko putovanje. Obilazi razne duhovne zajednice u Francuskoj, Belgiji, Engleskoj... da bi konačno završio u dalekoj Indiji. “U pokrajini Kerala djelovala je katolička duhovna zajednica – Kurišumala Āsram, koju su osnovali redovnici kontemplativnih redova iz Europe Francis Mahien i Bede Griffiths. Zajednica je bila

otvorena prema drugim religijama s ciljem zbližavanja i harmonije među ljudima raznih vjerskih opredjeljenja. Nakon boravka u Kerala odlučio sam se prijaviti za dobrovoljni rad u jednome logoru za gubavce.” Ivica kaže kako ga je život među gubavcima obilježio za cijeli život.

PONOVNO ŽIVOT NA PREKRETNICI

Vratio se u Europu i s istomišljenicima je pokušao nedaleko od Bologne pokrenuti kontemplativno-radnu ekumensku zajednicu. Osnivanje je zaustavila lokalna biskupija pa Ivica razočaran odlazi potražiti utjehu u poznatome duhovnom središtu Taizé u Francuskoj. Te 1980. godine ondje je upoznao svoju buduću ženu. “Marie Luise je došla u Taizé kao omladinski referent evangeličke župne zajednice iz Siegena. Zanimao ju je rad s potrebitima i bolesnima. Moje iskustvo s gubavcima posebno je se dojmilo. Zbližili smo se i ja sam se preselio u Siegen i ondje se namjeravao zaposliti. Odmah sam uočio da se sa svojim zvanjem filozofa neću moći lako zaposliti i tako sam odlučio steći neko ‘konkretno’ zvanje i upisao sam na tamošnjemu poznatom sveučilištu studij elektrotehnike, znanost koja me još kao dječaka radioamatera oduševljavala.”

Ponovno, po tko zna koji put, novi početak za Ivicu. Naučio je izvršno njemački, uspješno studirao, na fakultetu je bio asistent i u roku diplomirao s odličnim uspjehom. U međuvremenu se 1981. oženio. Sljedeće godine postao je sretan otac – rodila se Anna Maria, a 1985. Julia Elena. Nakon diplome Ivica je s lakoćom našao izvrstan posao u jednome tehnološkom centru u Kaiserslauternu. Supruga je radila u školi kao učiteljica vjeronauka, njemačkoga i glazbe.

Ivica Košak, Dom Bede Griffiths i Christo Das u južno-indijskoj pokrajini Tamil Nadu, 1979.

Kad su mu kćerke bile male, uglavnom ih je odgajala supruga, koja je uzela du-
lji porodijski dopust jer je Ivica često
zbog posla izbivao. Posljedica toga je da
su kćerke slabo naučile hrvatski. Na-
kon Kaiserslauterna preselili su se u Id-
stein pokraj Wiesbadena gdje se Ivica za-
poslio u tamošnjem pogonu kemijskoga
koncerna Höchst.

KRV NIJE VODA

Konstatacija da krv nije voda i u Ivice,
čovjeka kojeg mnogi zamišljaju kao ne-
koga s nadnacionalnim svjetonazorom,
pokazala se točnom. Naime, Ivica sudje-
luje u organizaciji duhovnih susreta za
hrvatske studente u Njemačkoj, kojih je
tih 80-ih godina bilo dosta, posebice iz
srednjih vjerskih škola nakon kojih nisu
u tadašnjoj Jugoslaviji mogli nastaviti vi-
sokoškolsko obrazovanje. Iz tih susreta
izrastao je svojevrсни hrvatski studentski
pokret u Njemačkoj, a kasnije je nastala
Udruga HITE (Hrvatski inženjeri, teh-
ničari i ekonomisti) sa sjedištem u Stutt-
gartu, gradu gdje je najviše naših viso-
koobrazovanih ljudi našlo posao. "HITE
je osnovan 1991., a za prvog predsjedni-
ka izabran je Fran Bošnjaković. Naši ci-
ljevi bili su razmjena studenata, pomoć
Hrvatskoj u kojoj je započinjao rat. Sa-
stavljali smo adresar Hrvata stručnjaka
u Njemačkoj. Kad smo ugostili studente
iz Hrvatske s namjerom da informiramo
o najnovijim postignućima i mogućno-
stima u Njemačkoj, oni bi nakon svega
bili uglavnom zainteresirani samo ostati
ovdje i zaposliti se u struci."

Bivši studenti s hrvatskih sveučilišta
koji su se zaposlili u Njemačkoj osnovali
su AMAC – udruhu koja okuplja bivše
studente i prijatelje hrvatskih sveučilišta i

Na Radionici Matija Vlačić Ilirik: Ivica s ev. pastorom dr. Lukom
Ilićem i franjevcem dr. Antom Bilikapićem u Wiesbadenu

hrvatske intelektualce u Njemačkoj. Ivica
je bio jedno vrijeme u predsjedništvu te
udruge, a u razdoblju od 2000. do 2006.
predsjednik u dva mandata.

U sudbonosnim povijesnim doga-
đajima nakon višestranačkih izbora u
Hrvatskoj 1990. puno toga se mijenja
i u hrvatskim zajednicama u Njemač-
koj. Počinje političko djelovanje, a na-
kon izbijanja rata i val organiziranja i
slanja humanitarne pomoći. "Kad je iz-
bio rat, Sisak je bio na prvoj crti bojiš-
nice. Moja obiteljska kuća pogođena je
granatom, a k nama u Njemačku došla
je moja mama i nećaci."

U Wiesbadenu je iz okupljanja ljudi
koji su prikupljali humanitarnu pomoć i
karitativno djelovali pri katoličkoj misiji
izrasla udruga Hrvatska kulturna zajed-
nica. Za predsjednicu je izabrana Maja
Runje, tu su još kao suosnivači bili aktiv-
ni Biserka i Ivan Andrijević i Ivica Ko-
šak. Kako i pridjev "kulturni" u nazivu
udruge ističe, riječ je o udruzi koja hrvat-
stvo prezentira kulturnim aktivnostima.

MALA AKTIVNA ZAJEDNICA

Ivica je sredinom 90-ih obolio od boreli-
oze, bolesti živčanog sustava, koju obič-
no izaziva ubod krpelja. Bolest je bila raz-
log što je 1996. otišao u prijevremenu
mirovinu. Otad se mogao još više posve-

titi radu u HKZ-u. "Smatrali smo da su
Hrvati u Njemačkoj prisutni ponajviše
na području folkloru, sporta i kulinar-
stva, a nedovoljno na području kulture.
Stoga smo svojim djelovanjem htjeli na-
doknaditi tu prazninu." I uspjeli su. HKZ
je po vodstvom Ivice postala prepoznata
udruga u cijeloj pokrajini Hessen, pa i
šire, iako je hrvatska zajednica u Wiesba-
denu jedna od manjih u Njemačkoj i broji
oko 1.200 ljudi. Ističu se svojim predava-
njima, tribinama, predstavljanjem knji-
ga i književnika. Djelovanje udruge nije
ograničeno samo na hrvatsku zajedni-
cu, već hrvatske teme žele predstaviti ši-
roj njemačkoj publici. Sudjeluju redovito
na Frankfurtskom sajmu knjiga. Udruga
dobro surađuje s tamošnjom katolič-
kom misijom i hrvatskom dopunskom
nastavom. Primjerice, hrvatska učiteljica
Vedrana Moslavac glavna je urednica
časopisa *Riječ* koji izdaje HKZ. HKZ ima
i svoj WEB-portal (www.hkz-wi.de). Sa
sadašnjim župnikom dr. Antom Biloka-
pićem jako su zadovoljni, a on je tako-
đer član HKZ-a. Ivica dodaje kako neki
prijasnji voditelji misija nisu pokaziva-
li zanimanje za suradnju s njim. Kaže sa
smiješkom da ga to ne čudi jer i dalje
među mnogim Hrvatima kruži glas da
je čudak, ljevičar, anarhist, nevjernik...

Ivica nije angažiran samo u HKZ-u,
nego i u Njemačko-hrvatskom društvu u
Mainzu, u udruzi *Friedensbündnis* (Savez
za mir), piše haiku-poeziju... Od plano-
va za povratak za sada još uvijek ništa.
Kćeri žive i rade u Njemačkoj. Postao je
djed - tu je i unuka Johanna. No, njego-
vo djelovanje na promicanju hrvatskih
kulturnih vrednota u njemačkom druš-
tvu nastavlja se nesmanjenim intenzite-
tom, unatoč mnogim predrasudama. ■

ENG Ivica Košak is the president of the Croatian
Culture Community in Wiesbaden (Germany).
He left Croatia as a young man to see the world,
in search of spiritual challenges and wishing
to gain an understanding of other faiths and
religious movements.

Integriran u veliku ženu porodicu Grün
(godišnji susret u Westerwaldu)

Od 1951. izlazi mjesečnik Hrvatske matice iseljenika

MATIČIN VREMEPLOV

Pronašli smo u Matici za mjesec **srpanj** godine...

Priprema: **Hrvoje Salopek**

1962.

Iseljenici!

kad
dodete
u
Zagreb
posjetite

Maticu iseljenika Hrvatske
Gajeva 2 a

ODJE CETE DOBITI SVE POTREBNE INFORMACIJE
KOJE SU U VEZI S VAŠIM BORAVKOM
U STAROM KRAJU

Jedan zanimljiv
oglas iz Matice
u kojem se
pozivaju
iseljenici da
posjete Matičine
prostorije koje
su se tada
još nalazile u
Gajevoj ulici.

...sportski grad...
...u austrijskoj pokra-
...Burgund...
...Hrvati su...
...Gradišće...
...da očuvaju
...dnu individualnost raz-
...Učenje hrvatskog
...škola...
...Hrvati...
...jedna je
...najboljih njihovih dje-
...U tu svrhu na Peda-
...akademiji u Željeznom
...odgajaju se mla-
...koji po završetku
...dolaze na sela i predaju
...u kojima ima djece
...narodnosti.

...upoznali sa suvreme-
...stavom u školama u
...u Zagrebu je od 30.
...5. travnja boravila
...studenata Pedagoške
...je iz Željeznog pod
...školskog nadzornika
...škole u Gradišću
...Meršića, poznatog
...i kulturnog radni-
...toj grupi nalazili su se
...studenti i studentice:
...Milišetić, Marija Karalić,
...Pinterić, Martin Hof-
...Arnold Horvat. Njihov
...Hrvatskoj pripremi-
...organizirala Matica ise-
...Hrvatske, a u skladu s

STUDIJSKO PUTOVANJE HRVATSKIH STUDENATA IZ GRADIŠĆA

predviđeno
društvo
sko škola
Za borav-
dišćanima
su radi
miji u
u vješt-
razgovor
dentima
zanima
(1-4)
meta
čunatve
goj-
Nakon
škola
lia, gra-
sjetiti
greba
Samol-
priano
poznat
učen-
Katić
goste
pim-
nje
Marij
Zagre-
djelje
Julij

1969.

Kako bi upoznali suvremenu nastavu u školama u Hrvatskoj,
u Zagrebu je boravila grupa studenata Pedagoške
akademije iz Željeznog pod vodstvom školskoga
nadzornika hrvatske škole u Gradišću Konrada Meršića.

Members of the Gallup Junior Tamburitza ensemble from New Mexico accompanied by our emigrants and near relatives. The picture was taken at the Zagreb Airport after the landing from JAT's airplane.

...country of their ancestors. As an example,
let us mention the case of Charles Elia,
the musical director of the ensemble. His
father was born in Suhopolje near Viro-
vitica, he told us, «and coming here
kept the promise that I gave to my father
that I would come and play in his home
place.» Owing to such sentiments Suh-
opolje welcomed the tamburitza from
Waukegan as if it were a royal philhar-
monic orchestra! It was the same in Bos-
nia, Dalmatia, in Lika...

We are specially delighted that we have
the opportunity to greet a group from Can-
ada — the first tamburitza ensemble to
come as guests from this country. THE
HAMILTON — TORONTO REGIONAL
CROATIAN TAMBURITZA ENSEMBLE
justified its pioneer role in full. From
Canada they brought us the warmth of
the songs and music from the Slavonic
and Vojvodian plains, Zagreb hills and
azure colors of the Adriatic.

1978.

Matica na engleskome želi
dobrodošlicu folklornoj grupi *Gallup
Junior Tamburitza* iz Novoga
Meksika koja je tog ljeta imala
turneju po Hrvatskoj.

WELCOME TAMBURITZANS

Oaza zdravlja i tradicije

Kraj 19. stoljeća vrijeme je kada se stvaraju preduvjeti za razvoj turizma čemu pogoduje povoljna klima, pješčane plaže, kao i nekoliko političkih odluka. Nadvojvoda Josip otvara 1893. godine dom za bolesne časnike i nezbrinutu djecu, a godinu kasnije gradi se i reprezentativan hotel Therapia

Nad Crikvenicom dominira zvonik crkve sv. Antuna Padovanskog

Panoramska slika iz zraka

Piše: **Zvonko Ranogajec**

Snimke: **Arhiva HMI**

Crikvenica je jedan od najstarijih središta turizma na Kvarneru odnosno Primorsko-goranskoj županiji. Grad je to duge povijesti čiji je značaj s vremenom evoluirao od pomoćne luke za sela u vinodolskom zaleđu pa do najvećeg naselja na potezu između Rijeke i Zadra.

Područje grada ima površinu od 30 četvornih kilometara, kao i 28 četvornih kilometara površine pripadajućeg akvatorija. Na SI grad Crikvenica ima najdužu kopnenu granicu s vinodolskom općinom, na SZ graniči s gradom

Kraljevicom, a na JI s gradom Novim Vinodolskim. Morsku granicu Crikvenica ima s Kraljevicom, Omišljem, Dobrinjem i Vrbnikom s Krka te Novim Vinodolskim. Crikvenica je jedan od šest obalnih gradova Primorsko-goranske županije između Opatije i Novog i drugi po veličini i značaju nakon najvećega grada Rijeke.

CRIKVENICA, DRAMALJ, JADRANOVO I SELCE

Reljefno gledano, prostor grada Crikvenice smješten je longitudinalno uz obalu između mora i vinodolskoga planinskog bila u bližem zaleđu visokog 300 metara n.v. koji Crikvenicu odvaja od vinodolske općine. Područje grada sastoji se od

četiriju naselja, najvećeg Crikvenice te Dramlja, Jadranova i Selca. Crikvenica je smještena na mjestu ušća rijeke Dubračine u more koja svojim koritom presijeca vinodolsko planinsko bilo. Dubračina svojim kanjonom daje impresivne reljefne vizure Crikvenici, a njezin vodostaj ovisi o režimu HE Vinodol i vodne akumulacije u Triblju. Promatrajući Crikvenicu s mora, kanjon Dubračine omogućava predivne vidike u unutrašnjost prema Grižanima i flišnoj zoni Vinodola, a novi dio vizure je i veliki vijadukt cestovne obilaznice Crikvenice koji je nadsvođuje. Klima i vegetacija na prostoru grada Crikvenice mediteranskih je obilježja čime je definirana i osnovna gospodarska djelatnost, a to je turizam koji je u Crikvenici započeo još u 19. stoljeću odnosno 1894. godine gradnjom hotela Therapia.

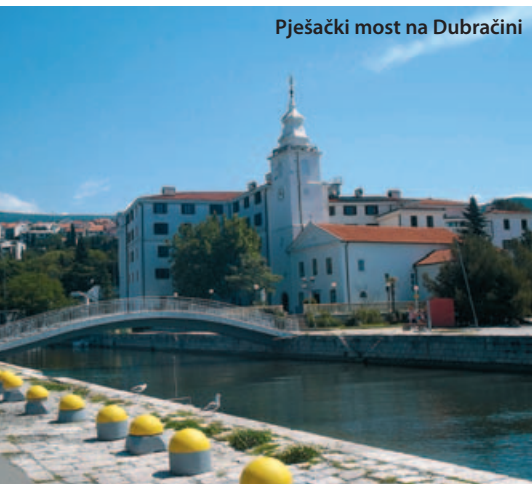
Povijest Crikvenice, pak, seže do antički vremena kada je u rimskome razdoblju na mjestu današnje Crikvenice bilo naselje Ad Turres. Srednjovjekovna Crikvenica razvija se u 15. stoljeću gradnjom pavlinskog samostana 1412. godine i crkve sv. Marije koju grade Frankopani. Crikvenica je u to vrijeme samo luka

za središnja naselja u vinodolskome za-
leđu Grižane, Drivenik i Bribir. Značaj
u crkveno-organizacijom pogledu Cri-
kvenica dobiva 1760. godine kada je u
pavlini samostan prenesen vinodol-
ski kastelanat iz Bribira, a 1776. godine
nakon požara u vinodolskome Kotoru
u crikvenički samostan dolazi kler, a s
njime i mnogobrojno stanovništvo iz
vinodolskih sela. Time Crikvenica po-
staje novo žarište naseljenosti koje se iz
prostora Vinodola seli na obalu.

TURISTIČKI RESURSI

Kraj 19. stoljeća vrijeme je kada se stva-
raju preduvjeti za razvoj turizma čemu
pogoduje povoljna klima, pješčane plaže,
kao i nekoliko političkih odluka. Nad-
vojvoda Josip otvara 1893. godine dom
za bolesne časnike i nezbrinutu djecu, a
godinu kasnije gradi se i reprezentativan
hotel Therapia. Dok je početkom stoljeća
glavno turističko središte postala Opatija,
Crikvenica je imala manji značaj. Ostan-
kom Opatije izvan granica prve Jugosla-
vije raste značaj Crikvenice koja nakon
Dubrovnika postaje vodeće turističko
središte Hrvatske. Još 1906. Crikvenica
je proglašena klimatskim lječilištem da
bi s vremenom sve više dobivala na tu-
rističkom značaju. U gradu se povećava
broj smještajnih kapaciteta, a vidno se
ulaže u turističku infrastrukturu koja
je stekla temelje i iskustvo još krajem
19. st. Uz hotele značajni su apartman-
ska naselja i privatni smještaji. Najzna-
čajniji turistički resurs uz sunce i čisto
more je gradska plaža koja je nekoliko
puta osvajala prva mjesta u natjecanju
s ostalim turističkim destinacijama
dijlom Hrvatske.

Pješački most na Dubračini

Hotel
Therapia

Obnovljeni
središnji Trg
Stjepana Radića

Ove godine Crikvenica je zabljesnu-
la obnovljenim središnjim trgom Stje-
pana Radića čime je njezina povijesna
urbana jezgra dobila kvalitativnu nad-
gradnju. Uz Kaštel i most na Dubračini
i središnji trg s pripadajućim parkom i
susjednom plažom postao je najprepo-
znatljiviji simbol Crikvenice. Jedan od
zaštitnih znakova grada je i Akvarij s
bogatim fondom riba iz Jadrana, kao i
tropskih mora. Crikvenica je i grad koji
sve više nudi ponude i sportašima koji
zahvaljujući sportskoj dvorani tu dolaze
na pripreme, ponajviše košarkaši.

JURAJ JULIJE KLOVIĆ

Najpoznatija osoba ponikla u povijesti u
ovome gradu zasigurno je najveći svjet-
ski majstor slikovne minijature Juraj Ju-

lije Klović, rođen u Grižanima, a koji je
započeo slikarski nauk u Crikvenici kod
redovnika. Značajna Crikveničanka je i
pjesnikinja Ljerka Car Matutinović i va-
terpolist Karlo Stipančić.

Gledajući rezultate posljednjega po-
pisa stanovništva 2011. godine broj sta-
novnika područja lokalne samouprave
grada Crikvenice smanjio se s 11.348
stanovnika iz 2001. godine na 11.122
stanovnika 2011. godine, dakle riječ je o
smanjenju za 226 stanovnika. Od nase-
lja porast su doživjeli Jadranovalo za čak
96 stanovnika (1.244 stanovnika 2011.) i
Dramalj (1.485 stanovnika), dok su pad
doživjeli Selce za 70 stanovnika (1.553
stanovnika) i Crikvenica koja je s 7.121
stanovnika 2001. godine pala na 6.860
stanovnika. ■

ENG Crikvenica is one of the original hubs of tourism in the Kvarner region. The city has a long history and has evolved from an auxiliary port for the Vinodol hinterland to the largest town between Rijeka and Zadar.

‘Sretna sam u Hrvatskoj jer tu je moj dom’

“Bavim se glazbom od svoje pete godine otkako su mi roditelji za rođendan kupili klavir. Tada nisam mogla ni pomisliti da bih svoju strast pretvorila u karijeru jer sam tek prije desetak godina saznala da znam pjevati”, kaže Natalie

Natalie u redakciji časopisa Matica

Razgovarala: **Željka lešić**

Snimke: **Snježana Radoš, iz albuma N. Periš**

Razgovor s mladom uspješnom glazbenicom Natalie Periš, rođenom u Kanadi, nije tipična iseljenička priča budući da je Natalie dijete naših povratnika. Od djetinjstva je naučena da njeguje ljubav prema domovini svojih roditelja, koji su je naučili da je to i njezina domovina. Uspješna mlada studentica, koja uskoro završava studij, te već poznata glazbenica rado je ispričala svoju priču i svoj hrvatski san koji ostvaruje uza zvuke glazbe koju obožava.

Molim Vas, predstavite se našim čitateljima kraćim životopisom.

- Rođena sam u Vancouveru, u Kanadi, gdje sam završila jedan dio osnov-

ne škole na francuskome jeziku, a nakon povratka u Hrvatsku nastavila sam školovanje i završila srednju školu, te upravo završavam Fakultet političkih znanosti u Zagrebu. Također sam uz to pohađala i Glazbenu školu “Vatroslav Lisinski” te Rock akademiju. Inače se bavim glazbom od malih nogu, no profesionalno se bavim pjevanjem posljednjih deset godina.

Kada ste se s obitelji doselili u Hrvatsku i zašto?

- Moj otac vratio se u Hrvatsku početkom Domovinskoga rata i priključio se Hrvatskoj vojsci te je bio prvi šef vojnoga protokola Ministarstva obrane RH. S obzirom na to da je u Kanadi na UBC diplomirao francuski, engleski i socijalne znanosti te da govori nekoliko stranih jezika, utemeljio je i Školu stranih jezika na Hrvatskome vojnom učilištu i diljem

Hrvatske te je bio prvi zapovjednik Škole. Brat i ja ostali smo s mamom u Kanadi još dvije godine, nakon čega smo se vratili u Hrvatsku 1994. godine. Iako sam bila dijete, znala sam što se događalo u Hrvatskoj, da je bio rat i da je cijela hrvatska zajednica u Vancouveru postala jedna humanitarna organizacija. Uvijek su se organizirali različiti događaji u svrhu prikupljanja novčane pomoći za obranu Hrvatske. Moji roditelji bili su angažirani od samoga početka i ljubav koju su gajili prema Hrvatskoj prenijeli su i na brata i mene.

Koliko ste znali o Hrvatskoj prije doseljenja i koliko ste često dolazili u domovinu svojih roditelja?

- O Hrvatskoj sam znala jako puno za moju dob. Uz roditelje koji su mi pričali o Hrvatskoj, redovito smo odlazili na mise u hrvatsku katoličku crkvu, a svaki petak na večer u hrvatsku školu. Pošto sam plesala u folklornoj grupi “Hrvatski vitezovi”, družila sam se s prijateljicama iz folklor i hrvatske škole tako da se hrvatski jezik uvijek govorio u našoj kući. Iako smo živjeli u engleskome govornom području Kanade, roditelji su nas upisali u francusku školu tako da smo brat i ja osnovnoškolsko obrazovanje završili na francuskome jeziku. Engleski se govorio u društvu, a hrvatski u kući pa nije bilo teško svladati nekoliko jezika odjednom.

Kako je tekao način prilagodbe i što Vam je bilo najteže u fazi prilagođavanja?

- Moram priznati da prilagodba na ovaj način života nije bila jednostavna. Posebno sam bila zbunjena u školi. U Kanadi sam pohađala školu na francuskome jeziku, na engleskome sam raz-

mišljala, a hrvatski govorila. S obzirom na to da u tom razdoblju nije bilo tečaja hrvatskoga jezika kao što ih ima danas, mama je tada preko Matice iseljenika došla do jedne profesorice hrvatskoga jezika u mirovini koja je bila izbjeglica iz Vukovara i ona me podučavala svaki dan hrvatski jezik. Bila je iznimno draga i topla osoba tako da sam je jako voljela i ona mi je puno pomogla.

Koliko su Vam se promijenile navike, način života? Je li Hrvatska onakva kakvu ste očekivali i o kojoj su Vam pričali roditelji?

- Kako smo kao obitelj uvijek bili aktivni u hrvatskoj zajednici u Vancouveru, ne mogu reći da mi se život previše promijenio. Iste navike su ostale, samo moram priznati da mi nedostaju moji stari prijatelji. Bilo je i još uvijek ima puno stvari s kojima se ne slažem, ali ih prihvaćam. U početku sam sve u Hrvatskoj uspoređivala s Kanadom, ali sam shvatila da to nije moguće pa sam odustala. Glazbom kojom se bavim, na žalost, prisiljena sam živjeti neko vrijeme izvan Hrvatske, ali uvijek se rado vraćam kući jer tu mi je dom.

Jeste li sretni u Hrvatskoj i nedostaje li Vam Kanada?

- Naravno da sam sretna, tu su mi roditelji, prijatelji, tu sam provela najljepše godine svoje mladosti. Imala sam priliku ne tako davno posjetiti Kanadu i prijatelje s kojima sam odrasla i išla u školu. Bio je to poseban doživljaj, poslije toliko godina prisjetiti se i svoga djetinjstva.

Tko su Vam prijatelji u Hrvatskoj i kontaktirate li sa svojim prijateljima iz Kanade?

- Prijateljstva u Hrvatskoj stjecala sam u školi, uz glazbu i druge oblike društvenoga života. Imam puno prijate-

lja kako u Hrvatskoj tako i u Kanadi. Od povratka u Hrvatsku uvijek sam se, nekako više u djetinjstvu, družila s djecom povratnika iz iseljeništva. Mislim da je lakše naći zajednički jezik i razumijevanje s ljudima koji su također prošli tako veliku životnu tranziciju poput mene. Isto tako, nisam htjela da se dogodi da tijekom godina izgubim kanadski naglasak u govoru, stoga sam uvijek nastojala što više se družiti s mladim povratnicima i što više pričati na engleskome jeziku kako bih sačuvala taj naglasak, što sam i uspjela. Još uvijek sam u kontaktu sa svojim prijateljima iz Kanade, često se čujemo te prilikom njihovih posjeta Hrvatskoj i vidimo.

Od kada se bavite glazbom i što ona znači za Vas?

- Bavim se glazbom od svoje pete godine otkako su mi roditelji za rođendan kupili klavir. Tada nisam mogla ni pomisliti da bih svoju strast pretvorila u karijeru jer sam tek prije desetak godina saznala da znam pjevati.

Imate li glazbene uzore?

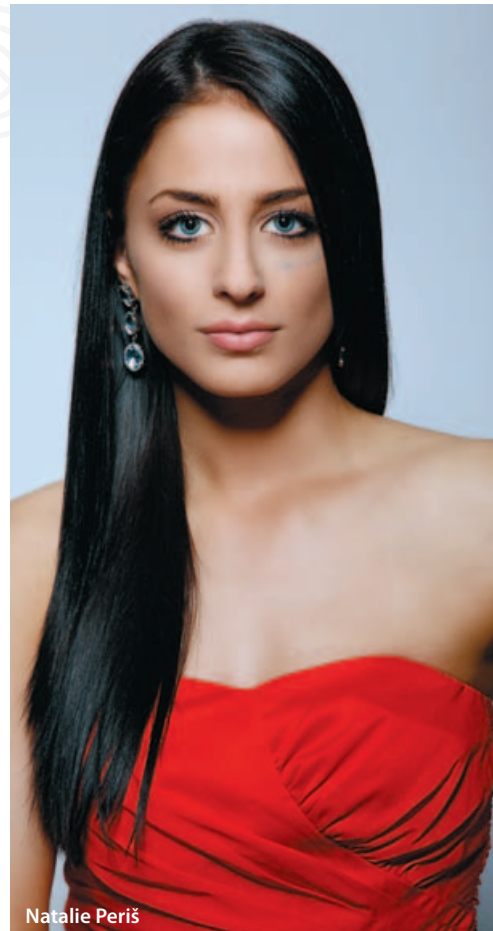
- Naravno, od hrvatskih izvođača uvijek sam se divila Josipi Lisac, od stranih pjevačica tu su legende jazz glazbe Ella Fitzgerald, Nina Simone itd.

Koji stil glazbe njegujete i gdje sve nastupate?

- Pjevam i skladam house glazbu, koja je jedan od žanrova elektronske glazbe i koja je sve popularnija posljednjih godina. Što se tiče nastupa, ove godine pauziram jer sam se nastojala fokusirati na učenje i završetak studija kako bih se poslije u potpunosti mogla posvetiti glazbi.

Recite nam nešto o snimanju spota u Americi, s kime ste surađivali i kada je spot realiziran?

- To je bio spot koji smo snimali za jedan od mojih prijašnjih singlova "What does tomorrow bring" s američkim producentima *Starkillers*. Snimali smo ga u Novom Meksiku u rujnu prošle godine. Bilo je to jako uzbudljivo iskustvo za mene pošto nikada prije nisam bila u Americi, a imali smo pravu mini-turciju u tih tjedan dana od Los Angelesa, Las Vegasa do Ruidosa i nazad. Upoznala sam divne ljude i posjetila neka mje-

Natalie Periš

sta koja će mi zauvijek ostati u lijepo-me sjećanju.

Najavite nam skorašnji album na kojem su i Vaše pjesme. Kada izlazi, s kime snimate?

- Nedavno mi je izašla pjesma s legendarnim britanskim producentima *The Shapeshifters* koji su čak i u našim krajevima stalni gosti. To mi je bila jedna od najvećih želja otkako se bavim ovom vrstom glazbe, a kad sam dobila poziv od njih za suradnju, bila sam zatečena. Oni su upravo izdali album za svoju deseto-godišnjicu karijere na kojem se nalazi i naša pjesma "Universal Love". Za tjedan dana izlazi mi singl i s poznatim mađarskim duom *Myon & Shane 54*, a krajem kolovoza izlazi mi i novi spot s norveškom elektronskom zvijezdom Orjanom Nilsenom za izdavačku kuću najboljeg DJ-a na svijetu, Armina van Buurena. Spot smo snimali prije mjesec dana u Amsterdamu i jako se veselim izdanju pošto će tema spota biti potpuno drukčija od moga prvog videa. Nestrpljivo čekam i taj dan.

Očekujete li uskoro nastup u Hrvatskoj i gdje?

- Dobivam često pozive za nastupe u Hrvatskoj, no zbog mnogobrojnih ob-

Nastup u Beirutu

Natalie uz klavir

veza na fakultetu jednostavno ne stignem učiti i snimati i još uz to putovati na nastupe. Uskoro će se i to promijeniti.

Što je po Vašem mišljenju potrebno za proboj na hrvatsko tržište i koliko je u svemu tome bitan i izgled?

- S obzirom na to da nisam radila s hrvatskim izdavačima, na ovo pitanje Vam nisam u mogućnosti dati pravi odgovor jer nisam sigurna što je zaista potrebno za proboj na naše tržište, no pretpostavljam da određeni imidž u medijima i dobar PR igraju jako veliku ulogu. Mislim da je općenito izgled uvijek veliki plus, naravno ako si pjevač moraš znati pjevati, a ako uz to i lijepo izgledaš, to ne može odmoći.

Je li Vam tko u Hrvatskoj ponudio suradnju?

- Često dobivam ponude i od hrvatskih producenata, no nije se ostvarila niti jedna jer se od mene tražilo da promijenim smjer glazbe i cijeli imidž, što meni nije u interesu. Smatram kako nema smisla mijenjati nešto što funkcionira i što sam gradila tolike godine, no uvijek sam spremna dati savjet i pomoć našim mladim talentima koji odluče krenuti u ove vode.

Koji su Vam planovi za budućnost?

- Završiti fakultet i u potpunosti se posvetiti glazbi. Želim u sklopu svog posla upoznati što više ljudi i obići što više zemalja. ■

Mlada glazbenica u spotu snimanom u Novom Meksiku

ENG Our interview with young and successful Canadian-born musician Natalie Periš is not a typical emigrant story as Natalie and her family have returned to live in Croatia.

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

ISTARSKA MANEŠTRA

Gotovo da i nema stanovnika Istre koji neće spomenuti maneštru kao svoje omiljeno jelo. Ovome tradicionalnom jelu istarske kuhinje posebnu karakteristiku daje začinjavanje peštom (pasta od slanine, češnjaka i lista peršina). Iako danas poznati specijalitet, bila je to svakidašnja hrana siromašnih. Naizgled siromašna, to je zapravo vrlo maštovita i zdrava hrana, osobito u današnje vrijeme kada se sve više cijeni povrće i vegetarijanstvo.

Vrijeme pripreme:

60 min

SASTOJCI (za 10 osoba)

30 dag graha
50 dag krumpira
16 dag slanine za pešt
20 dag suhog mesa
(pršut, rebrica,
kobasice i sl.)
2 dag češnjaka
3 dag luka
sol, papar, peršin
20 dag tjestenine

OSTALE MANEŠTRE

Ako se kuhaju ostale maneštre, proces je isti samo treba obratiti pažnju na sljedeće:

Maneštra sa slanutom – slanutak se mora prethodno namakati cijelu noć da nabubri;

Maneštra s komoračem - komorač se dodaje kada su ostali sastojci maneštre kuhani napola;

Jota s kiselom repom ili kiselim kupusom - kada su sastojci napola kuhani dodaje se ribana kisela repa ili ribani kiseli kupus.

PRIPREMA

Grah očistiti, oprati, prokuhati i ocijediti. Ako se stavlja kost od pršuta, i kost treba prethodno prokuhati. Naliti vodu i staviti grah, dodati suho meso i kost od pršuta te dodati pešt (slanina, češnjak i peršin sitno narezani i pretvoreni u pastu). U međuvremenu izrezati luk na kockice i ubaciti ga u lonac u kojem se kuha maneštra. Nekoliko krumpira izrezati na kockice i dodati u maneštru, dok se ostali krumpir kuha cijeli kako bi se kasnije zgnječio i poslužio za zgušnjavanje maneštre. Posoliti, popapriti i dodati narezan peršinov list. Maneštra se kuha na laganoj vatri dok se ne skuha do pola, a tada se po želji dodaje tjestenina ili riža.

Hvalevrijedna udruga Krčana

Čestim organiziranjem zabava i raznih izleta Klub je postao mjesto druženja ne samo iseljenika Krčana, već i naših iseljenika iz drugih krajeva Hrvatske

Članice Kluba žena otoka Krka

Napisao: **Dean Miculinić**
Snimila: **Jennifer Radman**

Klub je osnovan 1978. godine na inicijativu 12 žena podrijetlom s otoka Krka s namjerom što češćeg druženja u njihovoj novoj domovini, širem području New Yorka u Sjedinjenim Američkim Državama. Uskoro, uz inicijalnu potrebu za druženjem, cilj Kluba postalo je zbližavanje krčkih iseljenika, očuvanje otočne kulture i narodnih običaja, baštine i hrvatskoga jezika, otočne čakavštine. Čestim organiziranjem zabava i raznih izleta Klub je postao mjesto druženja ne samo iseljenika Krčana, već i naših iseljenika iz drugih krajeva Hrvatske. Tijekom godina aktivnosti Kluba nisu se ograničile samo na zabavne sadržaje, već su poprimile i karitativnu ulogu. Klub je pomagao crkva-ma na otoku Krku, surađivao s Caritasom, slao pomoć tijekom Domovinskoga rata. Trenutačno Klub pomaže humanitarnoj udruzi "Andrijana Gržetić" koja pruža pomoć samohranim majkama za školovanje djece.

Obilježavanje 35. obljetnice osnutka Kluba žena otoka Krka održano je ovoga proljeća u New Yorku. Članice Kluba, njihove obitelji i gosti započeli su prosla-

vu svoje obljetnice svetom misom održanom u crkvi "Most Precious Blood" gdje je obred vodio svećenik Vedran Kirinčić iz Krčke biskupije. Nastavak je slijedio u restoranu "The Inn at New Hyde Park", mjestu u državi New York, gdje se okupilo 146 uzvanika i gostiju. U uvodnoj riječi predsjednica Kluba Bosiljka Radman pozdravila je sve prisutne, zahva-

lila svim članicama na radu u proteklih 35 godina i izrazila želju da se Klub nastavi razvijati i rasti uz novu generaciju Krčanki koja će jamčiti kontinuitet očuvanja kulturnoga naslijeđa i tradicije ljudi otoka Krka.

Od posebnih gostiju prisutni su bili: Luciano Terkovčić, predsjednik "Seamens Cluba", Maria Santalesa, predsjednica "Histria Women's Cluba" i predsjednica "Istrian American Charities Associationa", Francis la Magnna, tajnica "Histrian Women's Club", John Zgombić, predsjednik "Cluba Otok Krk", Pere Mrakovčić, potpredsjednik "Cluba Otok Krk", Mile Pindulić, predsjednik "Društva Omišalj", Tonica Tehomilić, tajnica "Dubasnica Social Club" te Zdenko Beg, predsjednik Udruge "IMAS".

Večera i druženje nastavili su se uz ples popraćen glazbom sastava "Nova", a s posebnim oduševljenjem ispraćen je nastup 16 članova folklorne grupe "Hrvatska ruža" iz Astorije. ■

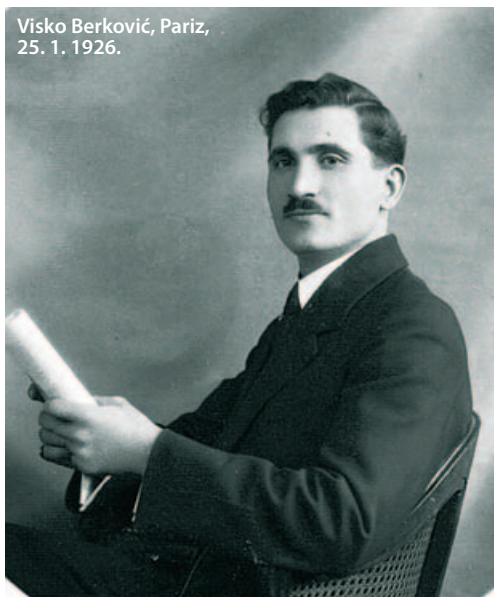
John i Tonica Tehomilić, Bosiljka Radman i Lena Maračić

ENG New York's Women's Club of the Island of Krk celebrated its 35th anniversary. The club was established at the initiative of twelve women with roots on the island of Krk as a way to stay in touch in their new homeland.

Jedan od najcjenjenijih umjetničkih stolara

Između 1942. i 1944. napravio je svoje remek-djelo, *namještaj dnevnog boravka* (Salle à manger) i dobio titulu: *Meštar umjetničke stolarije* (Maître Artisan Ébéniste). Zatim je dva puta proglašen *Najboljim francuskim radnikom umjetničkog stolarstva*, 1955. i 1958. (Meilleur ouvrier de France comme artisan ébéniste)

Visko Berković, Pariz, 25. 1. 1926.

Napisaao: **Mauricij Frka Petešić**

Kao osmo od desetero djece, Visko Berković rođen je 19. studenoga 1897. u Veľoj Luci na otoku Korčuli. Otac mu se također zvao Visko, a majka Mara (rođ. Gugić). Vjenčali su se 19. svibnja 1883. Visko je kršten 8. prosinca 1897., a svetu potvrdu primio je 17. svibnja 1908. Osnovnu školu i drvodjelski zanat završio je u rodnome mjestu i dosta rano posvetio se umjetničkom stolarstvu. Vojsku je služio za vrijeme Prvoga svjetskog rata u austro-ugarskoj mornarici od svibnja 1915. do listopada 1918., a u Kraljevini SHS od prosinca 1918. do siječnja 1920. Ukupno više od četiri i pol godine.

Vrativši se kući, nije mogao naći posao i odlučuje otići kod starijeg brata u Buenos Aires. Put ga je vodio preko Ita-

lije gdje ilegalno prelazi preko brda 1. listopada 1920. u Francusku. Probijajući se teškim i nepoznatim putem strovalio se tako gadno da je od udarca pao u nesvijest. Iz nesvijesti ga je probudio jedan pas ližući mu lice pa je Visko govorio prijateljima da mu je taj pas spasio život.

GUBITAK DVOJCE SINOVA

Stigavši u Marseille s namjerom da otplovi bratu preko oceana biva pokraden, lopovi mu ukradoše sve osobne papire i novac. Ostavši tako bez svega, životni put Viska Berkovića skreće u sasvim drugome smjeru. U Marseilleu ostaje do kraja svibnja 1921. i onda odlazi u Reims gdje radi godinu dana. Poslije toga ide u Pariz (1922.) i zapošljava se u svojoj struci. U slobodno vrijeme igrao je nogomet u lokalnim klubovima i sprijateljiivši se sa sinom jednoga šefa policije ulazi u krug njegovih prijatelja, kao i prijatelja njegova oca.

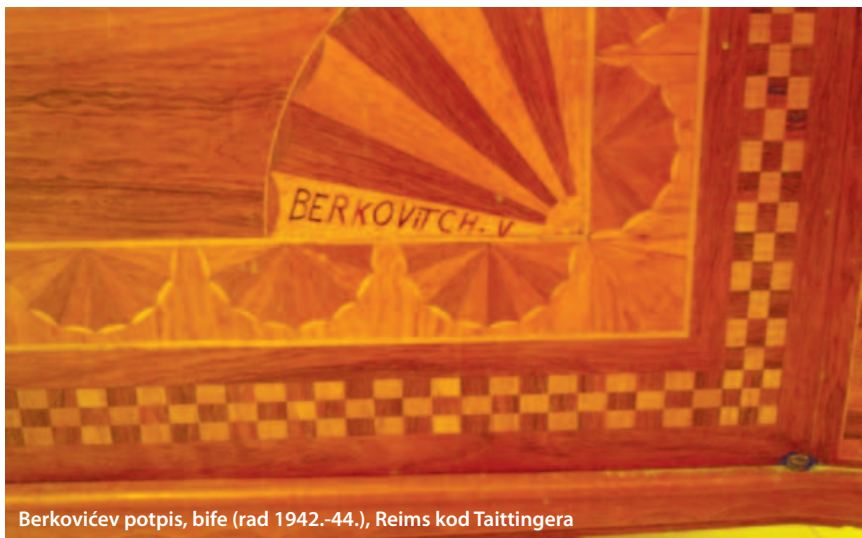
U tom okruženju, svirajući u društvu tamburicu, sreća mu se nasmiješila jer

je svojim dalmatinskim šarmom privukao pozornost i simpatiju jedne djevojke iz kruga visoke francuske buržoazije, imenom Cécile Germaine Grenierboley (1900. - 1968.). Njezin djed Jean Alfred Cocula bio je senator iz pokrajine Lot.

Ta simpatija prerasla je u ljubav i oni se vjenčale 10. svibnja 1928. u Argenteuilu. Pola godine prije vjenčanja Berković je, 21. prosinca 1927., dobio francusko državljanstvo. Nakon toga živjeli su s njezinim roditeljima u prostranoj lijepoj vili s vrtom u Argenteuilu, a imali su uz nju i jednu stambenu zgradu za iznajmljivanje. Posao mu je dobro išao i 1929. otvara svoj obrt umjetničke stolarije u Parizu. Iste godine rodio mu se prvi sin Jean, a već 1932. drugi sin Pierre-Tomislav koji na žalost umire 1937. Te godine Berković preseljava svoj obrt iz Pariza u novu radionicu koju je napravio u svome vrtu. Onda mu se 1938. rodio treći sin, kojemu je dao ime Pierre, prema imenu preminulog sina. Ni ovaj sin nije imao sreće jer je umro kao mladić 1964.

Stol (rad Viska Berkovića, 1942.-44.), Reims kod Taittingera

Berkovićev potpis, bife (rad 1942.-44.), Reims kod Taittingera

godine. Gubitak dvojice sinova teško ga je pogodio, a posebno njegovu suprugu koja pred kraj života gubi razum i umire relativno mlada u 68. godini života.

USPJEŠAN I POZNAT

Berković je umjetničkim stolarstvom postigao veliki uspjeh i postao je jako poznat. Između 1942. i 1944. napravio je svoje remek-djelo, *namještaj dnevnog boravka* (Salle à manger) i dobio titulu: *Meštar umjetničke stolarije* (Maître Artisan Ébéniste). Taj namještaj sastojao se od: velikoga stola, šest stolaca, pisaćega stola, velikoga bifea, jedne vitrine i sta-

laka za salonski sat. Zatim je dva puta proglašen *Najboljim francuskim radnikom umjetničkog stolarstva*, 1955. i 1958. (Meilleur ouvrier de France comme artisan ébéniste, 1955 et 1958). Isto tako odlikovan je *Nacionalnim redom za zasluge* (Chevalier de l'ordre National du Mérite) 1970. Bio je dopredsjednik Društva obrtnika grada Argenteuila i svake godine u toj je ulozi na čelu povorke defilirao gradom, za vrijeme održavanja tjedna obrtnika i trgovaca.

U svome poslu dosta je koristio drvo ruže i indijskoga palisandera, a njegova djela krase mnoge bogate rezidencije.

Tako je, na primjer, u prostoriji za specijalna primanja poznatoga proizvođača šampanjca Taittingera u Reimsu jedini namještaj njegov prekrasan stol sa šest stolaca, a u drugoj je veliki bife. To je sve dio remek-djela iz 1944., a taj je stol napravljen u stilu kretske umjetnosti, na nozi u obliku lire.

'ŽIVILA HRVATSKA'

Berković je bio društven čovjek i volio je pjevati dalmatinske pjesme svirajući svoju tamburicu koju je donio iz domovine. Kao znak privrženosti rodnoj zemlji u kući je na zidu držao jednu sliku s natpisom "Živila Hrvatska" i rado je pomagao našim ljudima pri nalaženju zaposlenja i sređivanju papira za boravak u Francuskoj, posebno šezdesetih godina prošlog stoljeća, a neki su i kod njega radili.

Pred kraj života stanovao je kod sina Jeana u Rilly la Montagne blizu Reimsa, a umro je u bolnici u Reimsu, 14. travnja 1974. od raka na plućima koji je izazvala drvena prašina dok se bavio svojim omiljenim poslom. Pokopan je na Središnjem groblju u Argenteuilu u obiteljskoj grobnici pokraj svoje supruge i sinova, a na nadgrobnoj ploči stoji znak MOF na lovorovoj grani, simbol *Najboljega francuskog radnika* (Meilleur ouvrier de France). ■

Germaine i Visko Berković s djecom i tamburicom

Grob Viska Berkovića, Argenteuil kraj Pariza

ENG One of the prominent Croatians in 20th century France was Korčula native Visko Berković (1897 – 1974), twice named the *Best French Artistic Cabinetmaker*—in 1955 and 1958.

Hrvatska pred Europom

Tek raspadom druge Jugoslavije i hrvatskim osamostaljenjem u Domovinskom ratu ranih 1990-ih godina stvorene su pretpostavke za približavanje Republike Hrvatske kao međunarodno priznate države europskim integracijama, koje je sada okrunjeno njezinim ulaskom u Europsku uniju

Bašćanska ploča

Piše: **Željko Holjevac**

Tražeci u inozemstvu pomoć za Hrvatsku u prvoj Jugoslaviji, Stjepan Radić je 21. srpnja 1923. otišao u Beč, a zatim u London. Tijekom godinu dana putovanja Europom bio je i u Moskvi. Ondje je svoju Hrvatsku republikansku seljačku stranku učlanio u Međunarodni seljački savez, odnosno Seljačku internacionalu. Radićevo putovanje prije 90 godina bilo je samo mali dio slojevitih odnosa s Europom tijekom duge povijesti Hrvatske, zemlje na dodiru velikih geografskih regija i povijesnom susretištu različitih civilizacija.

Prvi civilizacijski krajolik u hrvatskim zemljama još prije dolaska Hrvata stvorili su stari Rimljani. Primanjem kršćanstva nakon doseljenja, Hrvati su ušli u zapadni kulturni krug. Prvi kulturni krajolik i počeci neovisne države u doba hrvatskih knezova oblikovali su se u vrtlogu interesa europskoga Zapada i Istoka, a crkveni raskol u 11. stoljeću učinio je Kraljevinu Hrvatsku zemljom na rubu katoličke Europe. Hrvatska je 1102. ušla u državnu zajednicu s Ugarskom i sljedećih nekoliko stoljeća provela u srednjoeuropskom kraljevstvu od Jadrana do Karpata, smještenom između

Bizanta, Venecije i Njemačkog Carstva. Pojavivši se na vratima Europe, Turci-Osmanlije srušili su Ugarsko-hrvatsko kraljevstvo, a Hrvatska je podijeljena između Osmanskog Carstva, Mletačke Republike i Habsburške Monarhije u kojoj su "ostaci ostataka" hrvatskih ze-

malja postali europskim "predzidom kršćanstva" u 200-godišnjem ratu između kršćanstva i islama.

OBLIKOVANJE MODERNE HRVATSKE NACIJE

"Nema nikoga pod kapom zemaljskom tko bi nam pomogao. Francuska drijema, Španjolska ne mari za Krista, Engleska strada od poganske bune, Italija se svojom trgovinom bavi...", napisao je hrvatski humanist Ivan Česmički. Dok se misionar Juraj Križanić ogledao prema ruskom dvoru, pobuna i smaknuće Zrinskih i Frankopana u otporu habsburškom centralizmu bez međunarodne potpore 1671. oslabili su hrvatsku samosvijest, ali je Hrvatska uskoro teritorijalno "oživjela" u velikom ratu za oslobođenje od Osmanlija, doduše u obliku današnje potkove. U 18. stoljeću počelo je osuvremenjivanje hrvatskih zemalja koje su se nakon sloma Mletačke Repu-

Hrvatski narodni preporod (svečani zastor HNK u Zagrebu)

blike i nestanka francuskih Ilirskih pokrajina našle okupljene u jednoj državi – Habsburškoj Monarhiji, kasnije Austro-Ugarskoj. U njoj je došlo do stvaranja uređenoga građanskog društva i oblikovanja moderne hrvatske nacije, ali su svi pokušaji sjedinjenja hrvatskih pokrajina i rješavanja nacionalnog pitanja ostali neuspješni.

U Parizu je 1859. objavljena knjiga *Hrvatska i talijanska konfederacija* na francuskom jeziku. Autor je bio Eugen Kvaternik, prvi politički emigrant u novijoj hrvatskoj povijesti. Kvaternik je knjizi dao naslov *Hrvatska pred Europom*, ali je naslov promijenjen pod dojmom austrijskog poraza u ratu s Pijemontom koji je uz potporu Francuske pokrenuo ujedinjenje talijanskih zemalja. Kvaternik je osporio Habsburgovcima pravo na hrvatsku krunu i založio se za ujedinjenu i samostalnu hrvatsku državu. Knjigu je namijenio Napoleonu III., pokušavajući zainteresirati francuskoga cara za hrvatsko pitanje. Kasnije je sastavio memorandum o potrebi francusko-hrvatsko-poljskog saveza koji bi osigurao Hrvatsku od upada susjeda, a 1871. poginuo je kao vođa trodnevne bune u Rakovici.

PRVA JUGOSLAVIJA

Austro-Ugarska se raspala na kraju Prvog svjetskog rata, a Hrvati su 1918. ušli u prvu Jugoslaviju i tako izbjegli opasnost od moguće nove podjele svoje zemlje, ali je hrvatsko pitanje u novoj balkanskoj državi ostalo neriješeno. Različiti pritisci i prijevare, prevlast Srba i progoni Hrvata izazvali su politički otpor hrvatskoga naroda i uspon seljačkoga pokreta pod vodstvom Stjepana Radića koji je postao nacionalni tribun. "Hoćemo da budemo sa Srbijom, ali ne pod Srbijom; hoćemo Srbina za brata, a ne za gospodara; tražimo pravo jugoslavensko jedinstvo...", govorio je Stjepan Radić početkom 1919. na stranačkoj skupštini u Zagrebu. On nije otišao u Privremeno narodno predstavništvo u Beograd, nego je uputio memorandum američkome predsjedniku Wilsonu i mirovnoj konferenciji u Parizu tražeći pravo hrvatskoga naroda na samoodređenje. Zbog toga je uhićen i mjesecima držan u zatvoru bez suđenja, a pušten je tek 28. studenoga 1920., tj. na sam dan izbora za Ustavotvornu skupštinu kada je njegova

Katarina Zrinska pregovara s francuskim veleposlanikom u Veneciji

Hrvatska republikanska seljačka stranka s osvojenih 50 mandata premoćno pobijedila u Hrvatskoj i postala četvrta stranka po snazi u državi. Na dan otvaranja Ustavotvorne skupštine 2. prosinca zastupnici HRSS-a nisu došli u Beograd niti su položili prisegu kralju, a stranka je uskoro izvan Skupštine objavila nacrt ustava koji je predviđao pretvaranje Jugoslavije u "tri prave narodne države", među kojima je Hrvatska bila zamišljena kao "mirotvorna, čovječanska i neutralna republika".

ATENTAT NA RADIĆA

Umjesto toga, 28. lipnja 1921. donesen je tzv. Vidovdanski ustav koji je ozakonio državni centralizam, a kralj Aleksandar potpisao je uredbu o podjeli države na 33 područja na čelu s postavljenim velikim županima. HRSS je prosvjedovao protiv cijepanja Hrvatske i na novim izborima 18. ožujka 1923. podvostručio broj glasova. Zbog toga je došlo do pregovora između predstavnika HRSS-a i srpskih radikala kao najjače stranke, tijekom kojih je dogovoreno da zastupnici HRSS-a neće doći u Beograd, a radikali će sastaviti homogenu vladu, ali se neće provesti uredba o podjeli zemlje. Nakon toga je Stjepan Radić otišao u Beč, London i Moskvu, gdje je 27. lipnja 1924. pristupio Seljačkoj internacionali. Dok je on pokušavao pridobiti različite europske krugove za hrvatsko pitanje, zastupnici HRSS-a dolazili su u grupama u Narodnu skupštinu kako bi spriječili provedbu upravne podjele zemlje. Radić se

u kolovozu 1924. vratio iz inozemstva, a na HRSS je 1. siječnja 1925. primijenjen Zakon o zaštiti države i pokrenut kazneni postupak. U zgradi Seljačkog doma u Zagrebu uhićen je 6. siječnja i Radić, ali je stranka ipak sudjelovala na izborima 8. veljače i dobila još više glasova. Zbog izostanka međunarodne potpore Radić je priznao monarhiju i odrekao se borbe za republiku, ali je i dalje ustrajavao na političkoj posebnosti hrvatskoga naroda. Atentat na njega u Narodnoj skupštini u Beogradu 1928. i kraljeva diktatura poslije toga bili su početak kraja prve Jugoslavije, koju nije mogao spasiti ni zakašnjeni sporazum iz 1939. o okupljanju glavnine hrvatskih krajeva, prvi put poslije srednjega vijeka, u jedinstvenoj političkoj jedinici – autonomnoj Banovini Hrvatskoj.

U vrtlogu Drugoga svjetskog rata nastala je Nezavisna Država Hrvatska kao dio fašističkoga "novog poretka" u okupiranoj Europi. Istodobno je antifašistički pokret u otporu okupaciji uveo Hrvatsku na kraju rata kao federalnu jedinicu u drugu Jugoslaviju pod vlašću Titovih komunista koji su u blokovskoj podjeli svijeta pola stoljeća oscilirali između Zapada i Istoka. Tek raspadom druge Jugoslavije i hrvatskim osamostaljenjem u Domovinskom ratu ranih 1990-ih godina stvorene su pretpostavke za približavanje Republike Hrvatske kao međunarodno priznate države europskim integracijama, koje je sada okrunjeno njezinim ulaskom u Europsku uniju. ■

ENG Seeking international support for Croatia during the first Yugoslav regime, Stjepan Radić travelled July 21st to visit Vienna, London and Moscow, where his Croatian Republican Peasant's Party became a member of the Peasant International.

NAGRADA LUKI SKENDEROVIĆU NA MALOM SPLITU

SPLIT - U Splitu se već 23 godine, dan nakon splitskog festivala lakih nota, održava i Mali Split pod umjetničkim vodstvom Jovice Škare. Festival okuplja djecu i mladež iz Splita i okolice, a nastup pjevača iz susjednih zemalja

daje mu međunarodni karakter. Mali Split i HMI podružnica Split stari su suradnici. Imali su zajedničke turneje a i na Malom Splitu su gostovali pjevači iz hrvatskih zajednica susjednih zemalja. Ovogodišnji festival održan je na Proku-

rativama 8. srpnja. Sve sudionike primio je gradonačelnik Splita Ivo Baldasar. U ime Hrvata izvan domovine i svoje zajednice Hrvata iz Vojvodine nastupio je Luka Skenderović iz Subotice skladbom *Al sam rđav*, te osvojio nagradu za najbolju tradicionalnu pjesmu. Luka je u Split došao u pratnji svog profesora Vojislava Temunovića i Tomislava Žigmanova predsjednika Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Publiku i sudionike pozdravio je župan Zlatko Ževrnja, potporu je svojim obraćanjem dala i pravobraniteljica za djecu Mila Jelavić a kasnije se pridružio i splitski gradonačelnik Ivo Baldasar. Festival je podijeljen na dva dijela. U prvom nastupaju najmlađi a u drugom teenage-ri. Festival promiče ideju zaustavljanja nasilja nad djecom.

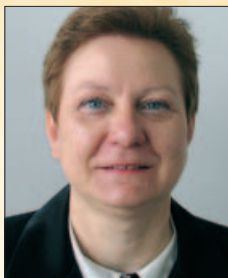
G O V O R I M O H R V A T S K I

O INFLACIJI RIJEČI

U društvu koje njeguje temeljne moralne, a time i temeljne ljudske vrijednosti, i riječi imaju svoju vrijednost, svoju "težinu". Zbog toga se psovke, prostote i različite uvrede izbjegavaju u najvećoj mogućoj mjeri. Prema tome, pomno se biraju i izrazi poštovanja, a osobito izrazi naklonosti, a njihova jačina usklađuje se s konkretnom situacijom u govornoj ili, pak, u pismenoj komunikaciji.

Doba u kojem živimo donijelo je mnoge neobične i neprihvatljive promjene i u tom pogledu. Psovke i prostote već su desetljećima sastavni dio svakidašnjega vokabulara nemaloga dijela hrvatskoga naroda. Od ulične komunikacije najniže kulturne razine postupno su prodirale u različite društvene slojeve te na kraju našle svoje mjesto i u lijepoj književnosti kao navodna *licentia poetica* (pjesnička sloboda). Sve to već odavno nije novost. Usporedno su, međutim, riječi s pozitivnim osjećajnim predznakom manje ili više pomno birane. Izrazi kao su npr. vokativi *dušo*, *zlato moje*, *draga*, ako nisu imali izrazito ironični predznak, upućivali su se vrlo malom broju ljudi s kojima je izgovaratelj tih riječi ili izraza zaista bio osjećajno povezan. Usto su još izrazi tipa *dušo*, *zlato* i sl. upućivani maloj djeci općenito ili nekim vrlo mladim osobama, obično djevojkama. Vokativ *ljubavi* ponajprije je bio rezerviran za vlastitoga mladića, zaručnika, supruga i sl., odnosno vlastitu djevojku, zaručnicu i sl., a rjeđe se upućivao djeci.

Kada su, pak, prije dvadesetak godina hrvatske televizijske

Piše: **Sanja Vulić**

programe preplavile meksičke sapunice, naše su gledateljice (u manjem broju i gledatelji) prihvatile oslovljavanje djece izrazom *ljubavi* kao prevedenicom španjolskoga *amor*. To je postala svakidašnja i uobičajena pojava o kojoj ne bi trebalo raspravljati da je na tome stalo. Ali nije stalo, nego se dogodila smiješna inflacija riječi i izraza s pozitivnim osjećajnim predznakom. Tako su se npr. ne samo muški nego i ženski kupci u Hrvatskoj već naučili da ih prodavačice oslovljavaju s *dušo* ili *zlato* ili *draga* i sl. Uglavnom je riječ o prodavačicama tj. onima koje primaju od nas novac. Ne možemo se baš pohvaliti da nas tako oslovljavaju u ambulancama i bolnicama (ako nisu privatne), a osobito se takvome oslovljavanju ne možemo nadati od različitih činovnica. Zato opravdano zaključimo da su izrazi tipa *dušo* ili *zlato* ili *draga* najčešće zapravo rezervirani za naš novac.

Doduše, izraz *draga* počeo se rabiti i u svakidašnjoj komunikaciji različitoga tipa (npr. među dvjema poznanicama koje nisu dobre prijateljice), čime je osjećajno značenje te riječi zapravo poništeno. Unatoč svim tim spoznajama, ostala sam zapanjena kada je u Splitu mlada žena pri izlasku iz trgovine cipelama pozdravila prodavačicu s: *Bog, ljubavi!* Pritom je bilo posve jasno da nisu ni u kakvome posebnom odnosu, nego da je riječ *ljubav* posljednjih godina zapravo izgubila svoje značenje. Posvemašnjoj inflaciji svih nematerijalnih vrijednosti podlegle su, eto, i riječi, pa i one s najvećim pozitivnim osjećajnim predznakom. ■

Misli i osjećaji ljubavi

Predstavljamo zbirku pjesama gradišćanske Hrvatice Dorothee Zeichmann: *Med nebom i paklom/ Zwischen Himmel und Hölle (Pjesme o ljubavi)*, koju je izdao Hrvatski kulturni i dokumentarni centar iz Željeznog (Gradišće, Austrija), 2012. godine

Dorothea Zeichmann na početku književnog rada

Napisao: **Đuro Vidmarović**

Unatoč mnogim smetnjama, poglavito zbog asimilacijskih procesa i ograničenog broja recipijentata, književno stvaralaštvo Hrvata u austrijskoj saveznoj zemlji Burgenlandu/Gradišću pokazuje naglašenu žilavost. Među ovdašnjim pjesnicima nekoliko je autora koji su članovi Društva hrvatskih književnika i koji to svojim književnim dosezima zaslužuju biti. Među njima je i Dorothea Zeichmann, rođena Lipković. Rođena je 1957. u Željeznu, a odrasla u vrlo lijepome gradišćanskohrvatskom selu Klimpuhu u kojemu i sada živi. Po struci je prevoditeljica za engleski i ruski jezik. Udana je za austrijskoga diplomata Roberta Zeichmanna. Pod djevojačkim prezimenom Lipković Dorothea se javlja svojim književnim radovima od 1979. godine u časopisu "Novi glas", časopisu

za kulturu "Pokus", te tjedniku "Hrvatske novine". Godine 1983. njezini su stihovi uvršteni u englesko-gradišćanskohrvatsku antologiju "Ptici i slavu/Hawks and Nightingales" koju je izdao Petar Tyran. Godine 1985. uvrštena je u antologiju na njemačkome jeziku "Gedichte nach 1984., Lyric aus Österreich". Dorothea Zeichmann jedina je od hrvatskih pjesnika iz Gradišća zastupljena u antologiji pjesništva o hrvatskome jeziku "Po njemu si sve što jesi", koja je 2012. objavljena u nakladi slavonske "Privlačice", a priredili su je Katica Čorkalo Jemrić i Stjepan Damjanović, dok se kao urednik i producent potpisuje Martin Grguravac.

Od 1985. do 1997. boravi u inozemstvu (Beograd, Kopenhagen, Prag) prateći muža koji je ondje bio detaširan kao diplomat. Nakon povratka iz inozemstva vraća se književnome radu. Godine 1999. objavljuje knjigu pjesama i proze "Mrtvi na odmoru". Paralelno uz hrvatski jezik piše i na njemačkome. Stoga je knjiga koju predstavljamo dvojezično izdanje. Možemo razmišljati o praktičnoj korisnosti dvojezičnih izdanja i jesu li ona kao takva moguća. Ali to je drugi problem.

U knjizi "Med nebom i paklom" glavni sadržaj odnosi se na ljubav. Sama pjesnikinja u predgovoru piše: "U ovoj knjizi pokušala sam komprimirati čuti, misli i osjećanja ljubavi. Ako mladi mislu da se stariji ne zaljubio ili da već ne moru strastveno ljubiti, onda se varaju...". Dorotheini ljubavni stihovi uvršteni u ovu knjigu nose zanimljive naslove kao što su npr. *Med nebom i paklom; Ako ljubiš; Sanje; Zaljubljeni; Svuda ljubav; Ljubav spava; Ja -ti; Ljubav prošlih generacijov; Iščeš ljubav* itd. Pisani su suvremenim poetskim rukopisom u maniri

književnoga futurizma. To znači bez interpunkcija i velikih početnih slova. Na taj način pjesnikinja uključuje čitatelje u svoju poetsku orbitu, prisiljavajući ih da sami stvaraju vlastitu interpretaciju ponuđenih stihova. Njezina je poetika karakteristična za tzv. ženski rukopis: nježna podrhtavajuća, eterična, gotovo fatalistička. U pjesmi "Zaljubljeni" završni stihovi glase: "ki nikad nije / nesrećno ljubio/ neće znat/ o čemu govorim."

Dio pjesama u knjizi koju predstavljamo posvećene su žanru haiku lirike. Vrlo je zanimljivo čitati haiku pjesme na gradišćanskohrvatskome književnom standardu. Dorothea Zeichmann svoje haiku pjesme pretvorila je u čudesne slikarske minijature, u nisku od bisera kojima ukrašava vlastiti život. Jedna od njezinih haiku pjesama glasi: "rekao mi otac /uči se od prirode/ ona je strpljiva."

Zbirka "Med nebom i paklom" kvalitetno je književno djelo s odgovarajućom estetskom opremom. Za to se pobrinula mlada umjetnica Laura Lang. ■

ENG *Med nebom i paklom (Between Heaven and Hell)* is a collection of poems by Gradišće Croat writer Dorothea Zeichmann, published in 2012 by the Croatian Culture and Documentation Centre in Željezno (Burgenland, Austria).

Njemački Hrvat u Gunji

Nakon nekoliko godina rada, Zvonimir je postao šef jednog odjela u svojoj tvrtki. Dolazili su mu praktikanti na praktično učenje. To su obično bili mladi završeni tehničari ili inženjeri prehrane. Jednoga dana došao je Dieter, diplomirani inženjer prehrane. Zvonimiru je bio vrlo simpatičan jer je bio marljiv i inteligentan. Dieteru je to bio prvi kontakt s jednim strancem. Sprijateljili su se. Jednom je Dieter pozvao Zvonimira i njegovu suprugu na domjenak. Zvonimir je želio znati kako treba biti odjeven, svečano ili ležerno. Dobio je odgovor da bude svečano odjeven. Nosio je smoking, a njegova supruga dugu večernju haljinu. Ponijeli su i lijepe darove i cvijeće. Nakon dolaska dočekali su ih Dieter i njegova supruga Edit. Ušli su u veliku dnevnu prostoriju stare vile. Okupilo se oko četrdeset uzvanika. Znajući da obitelj pripada aristokraciji njemačkog društva, Zvonimir je pri predstavljanju poljubio ruku Dieterovoj majci i Dieterovoj supruzi. Dobio je za to pohvalu. Nakon pohvalnih riječi i sam se pohvalio da pripada grofovskoj obitelji u Hrvatskoj. Dieterova majka bila je oduševljena što joj se sin druži s divnim prijateljima.

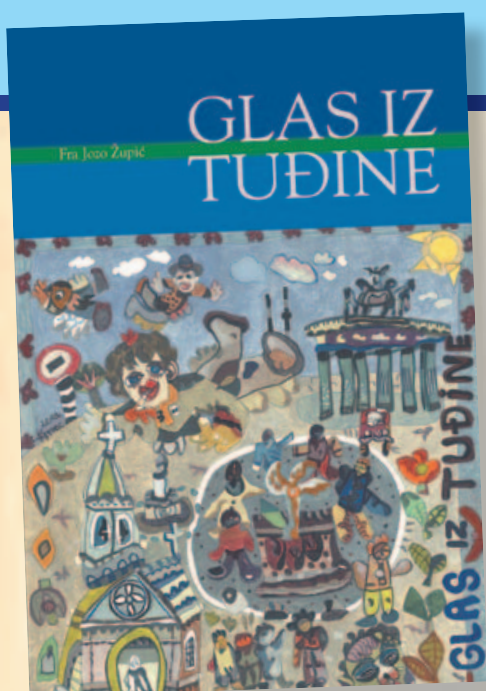
U jednom trenutku netko potapša Zvonimira po ramenu. Pa to je njegov stari znanac, policajac. U očima mu se vidjelo da se iskreno veseli što u tom društvu vidi Zvonimira. A i Zvonimiru je bilo drago što će u njemu naći potporu. Piće i jelo bili su u drugoj prostoriji. Tu je Zvonimir upoznao čovjeka kojemu je otac pričao kako je bio u vojsci u Hrvatskoj za vrijeme rata i kako su tamo divni ljudi, samo šteta što ih je upoznao u takvim okolnostima. Otac mu je bio liječnik i pomagao je svima. A i sam je

liječnik i zove se Hans Schmidt. Onda se Zvonimir trgnu i sjeti se pričanja svoje bake koja je pripovijedala kako je jedan liječnik bio u njihovoj kući tri godine. Bio je divan čovjek. Orao je, liječio, sijao polje itd. Zvao se Heinz-Herbert. "Da se Vaš otac ne zove Heinz-Herbert? Molim Vas pitajte ga je li možda bio u tome mjestu?" "Dobro, sad ću nazvati telefonom, samo mi recite ime mjesta, mislim da on još zna govoriti malo hrvatski." Nazvao je broj i dao Zvonimiru slušalicu. Zvonimir se javi gospodinu Heinzu-Herbertu "iz Gunje", njemačkome Hrvat (tako su ga

zvali u mjestu). S druge strane tišina. Nakon nekoliko sekundi Zvonimir će opet "halo", a onda oduševljenje "ja, ja, koji si ti?" "Ja sam Zvonimir, Terezijin unuk." "A gdje si?" "Tu u Berlinu, kod prijatelja na domjenku." "Kako ste me našli?" "Upoznao sam Vašeg sina na domjenku pa nismo bili sigurni jer prezimena Schmidt ima tisuću u Berlinu, ali svijet je mali, zar ne gospodine Schmidt?" On odgovori: "Do kasnije, moj mali" i spusti slušalicu.

Društvo je nastavilo jesti i piti. Bilo je to samostalno posluživanje, što je Zvoni-

mir prvi put vidio u životu. To mu se sviđalo. Za njega je to bilo idealno. Bilo je ugodno. Svatko je sa svakim pričao. Nakon duljeg vremena pošao je i do svoje supruge. I dok su razgovarali, netko ga oslovi po imenu. Tko bi to mogao biti? Za Nijemce je bio problem izgovoriti Zvonimir. Okrenuo se. Stariji gospodin s bradom srdačno ga zagrlji i pozdravi: "Moj mali Zvonimir." Bio je to stari liječnik. Postavio mu je mnoga pitanja. Zvonimir je čak saznao za neke stvari o obitelji za koje nije znao jer je ostao bez oba roditelja, a baka možda nije htjela o tome govoriti. Domjenak je priveden kraju. Vrijeme je brzo prošlo. Zvonimir je stekao puno prijatelja. Pozvan je bio na iduće domjenke kod onih koje je tek upoznao. Svi su obećali spremnost pomoći ako zatreba. Bilo je tu pravника, liječnika i osoba drugih profesija. Dieter i Edit bili su oduševljeni što je sve tako lijepo proteklo. Zahvalili su Zvonimiru i njegovoj supruzi na odazivu.

Zvonimir je ponio u srcu lijepe doživljaje i djelić kulture naroda među kojim će živjeti i djelovati duge godine svojga radnog vijeka.

Jagoda u javnoj kući

Jagoda je bila prekrasna curica. Imala je velike crne oči i bujnu crnu kosu. Rado je govorila i uvijek je bila nasmijana. Fra Rafu bi često uhvatila za ruku pa se bojao da će mu vjernici zamjeriti, a imala je tek jedanaest godina.

Jednoga dana, u poslijepodnevni satima javila se telefonom. To je bio njezin prvi telefonski poziv Rafi. "Mogu li se doći okupati kod tebe, a onda ćeš me odvesti kući da me tata i mama ne tuku", rekla je. "Zašto će te tući, i zar se ne možeš okupati kod kuće", Rafo će. "Ja nisam već mjesec dana kod kuće. Roditelji ne znaju gdje sam", Jagoda će. Rafi su trnci prošli kroz tijelo. Dodao je: "Dođi!" Jagoda je došla, okupala se i jela. Rafo ju je odveo kući, preporučio roditeljima da je ne tuku, a nju zamolio da više nikada ne bježi od kuće. Nakon dva mjeseca zovu njezini roditelji i s tugom pričaju Rafi: "Jagoda je opet nestala." Tko bi znao gdje se nalazi. Rafo bi rado pomogao, ali ništa nije mogao učiniti. Prošao je mjesec i opet se javlja Jagoda da je Rafo povede kući. To se ponavljalo više puta. Slučaj su prijavili uredu za mlade. Jagodi je bila određena socijalna radnica koja se brinula o njoj. Jednoga dana nazvala je socijalna radnica Rafu. Govori ona o Jagodi pa spominje Jagodinju majku pa spominje "drugo stanje". Rafo je shvatio da je Jagodina majka u "drugom stanju" i da se na to ljuti Jagoda. Odmah je nazvao Jagodinju majku, a ona će Rafi: "To je sigurno ona u drugom stanju, a ne ja." A Jagodi je bilo tek dvanaest godina. Socijalna radnica odvede Jagodu u dom za maloljetnice koje su u "drugom stanju". U tom domu Jagoda je rodila dijete i dala ga posvojiti. Nije ga uopće vidjela niti je znala kojega je spola. Vratila se kući i počela je normalan život s roditeljima. Na-

kon nekoliko mjeseci opet dolazi k Rafi i tuži se da ne želi živjeti s roditeljima. Otišla je k svojoj socijalnoj radnici. Taj joj je našla dom za djevojke o kojem je vodila brigu Protestantska crkva. Uprava toga doma pozvala je Rafu na razgovor. U domu je bilo tridesetak djevojak koje su napustile roditelje i tu živjele. Rafi su uzeli broj telefona kako bi s njim mogli biti u vezi. Već istu večer, oko dvadeset sati, nazvali su ga i rekli mu: "Jagoda je pobjegla." Nakon dva do tri dana zovu ga iz doma s informacijom da je u jednoj "javnoj kući" kod Talijana u Bundesallee, a kuća se zove "John 24". Neko vrijeme stajao je pred vratima neodlučan ući unutra jer se bojao da će ga prepoznati naši ljudi pa će biti komentara kako i fratar ide u "javnu kuću".

Provoza se autom uokolo i konačno odlučio poći unutra. Za šankom razgođićena djevojka nudi piće. Naruči pivo. Svira tiha glazba. Svjetlosni snopovi crvene boje ispunjavaju prostor u kojem ima više osoba. Prošeta se od jedne do druge sobe i ne nalazi nikoga. Dugo je čekao na svoje pivo. Djevojci za šankom reče: "Ovdje kod vas mora biti Jagoda... Mogu li s njom stupiti u kontakt?" Djevojka će njemu: "Ne znam tko je to. Moj je zadatak nalijevati piće. Jedino Vam šef može dati odgovor na to." "Možete li mi pozvati šefa?", Rafo će. "Pokušat ću", odgovori djevojka. Šef se javi. Zanima ga tko je čovjek s kojim govori. Rafo će njemu: "Svećenik sam za Hrvate u Berlinu. Kod Vas mora biti jedna hrvatska maloljetnica. Ime joj je Jagoda." "Ne, ne. Ni govora", šef će Rafi. Onda će njemu Rafo: "Idem kući, a sutra ću obavijestiti policiju." I ode. Nije prošlo ni sat vremena kad je taksi dovezao Jagodu pred misijski centar. Šef ju je poslao da ne bi imao problema s policijom.

Goran Ivanišević – sedam godina poslije!

Veliki Wimbledonski pobjednik i naš najveći tenisač svih vremena podijelio je svoja iskustva o [laserškoj korekciji vida](#) kojoj se podvrgnuo prije gotovo sedam godina u zagrebačkom Optical Express centru.

autor: Marko Prpić/PIXSELL

Podvrgnuli ste se laserškoj korekciji vida prije gotovo sedam godina. Možete nam reći kakav vam je danas vid?

— Vid mi je fantastičan. Cijelo ovo vrijeme razmišljam da sam zahvat trebao napraviti puno prije. Nema nikakvih smetnji, a kvaliteta vida je odlična.

Da li vam je laserska korekcija vida pomogla u profesionalnom smislu i na koji način?

— Dugo vremena nisam niti bio svjestan da imam dioptriju i koliko slabo vidim.

Kada sam počeo koristiti leće bilo mi je jako teško trenirati i igrati s lećama. Kada se pripremate za važan meč, najmanje vam trebaju male smetnje poput brige o lećama, da li sam ih ponio, da li sam uzeo tekućinu za čišćenje, itd.

Za vrijeme igre su me ponekad pekle oči, leća mi je znala ispasti, itd. Pret-

postavljam da isti problem imaju svi koji aktivno žive.

Ja sam zahvat napravio dosta kasno u svojoj karijeri i zbog toga mi je danas žao. Uvjeran sam da bih osvojio 50% više mečeva da sam se prije podvrgnuo korekciji vida.

Koliko brzo nakon zahvata ste počeli trenirati i obavljati svakodnevne aktivnosti?

— Tenis sam igrao već nakon dva dana, iako mi je doktor Šarić rekao da bih trebao izbjegavati dva tjedna zbog eventualnog udarca, ali sam bio nestrpljiv.

Nisam mogao izdržati, htio sam odmah vidjeti kako je to igrati tenis bez dioptrije.

Sve ostale svakodnevne aktivnosti sam obavljao već idući dan.

Čega ste se najviše bojali prije zahvata, obzirom da je vama dobar vid izuzetno važan i znači karijeru?

— Imao sam strahove i sumnje koje vjerojatno svi imaju. Ja sam zahvat radio prije pet godina kada se i nije još toliko znalo o samom zahvatu. Ali sam isto tako bio svjestan da moram razgovarati sa stručnom osobom, kirurgom s iskustvom. Čak i danas često čujem razne neistine i zablude o laserskom skidanju dioptrije i sada znam da nisu istinite jer sam sve sam prošao i iskusio i drago mi je da sam odlučio pitati stručnu osobu jer mi je zahvat poboljšao život.

Da li biste preporučili zahvat svojim kolegama sportašima?

— Ne samo sportašima, već svima tko se želi riješiti problema u životu. A sportašima bih poručio da ne čekaju ovako dugo kao ja.

Za više informacija možete nazvati broj telefona (01) 48 60 644.

www.opticalexpress.hr

Zahvati već od 600 EUR po oku
do 31.08.2013.

CustomVue i IntraLase – vodeća
tehnologija u svijetu

Vrhunski liječnici

Ljeto u Optical Expressu

Cijene zahvata laserske korekcije vida već od 600 EUR po oku

Ako ste razmišljali o laserskoj korekciji vida, sada je idealan trenutak da to i učinite. Ljeto je već tu i većina je napravila planove za godišnji odmor. Neovisno o tome da li ćete se sunčati, surfati, ili možda skoknuti u planine, svakako želite da je vaš vid u odličnoj formi.

I dok ćete imati jednu brigu manje dok se pripremate za put ili povratak kući, imat ćete i manje brige za vrijeme godišnjeg odmora. Najveću će razliku osjetiti oni koji aktivno provode odmor. Kada se riješite dioptrije više nećete trebati paziti da vam ne ispadne leća dok igrate odbojku na pijesku ili jedrite blizu vašeg omiljenog otoka.

Samo se sjetite koliko puta ste poželjeli zaroniti i vidjeti sve kristalno čisto, koliko puta ste na plaži tražili naočale ispod ručnika ili sjeli na njih i koliko puta ste sami sebi rekli: "Ovo je zadnje ljeto da imam naočale na plaži!" Kupanje, vožnja bicikla, surfanje pa i bungee jumping – sve ove aktivnosti su sada jednostavnije, ugodnije, s manje rizika od slomljenih naočala i izgubljenih leća.

Lasersko skidanje dioptrije trajno je rješenje, tako da nikada više nećete trebati voditi brigu oko naočala, leća ili tekućina za leće. Tehnologija za lasersku korekciju vida je danas vrlo sofisticirana i izuzetno sigurna. Zahvat je bezbolan a period oporavka kod najpopularnije LASIK i iLASIK metode je tek jedan do dva dana, tako da su male ili gotovo nikakve šanse da ćete morati mijenjati plan vašeg godišnjeg odmora.

Zato smo za vas pripremili posebne cijene zahvata laserske korekcije vida u periodu od 01.07. do 31.08. tako da cijene počinju već od 600 EUR po oku. Odluka je na vama.

Za više informacija možete nas nazvati na broj telefona **00 385 (0)1 48 60 644** ili nam uputiti e-mail putem naše web stranice www.opticalexpress.hr.

Allianz Arena u crveno-bijelim kockicama

Proslavi ulaska Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije pridružila se i Münchenska Allianz Arena, jedan od najpoznatijih stadiona na svijetu, koja je zasvijetlila u crvenim i bijelim kockicama hrvatskoga grba. „Drago nam je vidjeti jedan od najljepših stadiona na svijetu u bojama hrvatskoga grba. Ova simbolika jasno govori da smo kao nacija cijenjeni i u sportu i u našem poslu“, poručio je Boris Galić, predsjednik Uprave Allianz Zagreb, na čiju je inicijativu pokrenuta ideja o osvjetljenju najpoznatijega njemačkog stadiona u hrvatske boje.

Katalog 'Neodoljiva Hrvatska' za Guinnessa

U Ninu je prezentirana naslovnica, vizualni identitet i kreativni tim najvećega kataloga na svijetu pod naslovom „Neodoljiva Hrvatska“, koji bi se ujedno trebao naći u Guinnessovoj knjizi svjetskih rekorda. Dosadašnji rekord za najveći katalog već punih deset godina drži jedno njemačko izdanje, ali mu sada prijeti proizvod dvogodišnjeg rada skupine ljudi koju predvodi autorica Sunčana Matić: katalog „Neodoljiva Hrvatska“ bit će težak 110 kilograma, visok 170 centimetara, a širok 130, sadržavat će 800 četvornih metara papira i 350 stranica s tekstovima domaćih stručnjaka za kulturu, gospodarstvo i turizam te vrhunske fotografije prirodnih i povijesnih ljepota Hrvatske.

Stoti rođendan akademika Iblera

Akademik Vladimir Ibler, rođen 25. lipnja 1913. godine, proslavio je svoj stoti rođendan. Pravnome stručnjaku, autoru mnogih znanstvenih radova iz područja međunarodnog prava, čestitku je uputio i predsjednik RH Ivo Josipović, njegov bivši student. „Vaša bogata karijera, od početaka vezana uz Katedru za međunarodno javno pravo na Pravnome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, traje sve do danas“, piše u čestitci koju Josipović zaključuje riječima kako je akademik Ibler dokaz da „profesionalna aktivnost i kreativnost ne trebaju posustati s godinama“.

Guverner Vujčić otvorio zvonjavom frankfurtsku burzu

Guverner Hrvatske narodne banke Boris Vujčić, direktorica Zagrebačke burze Ivana Gažić i generalni konzul RH Josip Špoljarić zvonjavom su simbolično označili početak trgovanja na burzi u Frankfurtu. Nakon toga su, u organizaciji Deutsche Boerse i Hrvatskog društva ekonomista, sudjelovali na okruglome stolu o hrvatskoj financijskom tržištu, koji je održan u povodu ulaska Hrvatske u EU.

Svečana povorka 47. đakovačkih vezova

U svečanome mimohodu 47. đakovačkih vezova središtem Đakova prošlo je oko 4.500 sudionika te manifestacije iz 60-ak folklornih skupina koje su na Vezove stigle iz Hrvatske i svijeta. Najviše pozornosti izazvao je nastup Maora s Novog Zelanda koji su na Vezove stigli s hrvatskim folklornim ansamblom „Kralj Tomislav“ koji djeluje pri Kulturno-umjetničkom društvu Auckland u istoimenome novozelandskom gradu. Maori su svoju živopisnu pjesmu, ples i običaje te tradicionalnu odjeću predstavili nastupom Klape Samoa i skupine Te Ihi Connections. U mimohodu su nastupili i gradišćanski Hrvati iz Austrije, Hrvati iz Berlina iz Njemačke, hrvatski folkloristi iz BiH, a u povorci se uz slavonski mogao vidjeti i folklor iz svih krajeva Hrvatske.

‘Transparentna ljepota’

U Muzeju za umjetnost i obrt (MUO) otvorena je velika izložba staklenih eksponata „Transparentna ljepota“ koja, u organizaciji triju zagrebačkih muzeja, svjedoči tisućljetnoj pripadnosti hrvatske kulture europskome krugu. Oko 600 predmeta od stakla iz 36 hrvatskih muzeja istodobno je izloženo na trima gradskim lokacijama - Arheološki muzej prikazuje razdoblje od pretpovijesti do srednjega vijeka, MUO od XV. do XX. stoljeća, a u Mimari, gdje izložba kronološki završava, izloženi su stakleni predmeti s potpisom suvremenih hrvatskih umjetnika.

DINAMO OSVOJIO SUPERKUP

Nogometaši zagrebačkoga Dinama otvorili su novu sezonu osvojivši Superkup nakon što su na stadionu Maksimiru pred 12.000 gledatelja pobijedili Hajduk boljim izvođenjem jedanaesteraca 4 : 1 jer je regularni dio utakmice završio 1 : 1. Duje Čop doveo je 'modre' u vodstvo u 34. minuti, a izjednačio je Mijo Caktaš iz jedanaesterca u 76. minuti. Prilikom izvođenja jedanaesteraca za Dinamo su bili precizni Josip Šimunić, Duje Čop, Alen Halilović i Domagoj Antolić, dok je za Hajduk jedini gol zabio Avdija Vršajević. Goran Jozinović pucao je pokraj gola, dok je Pablo Migliore obranio udarac Ivanu Tomičiću. Bilo je to deseto izdanje Superkupa, ogleda hrvatskoga prvaka i pobjednika Kupa, pri čemu su 'modri' osvojili peti naslov, a pet puta pobijedio je i Hajduk.

DODIG SJAJAN U WIMBLEDONU

Hrvatski tenisač Ivan Dodig i Brazilac Marcelo Melo poraženi su u finalu Wimbledona u konkurenciji parova od Amerikanaca Mikea i Boba Bryana 6 : 3, 3 : 6, 4 : 6, 4 : 6. Ivan Dodig mogao je postati drugi Hrvat s Grand Slam naslovom u paru. Prvi je bio Nikola Pilić koji je s Francuzom Barthesom osvojio US Open 1970. godine. No, Dodig se pridružio

SJAJAN SPORTSKI MENADŽER HRVATSKOG PODRIJETLA

Aktualni prvak u američkoj sveučilišnoj muškoj košarci (NCAA) Louisville za svoj uspjeh može biti zahvalan čovjeku hrvatskih korijena Tomu Jurichu. Naime, Jurich je sportsko sveučilište Louisville preuzeo 1997., kada je Louisville bio u vrlo teškoj financijskoj situaciji. Kako piše poznati svjetski magazin Forbes, prije nego što ga je Tom Jurich preuzeo, Louisville je bio na rubu propasti. – Prijetila nam je golema kazna od NCAA jer smo imali velika dugovanja. Morali smo poduzeti drastične mjere kako bismo se spasili – rekao je za Forbes Tom Jurich, 57-godišnjak rođen u Alhambri u Kaliforniji, a podrijetlom iz Like. Prema Forbesu, Jurich je u prvih pet godina u Louisvillu smijenio 130 ljudi na različitim radnim mjestima! Mali proračun od 14,8 milijuna dolara povećao je na 85 milijuna dolara.

Goranu Ivaniševiću koji je dvaput u parovima igrao finale Roland Garrosa, ali nije otišao do kraja. U pojedinačnoj konkurenciji Dodig je također bio sjajan doguravši do osmine finala i tako postigao svoj najbolji rezultat u Wimbledonu. Na najnovijoj ATP- ljestvici naš najbolji tenisač Marin Čilić pao je za jedno mjesto i sada se nalazi na 13. poziciji, dok je Ivan Dodig napredovao za 12 mjesta i sada je 37. tenisač svijeta.

NOGOMETNO PRVENSTVO HRVATSKIH NACIONALNIH MANJINA

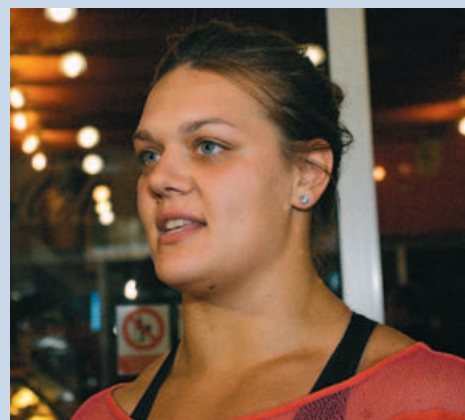
Vukovar je bio domaćin 4. europskoga nogometnog prvenstva hrvatskih nacionalnih manjina, koje se održalo od 21. do 23. lipnja. Na natjecanju su sudjelovale reprezentacije hrvatskih nacionalnih manjina iz Austrije, Italije, Srbije, Mađarske, Slovačke, Rumunjske, Makedonije i Crne Gore. Utakmice su igrane na stadionima HNK Radničkoga iz Vukovara, NK Croatije iz Bogdanovaca i NK Bedema iz Ivankova, a ovaj četvrti po redu natjecateljski turnir održan je u organizaciji Hrvatskoga nogometnog saveza i pod pokroviteljstvom Vukovarsko-srijemske županije. Nogometna reprezentacija gradišćanskih Hrvata pobjednik je prvenstva. Hrvatski nogometaši iz Austrije dobili su utakmice protiv Hrvata iz Srbije 1 : 0, protiv Italije 3 : 1 i protiv Makedonije 8 : 1. Tako su se kvalificirali za finale, u koje je ušla i Mađarska. Utakmicu protiv Hrvata iz Mađarske Gradišćanci su dobili 3 : 1 i tako se kvalificirali na Europsko prvenstvo hrvatskih nogometaša 2014. u francuskoj Nici. Za najboljega igrača turnira izabran je Andreas Walzer, a najbolji strijelac turnira, s četiri postignuta gola, postao je Dragan Markić.

ODBOJKAŠI OSIGURALI FINAL FOUR EUROSKE LIGE

Hrvatska odbojkaška reprezentacija izborila je plasman na 'Final Four' Europske lige nakon što je u susretu prvog kola četvrtog turnira u bjeloruskom gradu Mogilevu pobijedila Izrael 3 : 0. Hrvatska je u Europsku ligu ušla kao zamjena za Portugal i od nje nitko nije previše očekivao, no uspjela je izboriti završni turnir koji će se održati u Bursi 13. i 14. srpnja. „Da mi je netko kad smo krenuli u Europsku ligu rekao da ćemo dvije utakmice prije kraja osigurati Final Four, naravno da mu ne bih vjerovao“, iskren je bio izbornik Šimunčić, te dodao: „Mirno, tiho i ponizno ušli smo u natjecanje i ovo nam je nagrada, ali i još jedna prilika da vidimo koliko vrijedimo. Nema ništa bolje za jednu reprezentaciju od toga.“

SANDRA PERKOVIĆ OBRANILA UKUPNU POBJEDU

Olimpijska pobjednica u bacanju diska Sandra Perković pobijedila je i na petom natjecanju Dijamantne lige u Laussani, te obranila ukupnu pobjedu u svojoj disciplini. Premda je ovo bilo njezino treće natjecanje u posljednjih pet dana, Perković je pobijedila s najboljim rezultatom sezone 68,96 metara. Do nastupa na 'Athletissimi' disk je najdalje bacila u New Yorku – 68,48. Osim što je ostvarila najbolji rezultat sezone, atletičarka Dinamo-Zrinjevca oborila je i rekord mitinga star čak 23 godine. Sandra je 'srušila' Njemicu Ilke Wyludde koja je u lipnju 1990. ostvarila rezultat 68,46.

Croatian: universal business language.

At every business meeting across the world, you always have a piece of Croatia with you. The Cravat (necktie), originates from Croatia, where it comes in its best form: handmade, sophisticated design and premium quality by CROATA speaks every language.

www.croata.hr

*Welcome to Croatia
Homeland of the Cravat*

ZAGREB: Kaptol 13 · Ilica 5 (Oktogon) · Avenija Dubrovnik 16 (Avenue Mall) · Zaprešićka 2 (Westgate) · Lanište 32 (Arena Centar) · Radnička cesta 52 (Green Gold) · **VARAŽDIN:** Trg kralja Tomislava 2 · **OSIJEK:** Trg Ante Starčevića 12 · **SPLIT:** Mihovilova širina 7 (Voćni trg) · Krešimirova 11 (Peristil) · **DUBROVNIK:** Pred Dvorom 2 · **RIJEKA:** Korzo 3